

Vejledning om krydsoverensstemmelse 2014

Februar 2014

Kolofon

Vejledning om krydsoverensstemmelse 20144

Denne vejledning er udarbejdet af Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri i 2014.

Bidragyder(e): Fødevarestyrelsen, Miljøstyrelsen, Naturstyrelsen, Kommunernes Landsforening og NaturErhvervstyrelsen.

Fotograf(er): Colourbox

© Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

NaturErhvervstyrelsen
Nyropsgade 30
1780 København V
Tlf.: 3395 8000
E-mail: mail@naturerhverv.dk
Websted: <http://www.naturerhverv.fvm.dk>

ISBN 978-87-7120-505-3
ISSN 2245-1153

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	3
Nyt i 2014	3
Nye bekendtgørelser	3
Nye krav	3
1.1. Direkte støtteordninger	4
1.2. Landdistriktsprogrammet	4
2. Kontrolmyndigheder	5
3. Kontrolmyndighedens adgang til bedriften	5
4. Ansvar for overtrædelse	5
5. Mindre betydelige overtrædelser	7
5.1 Opfølgning på mindre betydelige overtrædelser	8
5.2 Nedsættelse ved gentagelse af en mindre betydelig overtrædelse	8
6. Arbejdsgang	8
6.1. Konsekvenser af overtrædelse af krav	8
6.2. Force Majeure	13
6.3. Høring	14
6.4. Procedure for nedsættelse af støtten	14
6.5. Landbrugers klagemulighed	14
7. Krydsoverensstemmelseskrav	14
7.1. Miljø	15
7.2. Folkesundhed, dyresundhed og plantesundhed	28
Krav 2.8 Regler for kvægbesætninger under offentligt tilsyn på grund af mistanke om BSE eller fund af BSE	36
Krav 2.9 Regler for besætninger under offentligt tilsyn på grund af mistanke om TSE eller fund af TSE hos et får eller en ged	36
7.3. Dyrevelfærd	47
7.4. God landbrugs- og miljømæssig stand (GLM)	57
Krav 4.12 Vedligeholdelse af plantedækket på græsarealer i omdrift	60
Krav 4.13 GLM-landskabelementer, små søer eller vandhuller og fortidsminder må ikke ødelægges, fjernes eller reduceres	60
1. GLM-landskabelementer, små søer eller vandhuller og fortidsminder må ikke ødelægges, fjernes eller reduceres.	60
Krav 4.14 Jorderosion	60
8. Retsgrundlag kontrolmyndighed	61
8.1 Område 1 - Miljø	63
8.2 Område 2 - Folkesundhed, dyresundhed og plantesundhed	67
8.3 Område 3 - Dyrevelfærd	74
8.4 Område 4 - God Landbrugs- og Miljømæssig stand	78

Bilag 1 - Krydsoverensstemmelseskrav med mulighed for vurdering af
overtrædelsen som ”mindre betydelig” 80

1. Indledning

Denne vejledning beskriver reglerne om krydsoverensstemmelse. I forbindelse med reformen af EU's landbrugspolitik i 2005 blev det vedtaget, at der skal være sammenhæng mellem udbetaling af støtte til landbrugerne og deres ansvar for miljø, sundhed, dyrevelfærd og god landbrugs- og miljømæssig stand (GLM). Landbrugeren skal overholde en række krav om krydsoverensstemmelse, for at få den fulde støtte udbetalt. Dette kaldes krydsoverensstemmelse.

Reglerne om krydsoverensstemmelse gælder for landbrugere, der modtager støtte under de direkte støtteordninger og for landbrugere, der modtager støtte efter visse tilskudsordninger under landdistriktsprogrammet 2007-2013, som fortsætter i 2014 (læs mere i afsnit 1.1 og 1.2).

EU har udpeget fire indsatsområder, som er omfattet af krydsoverensstemmelse. Det drejer sig om følgende områder:

- Miljø
- Folkesundhed, dyresundhed og plantesundhed, samt identifikation af dyr
- Dyrevelfærd
- God landbrugs- og miljømæssig stand (GLM)

De nærmere beskrivelser af de enkelte områder kan ses i vejledningens afsnit 7.

De gældende nationale bestemmelser om krydsoverensstemmelse findes i bekendtgørelse nr. 107 af 29. januar 2014 om krydsoverensstemmelse og bekendtgørelse nr. 106 af 29. januar 2014 om god landbrugs- og miljømæssig stand (GLM).

De bestemmelser, der skal være omfattet af krydsoverensstemmelse, fremgår af Rådets Forordning 73/2009 bilag II og III. Bilagene henviser til de artikler i 4 forordninger og 14 direktiver, som skal være omfattet af krydsoverensstemmelse. De bestemmelser, der på baggrund af de pågældende artikler nævnt i bilagene, er indført eller gengivet i dansk lov eller bekendtgørelse, er grundlaget for de danske krydsoverensstemmelseskrav. De pågældende forordninger og direktiver er gældende over hele EU, hvorfor kravene til landmændene i princippet er ens i alle EU-lande. Lokale forhold i medlemslandene kan dog medføre, at der er forskelle i formuleringen og relevansen af kravene.

Nyt i 2014

Nye bekendtgørelser

To nye bekendtgørelser træder i kraft per 1. februar 2013:

Bekendtgørelse nr. 107 af 29. januar 2014 om krydsoverensstemmelse.

Bekendtgørelse nr. 106 af 29. januar 2014 om god landbrugs- og miljømæssig stand (GLM).

Nye krav

Krav 1.32 om etablering af gyllebarriere omkring gyllebeholder er blevet genindført per 1. februar 2014. Kravet kontrolleres af kommunerne.

På GLM-området er der indført et nyt krav, Krav 4.14 om jorderosion. Kravet kontrolleres af NaturErhvervstyrelsen.

1.1. Direkte støtteordninger

Reglerne om krydsoverensstemmelse trådte i kraft den 1. januar 2005 og er nærmere beskrevet i to forordninger¹.

Reglerne betyder, at landbrugere, der søger om direkte støtte, skal overholde en række krav i den eksisterende lovgivning, hvis de vil modtage støtten uden nedsættelser.

De direkte støtteordninger er:

- Enkeltbetaling
- Etablering af flerårige energiafgrøder
- Pleje af EB-støtteberettigede græsarealer
- Ekstensivt landbrug
- Handyrpræmier
- Produktion af flerårige energiafgrøder

Alle krav om krydsoverensstemmelse skal være overholdt for hele bedriften (hele CVR-/CPR-nummeret), hvis støtten skal udbetales i fuldt omfang.

1.2. Landdistriktsprogrammet

Krydsoverensstemmelse gælder også for areal- og dyrebaserede ordninger under landdistriktsprogrammet, som startede i 2007².

Betalinger til landbrugere i andre områder med ulemper end bjergområder:

- Ø-støtte

Foranstaltninger for bæredygtig anvendelse af landbrugsarealer:

- Tilskud til omlægning til økologisk jordbrug (OM)
- Miljøbetings tilskud (MB)
- Tilskud til pleje af græs- og naturarealer
- Tilskud til braklagte randzoner langs vandløb og søer
- Tilskud til fastholdelse af vådområder og til fastholdelse af naturlige vandstandsforhold
- Tilskud til opretholdelse af ændret afvanding
- Tilskud til fastholdelse af vådområder

Foranstaltninger for bæredygtig anvendelse af skovbrugsarealer:

- Tilskud til skovrejsning
- Tilskud til bæredygtig skovdrift

Det er de samme krydsoverensstemmelseskrav, der gælder for de direkte støtteordninger, som også gælder for ordningerne under landdistriktsprogrammet. Eneste undtagelse er minimumskravene 2.A1-2.D3 (se kap. 7.2).

---

¹ Rådets forordning (EF) nr. 73/2009 af 19. januar 2009 om fælles regler for den fælles landbrugspolitik og om direkte støtte til landbrugere og om fastlæggelse af visse støtteordninger for landbrugere og Kommissionens forordning (EF) nr. 1122/2009 af 30. november 2009 om gennemførelsesbestemmelser vedrørende krydsoverensstemmelse, graduering og det integrerede forvaltnings- og kontrolsystem.

² Rådets Forordning (EF) nr. 1698/2005 af 20. september 2005 om støtte til udvikling af landdistrikterne fra Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne, og Kommissionens Forordning (EU) nr. 65/2011 af 27. januar 2011 om gennemførelsesbestemmelser til Rådets Forordning (EF) nr. 1698/2005 for så vidt angår kontrol og krydsoverensstemmelse i forbindelse med støtteforanstaltninger til udvikling af landdistrikterne.

Alle krav skal være overholdt for hele bedriften (hele CVR-/CPR nummeret), hvis støtten skal udbetales i fuldt omfang.

2. Kontrolmyndigheder

NaturErhvervstyrelsen har ansvaret for at organisere kontrollen med krydsoverensstemmelse i Danmark.

Der skelnes mellem de myndigheder, der er ansvarlige for at udføre kontrollen, og de myndigheder, der er ansvarlige for administrationen af reglerne.

Følgende myndigheder er ansvarlige for at udføre kontrollen med et eller flere krydsoverensstemmelseskrav:

Kommunerne, Fødevarestyrelsen og NaturErhvervstyrelsen.

Følgende myndigheder er ansvarlige for administrationen af reglerne:

Miljøstyrelsen, Naturstyrelsen, Fødevarestyrelsen og NaturErhvervstyrelsen.

3. Kontrolmyndighedens adgang til bedriften

Kontrolmyndighederne har til enhver tid, mod behørig legitimation og uden retskendelse ret til adgang til lokaliteter, der ejes eller drives af en fysisk eller juridisk person, der har søgt om direkte støtte eller har modtaget tilsagn om støtte til de støtteordninger, der er omfattet af landdistriktsprogrammet³. Ligeledes har kontrolmyndighederne ret til adgang til regnskaber, forretningsbøger, papirer, elektroniske data, m.v. for at fremskaffe oplysninger til brug for gennemførelse af kontrollen med krydsoverensstemmelse. Kontrolmyndigheden har dog ikke adgang til private dele af boligen uden retskendelse.

Kontrolmyndighederne har i hele støtteåret ret til adgang til støttemodtagers bedrift, også hvis hele eller dele af bedriften er overdraget efter indsendelse af støtteansøgningen.

Landbrugeren skal yde den nødvendige bistand ved kontrolbesøget, så kontrollen kan gennemføres i overensstemmelse med bekendtgørelse om krydsoverensstemmelse.

3.1. Nægtet adgang til kontrol

Hvis landbrugeren nægter kontrolmyndigheden adgang til kontrol med krydsoverensstemmelse, meddeler kontrolmyndigheden dette til NaturErhvervstyrelsen. NaturErhvervstyrelsen vil herefter hurtigst muligt oplyse landbrugeren om, at hvis han nægter kontrolmyndigheden adgang til kontrol, kan det medføre bortfald af al støtte.

Ved nægtet adgang forstås tilfælde, hvor kontrolløren har kontaktet landbrugeren, og det ikke inden for 48 timer (i normal arbejdstid) er muligt at gennemføre kontrollen, fordi landbrugeren modsætter sig dette, eller hvor landbrugeren ved uanmeldt kontrol nægter kontrolmyndigheden at gennemføre kontrollen.

4. Ansvar for overtrædelse

Den landbruger, der modtager støtte (direkte støtte og landdistriktsstøtte), holdes ansvarlig for enhver handling eller undladelse, der kan tilskrives ham, som konstateres i løbet af kalender-

---

³ Det fremgår af §§ 49 og 50 i bekendtgørelse af lov nr. 945 af 24. september 2009 om skove (med senere ændringer), § 11 i lov nr. 316 af 31. marts 2007 om udvikling af landdistrikterne (landdistriktsloven) (med senere ændringer), og § 4, stk. 2 og 3, i lovekendtgørelse nr. 445 af 23. april 2010 om administration af Det Europæiske Fællesskabs forordninger om ordninger under Den Fælles Landbrugspolitik finansieret af Den Europæiske Garantifond for Landbruget m.v. (landbrugsstøtteleven).

året på bedriften, og som har medført overtrædelse af krydsoverensstemmelseskrav. Landbrugeren holdes også ansvarlig, hvor overtrædelsen ikke kan tilskrives landbrugeren handling, men hvor han har undladt at rette op på forholdet.

Landbrugeren holdes desuden ansvarlig for handlinger eller undladelser foretaget af personalet på bedriften.

Bedriften omfatter alle de produktionsenheder (landbrugsarealer, bygninger, anlæg, dyr m.v.), som støttemodtager har rådighed over.

For så vidt angår anlæg, bygninger og dyr, holdes støttemodtager kun ansvarlig, hvis han har rådighed over dem på kontroltidspunktet.

Direkte støtteordninger

For landbrugere, der modtager støtte under de direkte støtteordninger, gælder reglerne om krydsoverensstemmelse for alle landbrugsarealer og alle landbrugsaktiviteter, der udføres på bedriften.

Landdistriktsordningerne

For modtagere af landdistriktsstøtte finder reglerne om krydsoverensstemmelse ikke anvendelse for ikke-landbrugsaktiviteter og ikke-landbrugsarealer for hvilke, der ikke er søgt landdistriktsstøtte. Det vil sige, at for landbrugere, der kun modtager tilskud under landdistriktsordningerne, gælder reglerne om krydsoverensstemmelse for alle landbrugsaktiviteter på hele bedriften og alle landbrugsarealer samt ikke-landbrugsarealer, der indgår i ansøgningen om udbetaling af tilskud.

Arealer der ikke er søgt støtte til

Landbrugeren kan ikke undgå en støttenedsættelse på et landbrugsareal ved at undlade at søge støtte til arealet. Det vil sige, at såfremt der foretages en landbrugsaktivitet på et areal, der ikke søges støtte til, så trækkes landbruger alligevel i støtten.

Ansvar for erhvervede og overdragede arealer

Støttemodtageren er ansvarlig for overtrædelser, der konstateres på landbrugsarealer og ikke-landbrugsarealer, som indgår i støttemodtagerens ansøgning, og som vedkommende har erhvervet eller overdraget i løbet af støtteåret. Det gælder, selvom overtrædelsen kan tilskrives den person, som støttemodtageren har erhvervet eller overdraget arealet til/fra. Det vil sige, at hvis en overtrædelse fortsætter eller finder sted efter støttemodtageren har overdraget arealet, er det støttemodtageren, der er ansvarlig, selvom overtrædelsen kan tilskrives erhververen. Ligeledes er det støttemodtageren, der er ansvarlig for en konstateret overtrædelse, der fandt sted før vedkommende erhvervede arealet i det pågældende kalenderår.

Dog gælder, at hvis overtrædelsen direkte kan tilskrives en anden person, end den landbruger der søger støtte til arealet (evt. overdrager/erhverver), og denne person også har søgt om støtte i det pågældende år, er det denne person, der er ansvarlig for overtrædelsen.

Ved erhvervet forstås køb, forpagtning, leje eller lignende. Ved overdraget forstås salg, forpagtning, leje eller lignende.

Eksempel 1. Landmand A har den 20. april medtaget mark 1i sin ansøgning, men overdrager marken til Landmand B den 1. maj. Den 15. september er der kontrol på marken, og der konstateres en overtrædelse af krav 1.16, idet Landmand B har pløjet for tæt på vandløbet. Hvis Landmand B også søger støtte, er det ham, der skal indberettes til NaturErhvervstyrelsen for overtrædelsen. Hvis Landmand B ikke søger støtte, er det Landmand A, der skal indberettes for overtrædelsen, idet han holdes ansvarlig for de landbrugsarealer, han har medtaget i sin ansøgning, medmindre overtrædelsen kan tilskrives en anden støtteansøger.

Eksempel 2. Landmand A har udlejet sin stald og møddingplads til Landmand B. I forbindelse med kontrol konstateres en overtrædelse af krav 1.9, idet der mangler afløb fra møddingpladsen. Hvis Landmand B søger støtte, er det ham, der skal indberettes for overtrædelsen til NaturErhvervstyrelsen, idet han har rådighed over møddingpladsen og har undladt at rette op på problemet. Hvis Landmand B ikke søger støtte, skal overtrædelsen ikke indberettes, idet Landmand A ikke kan holdes ansvarlig for overtrædelser, der vedrører bygninger og anlæg, når han ikke har rådighed over dem på kontroltidspunktet.

Eksempel 3. Landmand A erhverver den 2. marts et udyrket landbrugsareal fra Landmand B, som landmand A medtager i sin ansøgning. Ved kontrol den 1. maj konstateres det, at der mangler plantedække på arealet. Det manglende plantedække kan i dette tilfælde tilskrives Landmand B, og hvis han søger støtte, er det ham der holdes ansvarlig for overtrædelse. Hvis Landmand B derimod ikke søger støtte, er det Landmand A, der holdes ansvarlig for overtrædelsen.

5. Mindre betydelige overtrædelser

I 2014 er der i alt defineret bagateller for 68 krav (se bilag 1). Det betyder, at en ”mindre betydelig overtrædelse” af disse krav, som rettes inden en fastsat frist, ikke medfører nedsættelse af støtten. En ”mindre betydelig overtrædelse” er en overtrædelse af krydsoverensstemmelseskrav, der på grund af dens alvor, omfang og varighed kan betragtes som mindre betydelig, og som bedømmes med en samlet karakter på højest 5. Læs mere om karaktergivningingen i afsnit 6.1.

At en mindre betydelig overtrædelse ikke medfører nedsættelse af støtten udelukker ikke, at kontrolmyndigheden kan håndhæve den nationale lovgivning.

Ifølge EU-reglerne kan der ikke være bagateller på krav, hvor overtrædelse udgør en direkte risiko for menneskers eller dyrs sundhed.

Hvis en mindre betydelig overtrædelse med en samlet karakter på 3, 4 eller 5 afhjælpes af landbrugeren inden 6 måneder fra kontroldatoen, vil der ikke ske nedsættelse af støtten. Den mindre betydelige overtrædelse kan evt. afhjælpes under kontrolbesøget, hvis dette ikke tidsmæssigt forlænger kontrolbesøget. Hvis en mindre betydelig overtrædelse ikke bliver rettet under kontrolbesøget, sender kontrolmyndigheden, inden 1 måned fra kontroldatoen, en kontrolrapport til landbrugeren. I den forbindelse oplyser kontrolmyndigheden om, at den konstaterede mindre betydelige overtrædelse skal afhjælpes inden 6 måneder fra kontroldatoen. Er overtrædelsen rettet inden fristens udløb, vil der ikke ske nedsættelse af støtten.

Hvis den mindre betydelige overtrædelse ikke er rettet inden afhjælpningsfristens udløb, vil landbrugeren støtte blive nedsat med 1 %. Visse mindre betydelige overtrædelser er ikke mulige at afhjælpe; det vil typisk være overtrædelser, som allerede er foretaget og afsluttet, og hvor afhjælpning er umulig. Sådanne mindre betydelige overtrædelser vil heller ikke medføre nedsættelse af støtten.

Fristen til at afhjælpe en mindre betydelig overtrædelse gælder kun for krydsoverensstemmelse og har derfor ingen indflydelse på kontrolmyndighedernes andre tidsfrister.

5.1 Opfølgning på mindre betydelige overtrædelser

Kontrolmyndigheden er forpligtet til at foretage opfølgning senest 6 måneder fra kontrollens afslutning, hvis mindre betydelige overtrædelser ikke afhjælpes straks under kontrolbesøget, og der i øvrigt er tale om en overtrædelse, der kan afhjælpes.

Opfølgningen har til formål at undersøge om den mindre betydelige overtrædelse er afhjulpet og kan ske ved et kontrolbesøg på bedriften eller som en administrativ kontrol. Ved administrativ kontrol kan landbrugeren blive bedt om at indsende dokumentation for, at den mindre betydelige overtrædelse er afhjulpet. Hvis kontrolmyndigheden ved opfølgningen konstaterer, at den mindre betydelige overtrædelse ikke er afhjulpet, vil landbrugers støtte blive nedsat med 1 %.

5.2 Nedsættelse ved gentagelse af en mindre betydelig overtrædelse

Gentagen overtrædelse af et krav, der tidligere er blevet afgjort uden sanktion, vil **ikke** blive medregnet ved NaturErhvervstyrelsens beregning af gentagelse.

Mindre betydelige overtrædelser, der ikke var afhjulpet på opfølgningstidspunktet og derfor sanktioneret med 1 %, vil derimod danne grundlag for gentagelsesberegning.

6. Arbejdsgang

Kontrolmyndighederne skal kontrollere mindst 1 % af de landbrugere, der modtager henholdsvis direkte støtte eller støtte efter de støtteordninger under landdistriktsprogrammet, der er nævnt i afsnit 1.2.

Kontrolløren skal ved ankomsten til din bedrift præsentere sig og informere om baggrunden for kontrollen. I samme forbindelse vil du modtage en folder om kontrolbesøget, hvori du kan finde en række informationer og se det videre forløb efter kontrolbesøgets afslutning.

Under kontrolbesøg har du pligt til at medvirke til, at kontrollen kan gennemføres. Hvis du forhindrer gennemførelsen af en kontrol, vil du ikke være berettiget til at modtage støtte. Hvis du som ansøger ikke selv kan være til stede under kontrollen, er det dit ansvar at finde en stedfortræder. Det gælder også, hvis du er borte fra bedriften i en længere periode.

Den enkelte myndighed sikrer, at kontrolløren efter hvert kontrolbesøg udfylder en kontrolrapport, som danner grundlag for sagsbehandlingen.

Kontrolmyndighederne indberetter følgende kontroller til NaturErhvervstyrelsen:

- OK-kontroller, dvs. alle krav er overholdt
- Kontroller med overtrædelse af krydsoverensstemmelseskrav

6.1. Konsekvenser af overtrædelse af krav

Konstaterer kontrolmyndigheden, at en landbruger ikke har overholdt et krydsoverensstemmelseskrav, skal den vurdere overtrædelsen ud fra **alvor, omfang og varighed**.

Overtrædelsen vil få tildelt karakteren 1 - 4 både for alvor, omfang og varighed.

Karakteren 1	Når overtrædelsen kun har meget lille betydning i forhold til kravets formål.
Karakteren 2	Når overtrædelsen kun har mindre betydning i forhold til kravets formål.
Karakteren 3	Når overtrædelsen af et krav har en væsentlig betydning i forhold til formålet med kravet.
Karakteren 4	Når overtrædelsen af et krav har meget stor betydning i forhold til kravets formål.

Den samlede vurdering af kravet sker ved, at karaktererne for alvor, omfang og varighed lægges sammen. Dvs. at hvis der gives 2 i alvor, 1 i omfang og 4 i varighed resulterer det i en samlet karakter på 7, og det er denne karakter der danner grundlag for nedsættelsen.

Kontrolmyndigheden oplyser ved indberetningen til NaturErhvervstyrelsen om overtrædelsen skyldes en **uagtsom** eller en **forsætlig** handling eller undladelse.

På baggrund af kontrolindberetningen træffer NaturErhvervstyrelsen beslutning om eventuelt at nedsætte støtten.

Uagtsom eller forsætlig handling eller undladelse

Der bliver skelnet mellem, om de krav, som en landbruger eventuelt ikke har overholdt, skyldes en **uagtsom** eller **forsætlig** handling eller undladelse.

En **uagtsom** handling eller undladelse betyder, at landbrugeren ikke udviser tilstrækkelig agtpågivenhed og derfor ikke opfylder et eller flere krav. Situationen bedømmes mildere end den forsætlige handling eller undladelse.

En **forsætlig** handling eller undladelse betyder, at landbrugeren undlader at handle eller foretager en handling, som vedkommende ved eller anser for overvejende sandsynligt vil medføre en overtrædelse af et eller flere krav. Denne situation bedømmes strengere og medfører en øget nedsættelse af støtten.

Uagtsomme handlinger eller undladelser

Hvis landbrugeren på grund af en uagtsom handling eller undladelse ikke har overholdt et krav, vil landbrugerens støtte som udgangspunkt blive nedsat med 3 %. Nedsættelsen kan blive nedsat til 1 % eller hævet til 5 % afhængig af hvor alvorlige, omfangsrige og hvor længe manglerne har varet. Nedsættelsen bliver fastsat bl.a. på baggrund af kontrolmyndighedens samlede karakter for kriterierne alvor, omfang og varighed:

- Samlet karakter 3-5 = 0 %⁴
- Samlet karakter 6-7 = 1 %
- Samlet karakter 8-10 = 3 %
- Samlet karakter 11-12 = 5 %

Overtrædelse af flere krav inden for samme område, hvor der ikke foreligger gentagen overtrædelse

Er der flere krav inden for samme område (hhv. miljø, sundhed, dyrevelfærd eller GLM), som landbrugeren ikke har overholdt, vurderes det af NaturErhvervstyrelsen som én overtrædelse inden for området, forudsat ingen af overtrædelserne er gentagne overtrædelser, jf. nedenfor. Områdets nedsættelsesprocent vil da svare til den nedsættelsesprocent, som isoleret set er den højeste for hvert af de enkelte krav inden for området.

⁴ Hvis overtrædelsen afhjælpes inden 6 måneder fra kontroldatoen.

Overtrædelser inden for samme område, hvor én eller flere af overtrædelserne er gentagne overtrædelser

Hvis landbrugeren ikke har overholdt flere krav inden for samme område, og en eller flere af overtrædelserne er gentagne overtrædelser, så beregnes støttenedsættelsen på følgende vis:

Trin 1: Uagtsomme og forsætlige overtrædelser inden for samme område anses som én overtrædelse. Nedsættelsesprocenten for disse overtrædelser svarer til den nedsættelsesprocent, som isoleret set er den højeste for de enkelte krav.

Trin 2: Læg resultater fra trin 1, sammen med de gentagne overtrædelser. Summen kan max. være 15 %, hvis der ikke er nogen forsætlige overtrædelser. Hvis der er en forsættelig overtrædelse, at der intet loft for støttenedsættelsen.

Hvis der alene foreligger gentagne overtrædelser, lægges nedsættelsesprocenterne for overtrædelserne sammen. Støtten kan i et sådant tilfælde dog max nedsættes med 15 %.

Flere krav inden for forskellige områder

Hvis landbrugeren ikke har overholdt flere krav inden for forskellige områder, beregner NaturErhvervstyrelsen den samlede nedsættelse af støtten ved at lægge nedsættelsesprocenterne fra områderne sammen, forudsat der ikke foreligger nogen gentagne overtrædelser.

Er det første gang, landbrugeren ikke har overholdt et eller flere krav, og hvis dette skyldes uagtsomhed, kan nedsættelsen af støtte maksimalt blive 5 %.

Eksempel, hvor en landbruger ikke har overholdt flere krav inden for flere områder

Et kontrolbesøg har vist, at Landmand A ikke har overholdt krav inden for områderne: Miljø og god landbrugs- og miljømæssig stand (GLM). Det er første gang, der er konstateret overtrædelse af kravene.

Området for Miljø. Landmand A har ikke overholdt kravene 1.1, 1.4 og 1.9, og kontrolmyndigheden vurderer hvert enkelt krav særskilt. Vurderingen af Landmand A's overtrædelse af kravene fører til nedsættelser af støtten på henholdsvis 1 %, 3 % og 3 %. Ifølge EU-forordningen bliver områdets nedsættelsesprocent 3, som er den højeste procent, der er registreret for området.

Området for god landbrugs- og miljømæssig stand (GLM). Landmand A har heller ikke overholdt kravene 4.1, 4.2 samt 4.13. Vurderingen af Landmand A's overtrædelse af kravene har ført til nedsættelsesprocenterne: 1, 3 og 5. Ifølge EU-forordningen bliver områdets nedsættelsesprocent 5, som er den højeste procent, der er registreret.

Samlet set skal nedsættelsesprocenterne fra de to områder lægges sammen for at finde den samlede nedsættelse af støtten til Landmand A. Den samlede nedsættelse for områderne er $3 + 5 = 8$ %. Da kontrolmyndigheden vurderer, at der har været tale om uagtsomme handlinger, bliver nedsættelsen reguleret til 5 %. Det skyldes, at nedsættelsen ved uagtsomhed max kan være 5 %.

Gentagen uagtsom overtrædelse

Ved beregning af nedsættelse af støtten i gentagelsestilfælde, tager NaturErhvervstyrelsen ved første gentagne overtrædelse udgangspunkt i den foreliggende nedsættelsesprocent for kontrollen. Denne procent ganges herefter med 3. Hvis nedsættelsen beregnes til 3 %, vil nedsættelsen ved første gentagne overtrædelse være $3 \times 3 \% = 9$ %.

Ved efterfølgende gentagen overtrædelse tager NaturErhvervstyrelsen udgangspunkt i den foregående nedsættelsesprocent. Denne procent ganges herefter med 3. Hvis den foregående nedsættelse blev beregnet til $3 \times 3 \% = 9 \%$ på grund af gentagen overtrædelse, vil nedsættelsen ved efterfølgende gentagen overtrædelse være $3 \times 9 \% = 27 \%$. Procenten sænkes til 15, da nedsættelsen ved uagtsomhed maks. kan blive 15 %. Når nedsættelsesprocenten har nået 15 % for uagtsom overtrædelse, vil nedsættelsen ved evt. gentagelse af overtrædelse blive vurderet som forsætlig (se tabel 2).

Forsætlige handlinger eller undladelser

Hvis landbrugeren ikke har overholdt krydsoverensstemmelseskravene, og det vurderes, at det skyldes en forsætlig handling eller undladelse, bliver nedsættelsen vurderet individuelt for hvert af de krav, der ikke er overholdt.

Hvis landbrugeren ikke har overholdt et krav, og overtrædelsen vurderes som forsætlig, fører det normalt til en nedsættelse af støtten på 20 %. Procentsatsen kan i særlige tilfælde reduceres til 15 eller forøges til 100.

Ved gentagen forsætlig overtrædelse af krydsoverensstemmelseskrav beregnes nedsættelsen ved at gange nedsættelsesprocenten med 3. Hvis nedsættelsesprocenten ved første forsætlige overtrædelse fastsættes til 20 %, vil første gentagne overtrædelse blive beregnet som $3 \times 20 \% = 60 \%$. Ved anden gentagne overtrædelse af forsætlig overtrædelse af krav, vil landbrugsstøtten blive nedsat med 100 %. Landbrugere, der får reduceret støtten med 100 % i to på hinanden efterfølgende år, kan blive udelukket fra støtteordningen det følgende kalenderår (se tabel 3).

Eksempler på beregninger af nedsættelse af støtte ved gentagelse

Landmand B har i marts 2010 fået konstateret, at der ikke var nogen sidebegrænsning på møddingpladsen i form af en mur eller end randbelægning. Det er overtrædelse af krav 1.9, og landbrugeren fået en 3 % nedsættelse af sin støtte.

I september samme år viser en ny kontrol, at møddingspladsen stadig mangler sidebegrænsning. Overtrædelsen vurderes til 3 % sanktion, men da der er tale om en overtrædelse af samme krav inden for en treårig periode, beregnes nedsættelsen af støtten efter reglerne om gentagelse, dvs. $3 \times 3 \% = 9 \%$.

I januar 2011 foretages endnu et kontrolbesøg, og her konstateres, at forholdet omkring møddingspladsen fortsat ikke er afhjulpet. Nedsættelse beregnes således $3 \times 9 \% = 27 \%$, der nedsættes til 15 %, idet overtrædelsen er indberettet som uagtsom. Landmand B bliver i brevet om beregningen af nedsættelse af støtten advaret om, at en gentagelse af overtrædelsen af krav 1.9 vil blive betragtet som en forsætlig hændelse.

I oktober 2011 konstaterer kontrollen endnu engang, at Landmand B ikke har overholdt krav 1.9. Landmand B's støttenedsættelse bliver nu beregnet således, $3 \times 27 \% = 81 \%$.

Tabel 1. Konsekvensen af overtrædelse af krydsoverensstemmelse

Overtrædelse af	Uagtsom overtrædelse		Forsætlig overtrædelse
	Første gang	Gentagelse	
Et krav	<p>Som udgangspunkt nedsættes støtten med 3 %. Procenten kan nedsættes til 1 eller forhøjes til 5 afhængig af vurderingen af alvor, omfang og varighed.</p> <p>Hvis en mindre betydelig overtrædelse, med en samlet karakter på højest 5, afhjælpes inden 6 måneder fra kontroldatoen (eller ikke kan afhjælpes), er nedsættelsen af støtten 0 %. Hvis den mindre betydelige overtrædelse ikke er afhjulpet, nedsættes støtten med 1 %.</p> <p>Hvis vurderingen som helhed giver resultatet "mindre betydning" er nedsættelsen 1 %.</p> <p>Hvis vurderingen som helhed giver resultatet "væsentlig betydning" er nedsættelsen 3 %.</p> <p>Hvis vurderingen som helhed giver resultatet "meget stor betydning" er nedsættelsen 5 %.</p>	<p>Nedsættelsesprocenten for den foreliggende overtrædelse ganges med faktor 3 ved første gentagelse. <i>Eks. 3 x 3 % = 9 %.</i></p> <p>Ved yderligere gentagelse ganges den foregående nedsættelsesprocent med en faktor 3, dog max. 15 %. <i>Eks. 3 x 9 % = 27 %, der nedsættes til 15 %.</i></p> <p>Når 15 % er nået, underrettes landbrugeren om, at en yderligere overtrædelse vil blive betragtet som en forsætlig overtrædelse, se tabel 1.</p>	<p>Som udgangspunkt nedsættes støtten med 20 %.</p> <p>Procenten kan nedsættes til minimum 15 % eller forhøjes til 100 % på grundlag af kontrolmyndighedens indberetning.</p> <p>I vurderingen indgår desuden NaturErhvervstyrelsens registrering af, hvorvidt overtrædelsen er en gentagelse, samt vurderingen af alvor, omfang og varighed.</p>
Flere krav inden for samme område	<p>Støtten nedsættes med den højeste nedsættelsesprocent for det enkelte krav (behandles som én overtrædelse). Hvis der kun foreligger uagtsomme overtrædelser, kan støtten max nedsættes med 5 %.</p> <p>Såfremt der blandt overtrædelserne er en eller flere gentagne overtrædelser, henvises til kapitel 6.1.</p>	<p>Støtten nedsættes med summen af procenterne, hvis alene foreligger gentagne overtrædelser, dog max 15 %.</p> <p>Hvis der også foreligger uagtsomme og/eller forsætlig overtrædelse henvises til kapitel 6.1</p>	<p>Støtten nedsættes med den højeste nedsættelsesprocent for det enkelte krav (behandles som én overtrædelse). Der findes intet max for støttenedsættelsen.</p> <p>Såfremt der blandt overtrædelserne er en eller flere gentagne overtrædelser, henvises til kapitel 6.1.</p>
Flere krav inden for forskellige områder	<p>Hvis der alene er uagtsomme overtrædelser, lægges nedsættelsesprocenterne for de enkelte områder sammen. Støtten kan max nedsættes med 5 %.</p> <p>Der henvises til kapitel 2.4.3 ovenfor, hvis der blandt overtrædelserne også er forsætlige og/eller gentagne overtrædelser. Det bemærkes, at hvis der alene er uagtsomme og gentagne overtrædelser, kan støtten max nedsættes med 15 %.</p> <p>Hvis der foreligger en forsætlig overtrædelse blandt overtrædelserne, findes der intet max for støttenedsættelsen.</p>	<p>Hvis der alene er gentagne overtrædelser, lægges nedsættelsesprocenten for gentagne overtrædelser sammen, dog max 15 %.</p> <p><i>Eks. 9 % + 9 % = 18 %, der nedsættes til 15 %.</i></p> <p>Der henvises til kapitel 2.4.3 ovenfor, hvis der blandt overtrædelserne også er uagtsomme og/eller forsætlige overtrædelser. Det bemærkes, at hvis der alene er uagtsomme og gentagne overtrædelser, kan støtten max nedsættes med 15 %.</p> <p>Hvis der foreligger en forsætlig overtrædelse blandt overtrædelserne, findes der intet max for støttenedsættelsen.</p>	<p>Hvis der alene er forsætlige og uagtsomme overtrædelser, lægges nedsættelsesprocenterne for de enkelte områder sammen. Der er intet max for støttenedsættelsen.</p> <p>Der henvises til kapitel 2.4.3 ovenfor, hvis der blandt overtrædelserne også er uagtsomme og/eller gentagne overtrædelser. Det bemærkes, at der intet max er for støttenedsættelsen.</p>

Tabel 2. Oversigt over procentuel nedsættelse af støtten ved gentagende uagtsomme overtrædelser

Procentuelt udgangspunkt ved 1. gentagelse og resulterende nedsættelse	2. gentagelse	3. gentagelse	4. gentagelse	5. gentagelse	6. gentagelse	7. gentagelse
1 % 1 x 3 = 3 %	3 x 3 = 9 %	9 x 3 = 27 %, der nedsættes til 15 %	27 x 3 = 81 % (at betragte som forsættelig)	81 x 3 = 100 %	100 %	Udelukkelse
3 % 3 x 3 = 9 %	9 x 3 = 27 %, der nedsættes til 15 %	27 x 3 = 81 % (at betragte som forsættelig)	81 x 3 = 100 %	100 %	Udelukkelse	
5 % 5 x 3 = 15 %	15 x 3 = 45 % (at betragte som forsættelig)	45 x 3 = 100 %	100 %	Udelukkelse		

Tabel 3. Oversigt over procentuel nedsættelse af støtten ved forsættelige gentagelser

1. forsættelige overtrædelse	1. gentagelse	2. gentagelse	3. gentagelse	4. gentagelse
20 %	20 x 3 = 60 %	60 x 3 = 100 %	100 %	Udelukkelse

6.2. Force Majeure

Landbrugeren har mulighed for at angive, om overtrædelse af ét eller flere krav skyldes, at helt ekstraordinære, udefrakommende og uforudsigelige begivenheder har medført, at landbrugeren ikke har kunnet overholde kravene om krydsoverensstemmelse. Dette kaldes force majeure. I det tilfælde kan NaturErhvervstyrelsen efter en konkret vurdering se bort fra overtrædelsen.

Ekstraordinære og uforudsigelige omstændigheder kan være dødsfald, alvorlig sygdom, naturkatastrofer eller brand, samt udbrud af epizooti (smitsomme dyresygdomme som fx mund- og klovesyge) i besætningen. Afgørende for vurderingen er, at omstændighederne skal vedrøre landbrugeren selv, landbrugeren nærmeste familie eller landbrugeren bedrift.

Herudover skal der være sammenhæng mellem årsagen til overtrædelsen af kravet og tidspunktet for den særlige omstændighed.

For at kunne påberåbe sig force majeure eller særlige omstændigheder skal landbrugeren skriftligt underrette NaturErhvervstyrelsen indenfor 10 arbejdsdage fra det tidspunkt, hvor landbrugeren er i stand til det. Landbrugeren skal indsende tilstrækkelig dokumentation (fx i form af en lægeerklæring) for de særlige omstændigheder, som vedkommende ønsker, der skal tages hensyn til.

6.3. Høring

Landbrugeren vil altid blive hørt, hvis kontrolmyndigheden har konstateret, at et eller flere krav ikke er overholdt. Landbrugeren modtager kontrolrapporten, som landbrugeren kan komme med sine bemærkninger til.

Konsekvenserne er afhængige af, om landbrugeren handlinger eller undladelser vurderes til at være uagtsomme eller forsætlige. Derfor har landbrugeren også mulighed for at komme med sine bemærkninger til kontrolmyndighedens oplysning om, hvorvidt overtrædelsen vurderes som en uagtsom eller en forsætlig handling eller undladelse. Landbrugeren kan i den sammenhæng også gøre opmærksom på, om der var tale om en force majeure situation.

Når kontrolmyndigheden har modtaget landbrugeren bemærkninger, tager myndigheden stilling til, om bemærkningerne giver grundlag for at ændre resultatet af kontrollen og orienterer landbrugeren herom. Herefter bliver kontrolresultatet, med eventuelle bemærkninger, indberettet til NaturErhvervstyrelsen.

6.4. Procedure for nedsættelse af støtten

Når NaturErhvervstyrelsen har truffet beslutning om nedsættelse af landbrugeren støtte, er den videre procedure afhængig af tidspunktet for kontrolmyndighedens indberetning.

- Hvis indberetningen er modtaget **inden** udbetaling af støtten, vil NaturErhvervstyrelsen i de fleste tilfælde kunne beregne en nedsættelse af støtten inden udbetalingen.
- Hvis indberetningen er modtaget **efter** udbetaling af støtten, vil NaturErhvervstyrelsen foretage en genberegning af støtten og kræve tilbagebetaling af det beløb, der er udbetalt for meget.

Modtager landbrugeren støtte under flere støtteordninger, kan det være nødvendigt for NaturErhvervstyrelsen at foretage genberegning for hver enkelt ordning.

6.5. Landbrugers klagemulighed

Landbrugeren kan klage over NaturErhvervstyrelsens afgørelse, hvilket fremgår af brevet om nedsættelse af støtten, som landbrugeren modtager. Klagen har ikke opsættende virkning. Det betyder, at tilbagebetalingen af for meget udbetalt landbrugsstøtte ikke kan afvente afgørelse på klagen eller en eventuel retssags udfald. For at undgå et rentekrav, skal landbrugeren derfor overholde den betalingsfrist, der er fastsat i afgørelsen.

7. Krydsoverensstemmelseskrav

Der er fire områder vedrørende krydsoverensstemmelse:

1. Miljø
2. Folkesundhed, dyresundhed og plantesundhed
3. Dyrevelfærd
4. God landbrugs- og miljømæssig stand (GLM)

Kravene er nummeret så områdenummer og løbenummer tilsammen danner nummeret for kravet. (Eks. 1.3 = område 1, løbenummer 3).

Hvert krav har en overskrift, der i kortest mulig form beskriver, hvad kravet omhandler.

Kravet underopdeles i delkrav, hvor hvert nummer angiver et delkrav og refererer til en bestemmelse i et dansk retsgrundlag (paragraf i lov eller bekendtgørelse).

I fodnoter angives følgende:

- Definitioner af ord eller sammenhænge, som forklarer kravet.
- Undtagelser fra kravet.
- Bestemmelser (fra dansk retsgrundlag), der har til formål at forklare eller oplyse om bestemmelsen i kravet.
- Eksempler, der kan vejlede ved forståelsen af kravet.
- Henvisninger til rådgivning eller lignende ved tvivlsspørgsmål.
- Henvisning til generelle vejledninger med uddybende information om de forhold, som kravet vedrører.

7.1. Miljø

Miljøkravene skal medvirke til at værne om natur, miljø og landskab så udviklingen kan ske på et bæredygtigt grundlag i respekt for menneskers livsvilkår og for bevarelse af dyre- og planteliv. Kravene vedrører:

- Anvendelse og udbringning af spildevandsslam til jordbrugsformål (1.2-1.6)
- Opbevaring og udbringning af husdyrgødning m.m. (krav 1.7-1.15)
- Dyrkningsfrie bræmmer langs vandløb (krav 1.16)
- Udarbejdelse af gødningsregnskab (krav 1.17-1.19, 1.21-1.22)
- Bevarelse af naturtyper, vilde dyr og planter (krav 1.23-1.26, 1.30)
- Beskyttelse af reder og redetræer (krav 1.27)
- Fredskov (krav 1.29).
- Etablering af gyllealarm og gyllebarriere på/omkring gyllebeholder (krav 1.31-1.32)

Miljøområdet kontrolleres af kommunerne og NaturErhvervstyrelsen. Se afsnit 8 for en oversigt over de enkelte krav og de kontrolmyndigheder, der kontrollerer kravene.

Krav 1.2: Anvendelse af spildevandsslam⁵ til jordbrugsformål

1. Anvendelse må ikke ske på en sådan måde og på sådanne arealer, at der ved tøbrud og regnskyl opstår fare for afstrømning til søer, vandløb eller dræn.
2. Anvendelse må ikke give anledning til forurening af grundvandet, væsentlige gener eller uhygiejniske forhold.
3. Anvendelse skal ske i overensstemmelse med deklARATIONEN⁶.

Krav 1.3: Udbringning af spildevandsslam⁵ til jordbrugsformål

1. I perioden fra høst, dog senest 1/9, til 1/2 må der ikke udbringes flydende spildevandsslam⁷. Dette gælder ikke for udbringning af flydende spildevandsslam fra høst til 1/10

---

⁵ Det i kravet omtalte spildevandsslam vedrører det i artikel 2, litra a, i Rådets direktiv 86/278/EØF af 12. juni 1986 om beskyttelse af miljøet, navnlig jorden i forbindelse med anvendelse i landbruget af slam fra rensningsanlæg anførte slam, dvs.: i) spildevandsslam fra rensningsanlæg, som behandler husholdningsspildevand eller byspildevand, eller fra andre rensningsanlæg, som behandler spildevand med tilsvarende sammensætning; ii) spildevandsslam fra septiktanke og andre lignende anlæg til behandling af spildevand; iii) spildevandsslam fra andre rensningsanlæg end de under nr. i) og nr. ii) nævnte. For mere information se Vejledning fra Miljøstyrelsen, nr. 1 fra 2010, om anvendelse af affald til jordbrugsformål, jf. www.mst.dk.

⁶ Deklarationen er udarbejdet af affaldsproducenten, og indeholder en række oplysninger, herunder en beskrivelse af affaldet, analyseresultater, opbevaringsmuligheder m.v. Se nærmere bekendtgørelse nr. 1650 af 13. december 2006. Deklarationen følger affaldet.

-
- på etablerede, overvintrende fodergræsarealer og på arealer, hvor der den følgende vinter skal være vinterraps. På disse arealer må der med flydende spildevandsslam maksimalt tilføres 50 kg totalkvælstof pr. ha. Det gælder endvidere ikke for udbringning af flydende spildevandsslam fra høst til 15/10 på arealer med frøgræs, for hvilke der er indgået kontrakt med et frøavlsfirma om levering af frø i den kommende sæson. På disse arealer må der med flydende spildevandsslam maksimalt tilføres 50 kg. totalkvælstof pr. ha.
2. I perioden fra 1/9 til 1/3 må der ikke udbringes flydende spildevandsslam på flerårige afgrøder uden årlig høst. Dette gælder ikke for udbringning af flydende spildevandsslam fra høst til 1/10 på etablerede, overvintrende fodergræsarealer og på arealer, hvor der den følgende vinter skal være vinterraps. På disse arealer må der med flydende spildevandsslam maksimalt tilføres 50 kg. totalkvælstof pr. ha. Det gælder endvidere ikke for udbringning af flydende spildevandsslam fra høst til 15/10 på arealer med frøgræs, for hvilke der er indgået kontrakt med et frøavlsfirma om levering af frø i den kommende sæson. På disse arealer må der med flydende spildevandsslam maksimalt tilføres 50 kg. totalkvælstof pr. ha.
  3. Flydende spildevandsslam må højst udbringes i mængder på 3.000 m³ pr. ha. pr. planperiode. I perioden 1/2 til 1/4 må der kun udbringes 1.000 m³ pr. ha.
  4. Udbringning af fast spildevandsslam i perioden fra høst til 20/10 må kun ske på arealer, hvor der er afgrøder samme vinter.

Krav 1.4: Gødskningsformål, gødningsplanlægning, gødningsregnskab, gødskningsbehov og markplan (spildevandsslam)

1. Spildevandsslam⁸, der ifølge bekendtgørelse om anvendelse af affald til jordbrugsformål udbringes til jordbrugsformål, skal anvendes til gødskningsformål og indgå i gødningsplanlægningen og gødningsregnskabet.
2. På landbrugsarealer må spildevandsslam kun udbringes til afgrøder med kvælstofnorm eller en retningsgivende norm for fosfor og kalium. På øvrige arealer må spildevandsslam kun udbringes til afgrøder med et gødskningsbehov.
3. Hvor landbrugeren modtager spildevandsslam i mængder, der overstiger 10 tons tørstof pr. år, skal bruger senest 31/3 hvert år fremsende markplan for jordbrugsbedriften for indeværende planperiode samt kort med angivelse af udspretningsarealer til kommunalbestyrelsen i brugers kommune.

Krav 1.5: Maksimale udspretningsmængder for spildevandsslam⁸

1. På arealer, der tilføres spildevandsslam, må den samlede tilførsel af næringsstoffer i form af affald og husdyrgødning ikke overstige 170 kg. totalkvælstof og 30 kg. totalfosfor pr. ha. pr. år. Fosfordoseringen kan beregnes som et gennemsnit over 3 år.
2. Der må med spildevandsslam ikke tilføres jorden mere end 7 tons tørstof pr. ha. pr. år beregnet som et gennemsnit over 10 år.

---

⁷ Ved flydende affald forstås affald, der er pumpbart og flyder ud, hvis det placeres i en stak eller bunke. Ved fast affald forstås affald, der bevarer sin form ved placering i en stak eller bunke. Det vil sige, at bunken eller stakken ikke flyder ud. Da forskellige affaldstyper med samme tørstofindhold kan have meget forskellige evne til f.eks. at holde på vand, kan fast affald ikke defineres ud fra en bestemt tørstofprocent. Som eksempler kan nævnes, at spildevandsslam med et tørstofindhold på 20 % normalt betragtes som fast affald, mens husdyrgødning med et tørstofindhold på mindst 12 % betragtes som fast gødning, jf. Vejledning fra Miljøstyrelsen, nr. 1 fra 2010, om anvendelse af affald til jordbrugsformål, jf. www.mst.dk.

⁸ Det i kravet omtalte spildevandsslam vedrører det i artikel 2, litra a, i Rådets direktiv 86/278/EØF af 12. juni 1986 om beskyttelse af miljøet, navnlig jorden i forbindelse med anvendelse i landbruget af slam fra rensningsanlæg anførte slam, dvs.: i) spildevandsslam fra rensningsanlæg, som behandler husholdningsspildevand eller byspildevand, eller fra andre rensningsanlæg, som behandler spildevand med tilsvarende sammensætning; ii) spildevandsslam fra septiktanke og andre lignende anlæg til behandling af spildevand; iii) spildevandsslam fra andre rensningsanlæg end de under nr. i) og nr. ii) nævnte. For mere information se Vejledning fra Miljøstyrelsen, nr. 1 fra 2010, om anvendelse af affald til jordbrugsformål, jf. www.mst.dk.

---

3. Hvor brugeren modtager spildevandsslam i mængder, der overstiger 10 tons tørstof pr. år, og hvor doseringen beregnes som et gennemsnit over flere år, skal brugeren hvert år senest 31/3 fremsende markplan for jordbrugsbedriften til kommunalbestyrelsen i brugers kommune.
4. De angivne maksimale mængder pr. ha. pr. år skal overholdes inden for enhver planperiode. Hvor mængderne kan beregnes som et gennemsnit over 3 år skal kravene være opfyldt i hver planperiode inden for de 3 år.
5. For spildevandsslam, der består af mere end 75 % husdyrgødning regnet på tørstofbasis, træder reglerne i bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning og ensilage mv.⁹ i stedet for de i dette krav anførte regler. De med affald tilførte mængder kvælstof skal omregnes til dyreenheder, således at maksimalt 100 kg. kvælstof svarer til 1 dyreenhed.

Krav 1.6: Hygiejniske restriktioner for anvendelse af spildevandsslam⁸

1. Ikke behandlet spildevandsslam må ikke anvendes til jordbrugsformål.
2. Stabiliseret spildevandsslam må ikke anvendes til fortærbare afgrøder.
3. Stabiliseret spildevandsslam skal nedbringes inden 6 timer efter tilførsel.
4. Spildevandsslam behandlet ved kontrolleret kompostering må ikke anvendes til fortærbare afgrøder.
5. På arealer, hvor der tilføres spildevandsslam, der ikke er kontrolleret hygiejniseret, må der indtil 1 år efter tilførsel kun dyrkes korn- eller frøafgrøder til modenhed samt græs eller lignende til industriel fremstilling af tørfoder.

Krav 1.7: Indretning af stalde og lignende

1. Stalde og lignende indretninger til dyr skal være indrettet således, at forurening af grundvand og overfladevand ikke finder sted.
2. Stalde og lignende indretninger til dyr skal have gulve, udført af bestandige materialer, som er uigennemtrængelige for fugt.
3. Gulve skal kunne modstå påvirkningerne fra dyrene og de i stalden anvendte redskaber.
4. Afløb fra stald og samle- og pumpebrønd¹⁰ skal føres gennem tætte, lukkede ledninger. Afløb, der kommer under pumpetryk, skal udføres således, at de kan modstå påvirkninger fra pumpetrykket. Afløb med tilhørende brønde skal udføres af autoriserede kloakmestre i overensstemmelse med forskrifter for afløb, som er anført i bygningsreglementet.
5. Afløb fra stalde skal føres til beholder for flydende husdyrgødning.
6. Restvand¹¹ føres til en beholder for flydende husdyrgødning eller til en separat beholder.
7. Stalde og lignende indretninger til dyr, gulve, afløb fra stalde samt samle- og pumpebrønde skal renholdes og vedligeholdes, herunder beskyttes mod tæring, så de begrænser forurening fra dyreholdet til vandmiljøet.

---

¹⁰ Overtrædelse der vedrører samle- og pumpebrønde, som har forbindelse til flere anlæg, for eksempel stald (krav 1.7) og mødding (krav 1.9), skal kun indberettes under det mest relevante krav.

¹¹ Restvand: Mælkerumsvand samt vand fra vask af produkter fra husdyrhold, foderrekvisitter og lignende fra almindelig landbrugsdrift. Restvand omfatter desuden fraktioner fra forarbejdningsanlæg med en tørstofprocent under 12 og et kvælstofindhold under 0,3 kg N/ton. Væske fra ensilagepladser med ikke-saftgivende ensilage og væske, der udelukkende er opsamlet fra ensilagepladser senere end 1 måned fra ilægning af saftgivende ensilage, og vand fra vask af fjerkræstalder skal betragtes som restvand, hvis kvælstofindholdet er under 0,3 kg N/ton. Der skal etableres et hensigtsmæssigt afløbssystem til opsamling af flydende husdyrgødning og restvand. Anlæg, der udelukkende anvendes til opbevaring af ensilagesaft og restvand, skal have tilstrækkelig opbevaringskapacitet til, at udbringning kan ske miljømæssigt forsvarligt. Hvis restvandet ikke afledes som beskrevet, kan der også være tale om en overtrædelse af krav 1.1

Krav 1.8: Opbevaringskapacitet for husdyrgødning, afgasset vegetabilsk biomasse, ensilagesaft og restvand

1. For husdyrbrug eller andre landbrugsbedrifter, der oplagrer husdyrgødning eller afgasset vegetabilsk biomasse, skal opbevaringsanlæg for husdyrgødning have en kapacitet, der er tilstrækkelig til, at udbringningen kan ske i overensstemmelse med reglerne for anvendelse af husdyrgødning, afgasset vegetabilsk biomasse, ensilagesaft og restvand. Opbevaringsanlæg til husdyrgødning skal dog mindst have en kapacitet svarende til 6 måneders tilførsel. Den tilstrækkelige opbevaringskapacitet vil normalt svare til mindst 9 måneders tilførsel, dog normalt mindst 7 måneders tilførsel for kvægbrug, hvor mindst 2/3 af dyreenhederne udgøres af kvæg, og hvor dyrene går ude i sommerhalvåret.
2. Tilførslen opgøres som den mængde husdyrgødning, der produceres i det givne tidsrum, beregnet ud fra, at dyrene er på stald, samt hvad der i øvrigt tilledes anlægget, herunder vaskevand og ensilagesaft. Ved opgørelsen kan gødning opbevaret som kompost eller fast gødning i markstak dog fraregnes. Såfremt der foreligger specielle forhold, eksempelvis hvor kødkvæg går ude en stor del af året, skal opbevaringskapaciteten minimum svare til den periode, hvor dyrene er på stald.
3. Anlæg, der udelukkende anvendes til opbevaring af ensilagesaft og restvand, skal have tilstrækkelig opbevaringskapacitet til, at udbringning kan ske miljømæssigt forsvarligt.
4. Kravet om opbevaringskapacitet kan opfyldes ved, at der foreligger skriftlige aftaler om levering af husdyrgødning eller afgasset vegetabilsk biomasse til opbevaring på anden ejendom eller levering til fælles biogasanlæg, gødningsbehandlingsanlæg eller gødningsopbevaringsanlæg. Sådanne opbevaringsaftaler skal have en varighed af mindst 5 år¹².

Krav 1.9: Opbevaring af fast husdyrgødning

1. Oplagring af fast gødning må kun ske på møddinger eller i lukkede containere, placeret på et befæstet areal med tæthed, som angivet i delkrav 3, punkt f-g, og afløb til en møddingsaftbeholder eller lignende
2. Opbevaringsanlæg for husdyrgødning skal tømmes så ofte, at de ikke løber over. Er møddingen begrænset af en randbelægning, må der ikke lægges gødning på denne. Møddingen skal i øvrigt benyttes på en sådan måde, at gødning ikke flyder uden for møddingen eller der er risiko herfor.
3. For opbevaringsanlæg til fast husdyrgødning gælder, at:
  - a) Møddinger skal indrettes således, at overfladevand fra omliggende arealer og tage ikke kan løbe ind på møddingarealet.
  - b) Møddingsaft skal bortledes gennem dertil indrettede afløb.
  - c) Møddingens sidebegrænsning skal som minimum bestå af en 1 m. høj mur eller en 2 m. bred randbelægning.¹³
  - d) Randbelægning og belægning ved indkørsel i møddingen skal som minimum have 3 % fald mod afløb. Møddingbund skal som minimum have 1 % fald mod afløb.
  - e) Møddingbund og sidebegrænsning skal være udført af bestandige materialer, som er uigennemtrængelige for fugt.
  - f) Møddingbund og sidebegrænsning skal udføres således, at de kan modstå påvirkningerne, dels fra køretøjer og redskaber ved fyldning og tømning, dels fra den oplagrede gødning.
  - g) Møddinger, lukkede containere til opbevaring af fast gødning og afløb fra møddinger skal ren- og vedligeholdes, herunder beskyttes mod tæring, så de begrænser forurening fra dyreholdet til vandmiljøet.

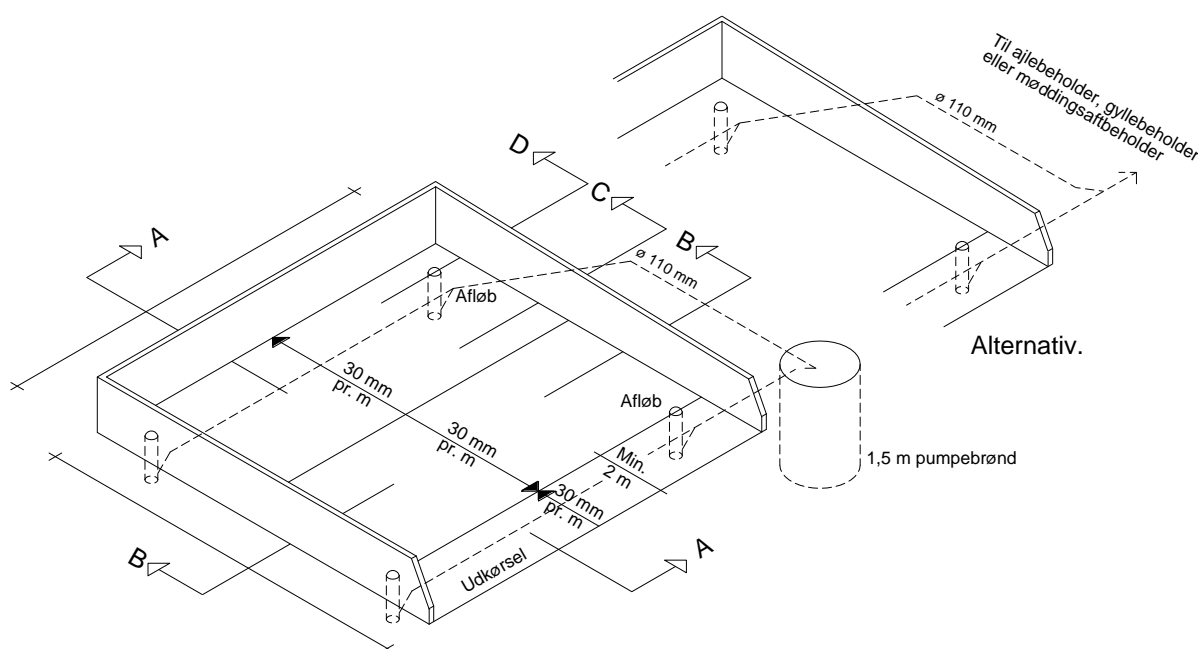
---

¹² Kommunalbestyrelsen kan fastsætte nærmere krav til aftalernes udformning.

¹³ Kommunalbestyrelsen kan tillade en anden form for begrænsning, der giver tilsvarende sikkerhed for opsamling af møddingsaften.

---

4. For afløb fra opbevaringsanlæg til fast husdyrgødning gælder, at:
  - a) Møddinger skal udføres således, at der er afløb fra laveste punkt, og at tilstopning undgås.
  - b) Afløbet dimensioneres og udføres ifølge DS 432 Norm for afløbsinstallationer.
  - c) Afløbet skal føres til en beholder.
  - d) Afløb fra mødding og samle- og pumpebrønd¹⁴ skal føres gennem tætte, lukkede ledninger.
  - e) Afløb, der kommer under pumpetryk, skal udføres således, at de kan modstå påvirkninger fra pumpetrykket.
  - f) Afløb med tilhørende brønde skal udføres af autoriserede kloakmestre i overensstemmelse med forskrifter for afløb, som er anført i bygningsreglementet.
5. For opbevaring af fast gødning i marken gælder:
  - a) Opbevaring af fast gødning i markmødding må kun ske efter kommunalbestyrelsens tilladelse. Kommunalbestyrelsen kan, for landbrugsejendomme i landsbyer, i særlige tilfælde tillade opbevaring af fast gødning i markmødding, hvis det godtgøres, at det ikke er muligt at opnå en miljømæssig tilfredsstillende opbevaring i tilknytning til staldene. En tilladelse skal være ledsaget af sådanne vilkår for placering, indretning og drift af markmøddingen, at der ikke opstår risiko for forurening af grundvandet, og at der ikke kan ske afledning til vandløb (herunder dræn), søer over 100 m² og kystvande. For markmøddinger gælder i øvrigt afstandskrav nævnt i note 17.

Figur 1.9 Eksempel på korrekt konstruktion af møddingsplads med afgrænsningsmur og fald mod afløb. Kilde: Landbrugets Byggeblade, Arkiv nr. 103.06-05

Krav 1.10: Opbevaring af kompost i marken

1. Kompost med et tørstofindhold på mindst 30 % må oplagres i marken. Oplaget skal opfylde afstandskravene¹⁵ og må ikke medføre risiko for forurening af grund- eller

¹⁴ Overtrædelse der vedrører samle- og pumpebrønde, som har forbindelse til flere anlæg, for eksempel stald (krav 1.7) og mødding (krav 1.9), skal kun indberettes under det mest relevante krav.

¹⁵ Stalde og lignende indretninger til dyr, samt møddinger og åbne beholdere til husdyrgødning skal opfylde afstandskravene i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. § 8, stk. 1: 1) Til ikke almene vandforsyningsanlæg 25 m, 2) Til almene vandforsyningsanlæg 50 m, 3) Til vandløb (herunder dræn) og søer 15 m. Afstandskrav til offentlig vej, privat fællesvej, levnedsmiddelvirksomhed, beboelse på samme ejendom og naboskel indgår ikke i bedømmelse af manglende overensstemmelse med krav 1.10. De indgår ikke i Nitratdirektivet.

---

overfladevand. Markstakken skal overdækkes med vandtæt materiale straks efter udlægning. Kompost må højst oplagres samme sted i marken i 12 måneder, og en markstak må ikke placeres samme sted igen før efter 5 år

Krav 1.11: Opbevaring af ensilage¹⁶

1. For opbevaring af ensilage gælder, at:
  - a) Saftgivende ensilage, herunder ensilage af roetop, roeffald og ikke-forvejret græs, skal opbevares på ensilageplads eller i ensilagesilo.
  - b) Ensilagepladser skal opfylde krav, svarende til bestemmelserne for møddinger, jf. krav 1.9, delkrav 3, pkt. a-f.¹⁷
  - c) Ensilagesiloer skal have en bund, der er udført af et for fugtighed vanskeligt gennemtrængeligt materiale.
  - d) Ensilagesiloer skal endvidere være udført af bestandige materialer og skal kunne modstå påvirkninger fra indholdet og fra indlægning og udtagning.
  - e) Ensilagesiloer skal indrettes, så ensilagesaft kun kan afledes gennem dertil indrettede afløb, efter samme bestemmelser som møddingspladser, jf. krav 1.9, delkrav 4, pkt. a-c.¹⁸
  - f) På en ensilageplads må der ikke lægges ensilage på randbelægningen.
  - g) Ensilagepladser, ensilagesiloer og afløb fra ensilageoplag skal renholdes og vedligeholdes, herunder mod tæring, så de begrænser forurening fra dyreholdet til vandmiljøet.
  - h) Afløb fra ensilageoplag og samle- og pumpebrønd¹⁹ skal føres gennem tætte, lukkede ledninger.
  - i) Afløb, der kommer under pumpetryk, skal udføres således, at de kan modstå påvirkninger fra pumpetrykket.
  - j) Afløb med tilhørende brønde skal udføres af autoriserede kloakmestre i overensstemmelse med forskrifter for afløb, som er anført i bygningsreglementet.

Krav 1.12: Opbevaring af flydende gødning²⁰, samt ensilagesaft, afgasset vegetabilsk biomasse og restvand

1. Beholdere til flydende husdyrgødning, ensilagesaft og spildevand skal være udført af bestandige og for fugtighed vanskeligt gennemtrængelige materialer. Beholderne skal dimensioneres i forhold til kapaciteten, således at de kan modstå påvirkning, herunder fra omrøring, overdækning og tømning.
2. Opbevaringsanlæg for flydende husdyrgødning, ensilage og spildevand skal tømmes så ofte, at de ikke løber over.
3. Opbevaringsanlæg for flydende husdyrgødning samt ensilagesaft, afgasset vegetabilsk biomasse og restvand skal tømmes så ofte, at de ikke løber over.
4. Beholdere for flydende husdyrgødning samt ensilagesaft, afgasset vegetabilsk biomasse og restvand skal renholdes og vedligeholdes, herunder mod tæring, så de begrænser forurening fra dyreholdet til vandmiljøet.

Krav 1.13: Udbringningsperioder for husdyrgødning og ensilagesaft

1. I perioden fra høst, dog senest 1. oktober, til 1. februar må der ikke udbringes flydende husdyrgødning eller afgasset vegetabilsk biomasse. Undtaget herfra er udbringning

---

¹⁶ Kravene gælder også for ensilagepladser opført efter 1/8 2002 til opbevaring af ikke-saftgivende ensilage.

¹⁷ Der skal indberettes under krav 1.11, delkrav 1, pkt. b.

¹⁸ Der skal indberettes under krav 1.11, delkrav 1, pkt. e.

¹⁹ Overtrædelse der vedrører samle- og pumpebrønde, som har forbindelse til flere anlæg, for eksempel beholder til opbevaring af ensilage (krav 1.11) og mødding (krav 1.9), skal kun indberettes under det mest relevante krav.

²⁰ Ved flydende husdyrgødning forstås ajle, gylle og møddingssaft, samt enhver sammenblanding af fast gødning med ajle, gylle og møddingssaft samt forarbejdet husdyrgødning med en tørstofprocent under 12 og et kvælstofindhold over 0,3 kg N/ton, jf. § 3, nr. 3 i Bekendtgørelse nr. 764 af 28. juni 2012.

---

fra høst til 15. oktober på arealer med frøgræs, for hvilke der er indgået kontrakt med frøavlsfirma om levering af frø i den kommende sæson, og udbringning fra høst til 1. oktober på følgende arealer:

2. I perioden fra 15. november til 1. februar må der ikke udbringes fast gødning, ensilagesaft og mineralsk gødning (handelsgødning) Arealer, hvor der den følgende vinter skal være vinterraps.
3. I perioden fra 1. september til 1. marts må der ikke udbringes flydende husdyrgødning i flerårige afgrøder uden årlig høst. I perioden fra høst til 1/11 må der ikke udbringes ensilagesaft, medmindre udbringningen sker på bevoksede arealer eller på arealer, hvor der er afgrøder den følgende vinter.
4. I perioden fra høst til 1. november må der ikke udbringes ensilagesaft medmindre udbringningen sker på bevoksede arealer eller på arealer, hvor der er afgrøder den følgende vinter.

Krav 1.14: Udbringningsmetode for husdyrgødning

1. Fast gødning, der udbringes på arealer uden etablerede afgrøder til høst, skal nedbringes hurtigst muligt og inden 6 timer. Kan dette ikke lade sig gøre grundet uforudseelige omstændigheder, skal nedbringningen finde sted, så snart det er muligt.
2. Udbringning af flydende husdyrgødning og afgasset vegetabilsk biomasse må kun ske ved udlægning ved slange eller slæbesko, nedfældning eller ved anvendelse af en teknologi, der er omfattet af 28, stk. 3, i bekendtgørelse nr. 915 af 27. juni 2013.

På følgende arealer skal udbringning ske ved nedfældning, jf. dog § 28, stk. 4-5 og 9, i bekendtgørelse nr. 915 af 27. juni 2013:

1. Arealer uden etablerede afgrøder til høst.
2. Arealer med fodergræsmarker.
3. Arealer med frøgræs, for hvilke der ikke er indgået kontrakt med frøavlsfirma om levering af frø i den kommende sæson.

Nedfældning kan undlades, såfremt husdyrgødningen inden eller i forbindelse med udbringningen er behandlet ved en teknik opført på Miljøstyrelsens teknologiliste med mindst samme effekt på ammoniakfordampning i forbindelse med udbringning som nedfældning på den pågældende arealtype, jf. § 28, stk. 3, nr. 1-3, jf. dog § 28, stk. 6, i bekendtgørelse nr. 915 af 27. juni 2013.

På arealer uden etablerede afgrøder til høst, kan nedfældning endvidere undlades, såfremt husdyrgødningen på disse arealer og på et areal på samme bedrift med vintersæd eller vinterraps samme år i perioden fra 1. februar til høst inden eller i forbindelse med udbringningen er behandlet ved en teknik eller en kombination af teknikker opført på Miljøstyrelsens teknologiliste i forhold til denne bestemmelse jf. dog § 28, stk. 6, i bekendtgørelse nr. 915 af 27. juni 2013. Følgende forudsætninger skal være opfyldt, for at bestemmelsen kan anvendes:

1. Arealet med vintersæd eller vinterraps, hvor der anvendes en teknik eller kombination af teknikker, skal have en sådan størrelse, som det fremgår af Miljøstyrelsens teknologiliste. Der kan ikke medregnes arealer, hvor anvendelsen af disse teknikker allerede er et krav i husdyrbrugets godkendelse efter miljøbeskyttelsesloven eller tilladelse eller godkendelse efter lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

-
2. Driftsherren skal inden udbringningen af husdyrgødningen på arealer uden etablerede afgrøder til høst sikre, at kommunalbestyrelsen er orienteret skriftlig om, hvilke arealer der er omfattet i den pågældende planperiode, og hvilke teknikker der anvendes.
  3. Efter afslutningen af udbringning af husdyrgødning på arealer med vintersæd eller vinterraps, hvor der anvendes en teknik eller kombination af teknikker på Miljøstyrelsens teknologiliste, skal der på bedriften foreligge dokumentation for, at der har været en tilstrækkelig anvendelse af teknikken eller kombinationen af teknikker, som Miljøstyrelsens teknologiliste kræver.

I områder, der ligger nærmere end 200 meter fra byzone, sommerhusområder eller områder i landzone, der ved lokalplan er udlagt til boligformål, kan nedfældning ikke erstattes af teknikker, der ikke har mindst samme lugtreducerende effekt som nedfældning^{21, 22}

Krav 1.15: Udbringnings- og arealrestriktioner for husdyrgødning, ensilagesaft, afgasset vegetabilsk biomasse, restvand og mineralsk gødning (handelsgødning)

1. Husdyrgødning, ensilagesaft, afgasset vegetabilsk biomasse, restvand og mineralsk gødning (handelsgødning) må ikke udbringes på en måde og på sådanne arealer, at der er fare for afstrømning til vandløb, herunder dræn, søer over 100 m² og kystvande. Udbringning af husdyrgødning, afgasset vegetabilsk biomasse, ensilagesaft, restvand og mineralsk gødning (handelsgødning) på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket jord er ikke tilladt.
2. Husdyrgødning, afgasset vegetabilsk biomasse og mineralsk gødning (handelsgødning) må ikke udbringes på stejle skrånninger med en hældning på mere end 6° ned mod vandløb, søer over 100 m² eller kystvande inden for en afstand af 20 m fra vandløbets, søens eller kystvandets afgrænsning ved daglige vande²³.

Krav 1.16: 2 meter bræmmer langs vandløb og søer²⁴

1. Dyrkning, jordbehandling, og plantning²⁵, må i landzone ikke foretages i en bræmme på 2 m langs naturlige vandløb og søer. Det samme gælder langs kunstige vandløb og søer der i vandplanen efter miljømålsloven enten skal opfylde miljømålet ”godt økologisk potentiale” eller ”maksimalt økologisk potentiale”. Bestemmelsen gælder dog ik-

---

²¹ Udbringning af flydende husdyrgødning på bedrifter, som er autoriserede som økologiske i henhold til bekendtgørelse om økologisk jordbrugsproduktion, er dog undtaget fra kravet om nedfældning på fodergræsmarker i perioden fra 1. februar til 1. maj i 2011-2014

²² BEK 915 af 27. juni 2013, § 29, stk. 2: Når der i en af Danmarks Meteorologiske Institut (DMI) afgrænset region fra og med uge 30 og inden udgangen af uge 38, samlet set har været 30 % mere nedbør end klimanormalen ifølge opgørelser fra DMI for ugerne 30-38, og der inden for den pågældende region fra og med uge 21 og inden udgangen af uge 38, samlet set har været mere nedbør end klimanormalen ifølge opgørelser og definitioner fra DMI for ugerne 21-38, kan flydende husdyrgødning uanset stk. 1 udbringes indtil 15. oktober på arealer, der er omfattet af stk. 1, nr. 1-2, i kommuner, der helt eller hovedsageligt er beliggende i den pågældende region. Miljøstyrelsen annoncerer på internettet, hvilket kommuner der det pågældende år er omfattet af 1. pkt.

²³ På stejle skrånninger med en hældning på mellem 6° og 12° omfatter delkrav 2 ikke

1) flydende husdyrgødning og afgasset vegetabilsk biomasse, som nedfældes i parallel retning i forhold til det nærliggende vandmiljø, og

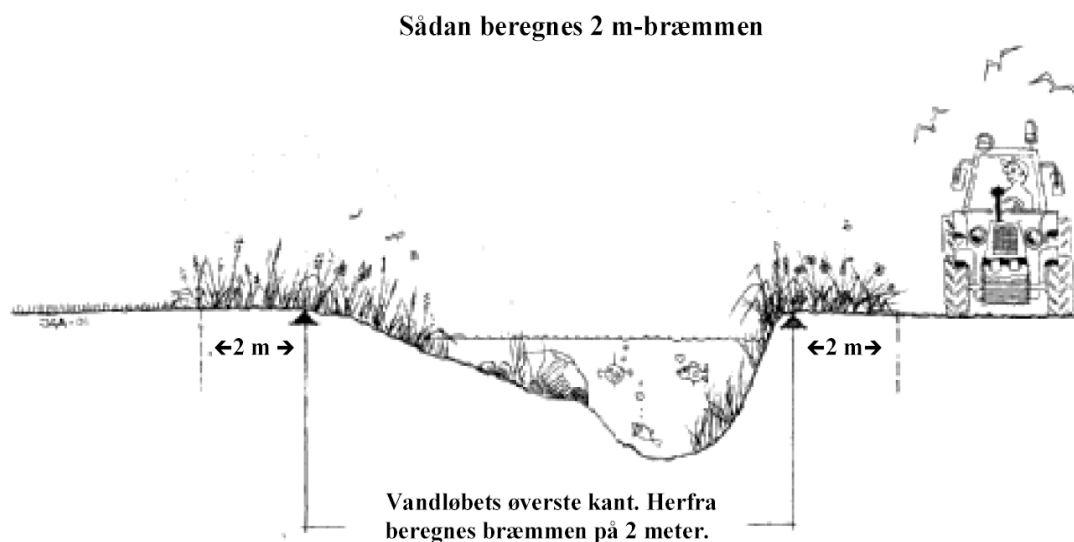
2) flydende mineralsk gødning (handelsgødning).

²⁴ Indtil vandplanen efter miljømålsloven er trådt i kraft i det enkelte vanddistrikt, gælder kravet for naturlige vandløb og søer og vandløb og søer, der er højt målsat i regionplaner med status som landsplandirektiv.

²⁵ Vandløbsmyndigheden kan for at begrænse grødevæksten i forbindelse med tilrettelæggelsen af vedligeholdelsen af offentlige vandløb foretage beplantning langs vandløb, ligesom det kan påbydes bredejerne at bevare skyggegivende vegetation.

ke for isolerede søer under 100 m² ²⁶.

Figur 1.16 Hvordan 2 meter-bræmmen som hovedregel beregnes.

Krav 1.17: Udarbejdelse af gødningsregnskaber²⁷

1. Virksomheden skal hvert år senest den følgende 31. marts udarbejde gødningsregnskab for den afsluttede planperiode. Det udfærdigede gødningsregnskab skal kunne forevises på anfordring ved NaturErhvervstyrelsens kontrolbesøg, og gødningsregnskabet skal foreligge i forskriftsmæssig stand.

Krav 1.18: Afsætning af husdyrgødning

1. Virksomheden kan alene fratække kvælstof i husdyrgødning, hvis husdyrgødningen er afsat til en registreret virksomhed, til biogas- og fællesanlæg, til forbrændingsanlæg eller til forarbejdningsanlæg. Dog kan husdyrgødning afsat af græssende dyr på arealer tilhørende ikke-registrerede virksomheder tillige fratækkes, såfremt arealet i medfør af anden lovgivning ikke må tilføres gødning ud over den, som afsættes ved afgræsning. Endvidere kan virksomheder, som har eget biogas- eller forarbejdningsanlæg, og som afsætter et gødningsprodukt herfra uden for virksomheden, trække kvælstof i det afsatte gødningsprodukt fra i virksomhedens samlede forbrug af kvælstof.

Krav 1.19: Ligevægten mellem virksomhedens kvælstofforbrug og -behov

1. I planperioden må forbruget af kvælstof til gødningsformål ikke overstige virksomhedens kvote for kvælstof.

Krav 1.20: Ophævet

²⁶ Vandløbsmyndigheden kan i regulativer for offentlige vandløb fastsætte bredden af det areal, det i øvrigt er nødvendigt at råde over ved maskinel udførelse af vedligeholdelsesarbejder. Vedligeholdelsen af offentlige vandløb påhviler vandløbsmyndigheden.

²⁷ NaturErhvervstyrelsen udarbejder årligt en vejledning og skemaer, som kan hentes på www.naturerhverv.dk.

Krav 1.21: Etablering af plantedække²⁸

1. Virksomheder, som har en årlig momspligtig omsætning der overstiger 50.000kr. fra planteavl, husdyravl eller kombinationer heraf, og som dyrker et areal på 10 ha eller derover, skal i efteråret i planperiodens begyndelse etablere eller udlægge arealer med efterafgrøder efter normale driftsmæssige principper med henblik på en effektiv kvælstofoptagelse i efteråret. Arealet med efterafgrøder skal udgøre mindst 10 pct. af virksomhedens efterafgrødegrundareal. For virksomheder, der udbringer gødningsmængder svarende til 0,8 dyreenheder eller derover pr. hektar harmoniareal, skal arealet med efterafgrøder mindst udgøre 14 % af efterafgrødegrundarealet. Virksomheder kan anvende de i bekendtgørelsen fem nævnte alternativer til opfyldelse af efterafgrødekravet. Det er muligt at opfylde efterafgrødekravet ved brug af alternativer, men manglende opfyldelse af krav til alternativer betyder altid, at der sanktioneres for manglende efterafgrøder.

Krav 1.22: Grænser for tildeling af husdyrgødning (harmonireglerne)

1. På en landbrugsbedrift må der samlet højest udbringes en husdyrgødningsmængde svarende til 1,4 dyreenheder pr. ha pr. planperiode (1. august-31. juli). På en landbrugsbedrift med kvæg, får eller geder må husdyrgødningsmængden fra disse dyr på egen bedrift, dog udbringes i en mængde svarende til 1,7 dyreenheder pr. ha pr. planperiode.
2. På en landbrugsbedrift, hvor mindst 2/3 af husdyrholdet er kvæg, må der udbringes en husdyrgødningsmængde svarende til 2,3 dyreenheder pr. ha pr. planperiode, hvis betingelserne²⁹ i øvrigt overholdes.

---

²⁸ NaturErhvervstyrelsen udarbejder årligt en vejledning og skemaer, som kan hentes på NaturErhvervstyrelsens hjemmeside: www.naturerhverv.dk

²⁹ På en landbrugsbedrift må husdyrgødning højest udbringes i en mængde svarende til 2,3 dyreenheder pr. ha eller 230 kg N pr. ha. pr. planperiode på følgende betingelser: 1) På kvægbruget skal 70 % eller mere af arealet til rådighed for tilførsel af husdyrgødning dyrkes med roer, græs eller græsefterafgrøder. Harmoniarealet opgøres for hver planperiode. Ved opgørelsen fraregnes de arealer med afgrøder, som ikke har en gødskningsnorm eller en retningsgivende norm for fosfor og kalium ifølge lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække og de i medfør heraf udstedte bekendtgørelser, samt arealer, hvor husdyrgødning ikke må anvendes eller under normale omstændigheder ikke kan udbringes.

2) I dette bilag forstås ved: a) Roer: Foderroer. b) Græs: Permanente græsarealer eller græs i omdrift. c) Græsudlæg: Græs udlagt før eller efter høst, dog senest 1. august i vårbyg, helsæd, grønkorn eller silomajs. d) Pløjelag: De øverste 30 cm af agerjorden, hvor jordbundsanalysen foretages for at sikre korrekt gødskning. 3) Husdyrgødning må ikke udbringes i perioden 31. august til 1. marts på et græsareal, som pløjes i samme planperiode. Der skal foreligge en dateret erklæring underskrevet af driftsherren til dokumentation heraf. 4) Græsarealer i omdrift må kun pløjes om i perioden 1. marts til 1. juni, hvorefter arealet skal dyrkes med en afgrøde med kvælstofbehov, jf. den til enhver tid gældende bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække. 5) udlæg må tidligst nedpløjes eller nedvisnes 1. marts. 6) Bælgsæd og andre kvælstoffikserende afgrøder som f.eks. rød- og hvidkløver må ikke dyrkes på de arealer, som bedriften har til rådighed. Dette gælder dog ikke kløver og lucerne i græsmarker med under 50 pct. kløver og lucerne og byg/ærter, der er udlagt med græs. 7) Der skal foretages N- og P-analyser af pløjelaget mindst hvert 4 år pr. 5 ha på hele arealet i omdrift, som kvægbruget har til rådighed i den planperiode, hvor prøverne foretages. Der skal foreligge dateret dokumentation herfor f.eks. i form af N-min-beregning og jordanalysekort. 8) Virksomheden skal for hver planperiode, hvor undtagelsen ønskes anvendt, senest den dato der er anført som ansøgningsfrist i den til enhver tid gældende bekendtgørelse om elektronisk Fællesskema og markkort, ansøge om anvendelse undtagelsen, samt foretage en gødningsplanlægning, jf. lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, i Fødevareministeriets Tast Selv-service via www.virk.dk eller www.naturerhverv.dk. 9) Kvægbrugets gødningsplan for dyrkede og udyrkede arealer skal udover de forhold, der følger af lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække og de i medfør heraf udstedte bekendtgørelser, indeholde følgende: a) en skitse, der viser de enkelte markers beliggenhed, b) oplysning om antallet af husdyr, en beskrivelse af opstaldnings- og opbevaringssystemer, herunder opbevaringskapaciteten for gødning, c) en beregning af det fosfor, der produceres på bedriften, d) en beskrivelse af eventuel gødningsbehandling og forventede egenskaber for den behandlede gødning, e) oplysning om mængde og type af husdyrgødning, som leveres udenfor eller modtages på bedriften, f) oplysning om afgrødens forventede fosforbehov for hver mark, g) en beregning af fosfor, der tilføres med husdyrgødning, afgasset vegetabilsk biomasse og mineralsk gødning (handelsgødning) for hver mark og h) angivelse af tidspunkt for tilførsel af husdyrgødning og mineralsk gødning (handelsgødning). 10) Kvægbrugets gødningsplan skal revideres senest syv dage efter enhver

3. På landbrugsbedrifter, hvor delkrav 1 eller 2 er gældende, må husdyrgødning højst udbringes i en mængde svarende til 170 kg. N pr. ha pr. planperiode. På landbrugsbedrifter hvor delkrav 3 er gældende, må husdyrgødning højst udbringes i en mængde svarende til 230 kg. N pr. ha pr. planperiode.

Krav 1.23: Beskyttelse af naturtyper beliggende i et Natura 2000 område³⁰

1. Der må ikke foretages ændring i tilstanden af naturlige søer, hvis areal er på over 100 m², eller af vandløb eller dele af vandløb, der af miljøministeren efter indstilling fra kommunalbestyrelsen er udpeget som beskyttede. Dette gælder dog ikke for sædvanlige vedligeholdelsesarbejder i vandløb.
2. Der må ikke foretages ændringer i tilstanden af
  - 1) heder, 2) moser og lignende, 3) strandenge og strandsumpe samt 4) ferske enge og biologiske overdrev, når sådanne naturtyper enkeltvis, tilsammen eller i forbindelse med de søer, der er nævnt ovenfor, er større end 2.500 m² i sammenhængende areal.
3. Der må heller ikke foretages ændring i tilstanden af moser og lignende, der er mindre end 2.500 m², når de ligger i forbindelse med en sø eller et vandløb, der er omfattet af beskyttelse.

Krav 1.24: Beskyttelse af klitfredede arealer beliggende i et Natura 2000 område³⁰

1. Der må ikke foretages ændring i tilstanden af strandbredder og andre klitfredede arealer³¹, herunder placeres bebyggelse, campingvogne og lignende, og der må ikke etableres hegn. Der må ikke foretages udstykning, matrikulering eller arealoverførsel, hvorved der fastlægges skel.
2. Der må ikke etableres hegn og arealerne må ikke afgræsses, jf. dog delkrav 3.
3. På klitfredede arealer er det endvidere ikke tilladt at:
  - a) Fjerne eller beskadige træer, planter eller indretninger, der tjener til sandflugtens dæmpning,
  - b) Køre med motorkøretøjer, herunder knallerter, uden for lovligt anlagte veje,
  - c) Campere, opstille telte, bænke eller faste indretninger,
  - d) Foretage gravearbejde,
  - e) Afbrænde vegetation, kvas eller lignende.Forbuddet i punkt b og e gælder ikke på den ubevoksede strandbred

---

ændring, en mængde afgasset vegetabilsk biomasse svarende til 2,3 dyreenheder pr. ha. jf. bekendtgørelsens § 31, stk. 3.

³⁰ Natura 2000 områder er fælles betegnelse for de internationale naturbeskyttelsesområder, habitatområder henholdsvis fuglebeskyttelsesområder, jf. Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007, som ændret ved bekendtgørelse nr. 1443 af 11. december 2007 og nr. 63 af 11. januar 2010, om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

³¹ Følgende arealer er klitfredede:

1. Strandbredden langs Skagerrak og Vesterhavet
2. Areal mellem klitfredningslinjen og de strandbredder, der er nævnt ovenstående
3. Arealer, der er klitfredede efter den tidligere lovgivning om sandflugtens bekæmpelse, og
4. Arealer, der er klitfredede efter ministerens beslutning.

Klitfredningslinjen er fastlagt ved miljøministerens bestemmelse efter de hidtil gældende regler. Klitfredningslinjen er registreret i matriklen og noteret i tingbogen. Miljøministeren kan fastsætte regler om, at klitfredningen ikke skal gælde for nærmere angivne arter af anlæg, der tillige vedrører søterritoriet. Tilsvarende gælder for diger, høfder, bølgebrydere og andre anlæg, som kræver tilladelse i henhold til lov om kystbeskyttelse. Miljøministeren kan fastsætte regler om anvendelse af de klitfredede arealer, herunder forbyde bestemte former for anvendelse.

Krav 1.25: Beskyttelse af strandbredder og andre arealer, der ligger mellem strandbredden og strandbeskyttelseslinjen, og som er beliggende i et Natura 2000 område³²

1. Der må ikke foretages ændring i tilstanden af strandbred og andre arealer, der ligger mellem strandbredden og strandbeskyttelseslinjen³³, herunder placeres bebyggelse, campingvogne og lignende, og der må ikke etableres hegn. Der må ikke foretages udstykning, matrikulering eller arealoverførsel, hvorved der fastlægges skel.

Krav 1.26: Beskyttelse af arealer i ydre koge³⁴ i Tøndermarsken beliggende i et Natura 2000 område³⁵

1. Der må ikke³⁵
  - a. Opføres yderligere bebyggelse i området eller foretages væsentlige om- og tilbygninger til eksisterende bebyggelse,
  - b. Etableres andre faste konstruktioner og anlæg end bygninger
  - c. Etableres nye vejanlæg, medmindre særlige forhold taler for det.
2. Der må ikke foretages terrænændring, herunder ved udnyttelse af forekomster i jorden, afgravning eller opfyldning³⁶.
3. Der må ikke plantes eller sås træer og buske³⁷.
4. Arealerne skal opretholdes som græsland med afgræsning. Slæt må dog foretages efter 15/6.
5. Arealerne må ikke omlægges³⁸.
6. Arealerne må ikke drænes³⁹.
7. Overfladegrøbling samt anlæg og vedligeholdelse af kanaler og grøfter må kun foretages uden for perioden 15/3-15/6.
8. Der må ikke foretages hegning. Eksisterende hegn langs skelgrøfter skal fjernes i forbindelse med istandsættelsesarbejder⁴⁰.

---

³² Natura 2000 områder er fælles betegnelse for de internationale naturbeskyttelsesområder, habitatområder henholdsvis fuglebeskyttelsesområder, jf. Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007, som ændret ved bekendtgørelse nr. 1443 af 11. december 2007, om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

³³ Strandbeskyttelseslinjen er fastlagt ved miljøministerens bestemmelse efter de hidtil gældende regler. Strandbeskyttelseslinjen er registreret i matriklen og noteret i tingbogen. Miljøministeren kan fastsætte regler om, at kravet ikke skal gælde for nærmere angivne arter af anlæg, der tillige vedrører søterritoriet. Tilsvarende gælder for diger, høfder, bølgebrydere og andre anlæg, som kræver tilladelse i henhold til lov om kystbeskyttelse.

³⁴ En inddiget marsk kaldes en kog. De ydre koge består af Ny Frederikskog og Gammel Frederikskog, samt Rudbøl Kog med et samlet beskyttet areal på ca. 25 km². Tøndermarsken består af flere koge med et samlet areal på 130 km².

³⁵ Bestemmelsen er ikke til hinder for, at der opføres bebyggelse, der er erhvervsmæssig nødvendig for driften af en landbrugsejendom. Bygningen må ikke tjene til svinefarm, pelsdyravl, fjerkræfarm eller væksthusholderi, og højden må ikke overstige 8,5 m. Bebyggelsens placering, fremtræden og omfang skal godkendes af Kommunalbestyrelsen.

³⁶ Bestemmelsen gælder ikke for

- 1) havearealer,
- 2) vedligeholdelse af diger i området og nødvendig klæggravning til reparation af diger i Tøndermarsken,
- 3) sædvanlige dyrkningsmæssige foranstaltninger på landbrugsarealer, herunder etablering og vedligeholdelse af grøblerender samt vedligeholdelse af vandhuller,
- 4) etablering af bevandingskanaler og skelgrøfter samt vedligeholdelse af grøfter, kanaler og vandløb, eller
- 5) den nødvendige vedligeholdelse af veje.

³⁷ Kommunalbestyrelsen kan som plejeforanstaltning fjerne selvsåede træer og buske. Kravet gælder ikke for arealer, der benyttes som havearealer i tilknytning til bebyggelse.

³⁸ Miljøministeren kan fastsætte nærmere regler om græsningstryk på arealerne.

³⁹ Miljøministeren kan fastsætte regler om, at ændringer og reparationer af eksisterende dræn i nærmere angivne tilfælde er tilladt.

⁴⁰ Reglerne gælder ikke hegning, der er nødvendig af hensyn til digernes sikkerhed, eller hegning langs veje, afvandrings- og vandingsforsyningskanaler samt langs landegrænsen. Reglerne gælder ikke for nødvendig hegning ved led samt etablering og vedligeholdelse af fangfolde.

---

9. Gødskning af arealerne med handelsgødning må kun ske i hidtidigt omfang, dog højst 75 kg N pr. ha. Anvendelse af handelsgødning med fosfor og kalium er ikke tilladt.
10. Der må ikke anvendes kemiske bekæmpelsesmidler.

Krav 1.27: Beskyttelse af reder og redetræer

1. Kolonirugende fugles redetræer må ikke fældes i perioden 1. februar – 31. juli.
2. Rovfugles og uglers redetræer må ikke fældes i perioden 1. februar – 31. august.
3. Ørnes, sort storks og rød glentes redetræer må ikke fældes.
4. Hule træer og træer med spættehuller, må ikke fældes i perioden 1. november – 31. august.
5. Digesvalereder må ikke ødelægges i perioden 1. april – 31. august.
6. Forbud mod at indfange eller slå vilde fugle ihjel.
7. Forbud mod forsætlig ødelæggelse eller beskadigelse af fugles reder og æg, samt forsætlig fjernelse af fugles reder.
8. Forbud mod forsætlig forstyrrelse af vilde fugle.

Krav 1.28: Ophævet

Krav 1.29: Om fredskovspligtige arealer beliggende i et Natura 2000 område

1. For det enkelte fredskovspligtige areal gælder:
Dyrehold er forbudt.
2. På fredskovspligtige arealer må der ikke opføres bygninger, etableres anlæg, gennemføres terrænændringer eller anbringes affald.
3. Søer, moser, heder, strandenge eller strandsumpe, ferske enge og biologiske overdrev, der hører til fredskov, og som ikke er omfattet af naturbeskyttelsesloven⁴¹, fordi de er mindre end de deri fastsatte størrelsesgrænser, må ikke dyrkes, afvandes, tilplantes eller på anden måde ændres

Krav 1.30: Beskyttelse af visse planter

1. Følgende planter må ikke beskadiges eller fjernes fra deres voksesteder, bortset fra haver, gartnerier og andre områder hvor de opformeres kunstigt
  - Enkel månerude (*Botrychium simplex*)
  - Fruesko (*Cypripedium calceolus*)
  - Mygblomst (*Liparis loeselli*)
  - Liden najade (*Najas flexilis*)
  - Vandranke (*Luronium natans*)
  - Gul stenbræk (*Saxifraga hirculus*)
2. Krav om forsæt.
I forbindelse med normal jordbrugsmæssig udnyttelse af en ejendom eller anden lovlig anvendelse af denne omfatter forbuddet mod beskadigelse eller fjernelse *kun* forsættelige handlinger.

---

⁴¹ Der må ikke foretages ændring i tilstanden af naturlige søer, hvis areal er på over 100 m², eller af vandløb eller dele af vandløb, der af miljøministeren efter indstilling fra kommunalbestyrelsen er udpeget som beskyttede. Dette gælder dog ikke for sædvanlige vedligeholdelsesarbejder i vandløb. Der må heller ikke foretages ændring i tilstanden af moser og lignende, der er mindre end 2.500 m², når sådanne naturtyper enkeltvis, tilsammen eller i forbindelse med de søer, der er nævnt ovenfor, er større end 2.500 m² i sammenhængende areal.

Miljøministeren kan fastsætte regler om gødskning på arealer, som er beskyttet, herunder regler om mængden af gødning, der må tilføres disse arealer, og forbud mod gødskning.

Forbuddet gælder også vandløb, som ikke er omfattet af naturbeskyttelsesloven § 3, fordi de ikke er udpeget som beskyttede af miljøministeren efter indstilling fra amtsrådet. Forbuddet gælder dog ikke for sædvanlige vedligeholdelsesarbejder i vandløb.

Der må desuden ikke foretages ændringer i tilstanden af 1) heder, 2) moser og lignende, 3) strandenge og strandsumpe samt 4) ferske enge og biologiske overdrev, når sådanne naturtyper enkeltvis, tilsammen eller i forbindelse med de søer, der er nævnt ovenfor, er større end 2.500 m² i sammenhængende areal.

Krav 1.31: Gyllebeholder udstyret med alarm

1. Beholdere til opbevaring af flydende husdyrgødning, der er beliggende i et risikoområde eller beliggende 100 meter eller nærmere til vandløb eller sø med et areal, der er større end 100 m², skal være udstyret med et alarmsystem.

Krav 1.32: Etablering af gyllebarriere omkring gyllebeholder Beholdere til opbevaring af flydende husdyrgødning, der er beliggende i et risikoområde og nærmere end 100 meter til vandløb eller sø med et areal, der er større end 100 m² skal have etableret en beholderbarriere.

7.2. Folkesundhed, dyresundhed og plantesundhed

Sundhedsområdet omfatter krav, der skal sikre og forbedre folke-, dyre- og plantesundheden. Kravene vedrører:

- Øremærkning af kvæg, får og geder (krav 2.1 og 2.4)
- Førelse af et besætningsregister for kvæg, får og geder (krav 2.2 og 2.5)
- Registrering af kvæg, -svine-, fåre- eller gedebesætning i CHR (krav 2.3)
- Mærkning af svin og førelse af et besætningsregister (2.5B)
- Anmeldelse af diverse dyresygdomme: mund- og klovsyge, smitsomt blæreudslæt hos svin, blue tongue hos får og geder, BSE hos kreaturer og TSE hos får og geder (krav 2.6, 2.7, 2.11, 2.12, 2.13)
- Regler for besætninger under offentligt tilsyn på grund af mistanke eller fund af BSE eller TSE og krav vedrørende samhandel med får og geder (krav 2.8, 2.9, 2.10)
- Håndtering af veterinære lægemidler mv. (krav 2.14 og 2.15)
- Anvendelsen af fodertilsætningsstoffer i ren form eller forblandinger (krav 2.16)
- Forbud vedr. anvendelse af animalsk protein (krav 2.17)
- Anvendelse af plantebeskyttelsesmidler og udarbejdelse af sprøjtejournal (krav 2.18 og 2.19)
- Håndtering af affald fra medicinanvendelse (krav 2.20)
- Tilbagevaskning af sundhedsskadelige fødevarer (krav 2.21)
- Forebyggelse, test og anmeldelse af diverse dyresygdomme (krav 2.22)
- Sporbarhed af dyr, foder og fødevarer (krav 2.23 og 2.31)
- Journalføring af dyrekontroller og animalske produkter (krav 2.24) og af analyseresultater (krav 2.32)
- God mælke kvalitet og forsvarlig håndtering og opbevaring af mælk og colostrum (krav 2.25-2.28)
- Håndtering og opbevaring af æg (krav 2.29)
- Korrekt brug og journalføring af biocider (krav 2.30)
- Journal over anvendelse af genetisk modificeret frø (krav 2.34)
- Minimumskravene 2.A1-2.D3)

1. oktober 2011 fusionerede Plantedirektoratet, Fiskeridirektoratet og FødevarerErhverv til NaturErhvervstyrelsen. I den forbindelse overgik foderområdet til Fødevarerstyrelsen, som nu er ressortmyndighed på området. I forbindelse med veterinærforlig II og med start pr. 1. januar 2013 udføres besætningskontrollen med krydsoverensstemmelse af hygiejnekravene (krav 2.5B, 2.14 og 2.20-2.29) nu igen af Fødevarerstyrelsen mens foderkravene (krav 2.15-2.17 og 2.30-2.34) fortsat af NaturErhvervstyrelsen. Fødevarerstyrelsens administrative krav (krav 2.6-2.13, til dels krav 2.14 samt krav 2.26) kontrolleres fortsat af Fødevarerstyrelsen i form af national overvågning.

Krav 2.1: Øremærkning af kreaturer med godkendte øremærker

1. Ejeren eller den besætningsansvarlige skal sørge for, at kvæg senest 20 dage efter fødsel, og inden det føres fra oprindelsesbesætningen, er forsynet med to godkendte øremærker, ét i hvert øre. Mindst det ene af mærkerne skal være husgavlsformet og have en højde på mindst 45 mm og en bredde på mindst 55 mm.⁴²
2. Isatte godkendte øremærker og godkendte elektroniske øremærker må ikke fjernes eller ændres uden Fødevarestyrelsens tilladelse. Tabes eller ødelægges et godkendt øremærke eller et godkendt elektronisk øremærke, skal der snarest isættes et nyt med samme nummer.
3. Kvæg, der er importeret fra tredjelande til Danmark, skal være mærket med røde øremærker efter Fødevarestyrelsens anvisninger, senest fem arbejdsdage efter indførslen⁴³

Krav 2.2: Indberetning af kvæg og deres flytninger samt førelse af besætningsregister

1. Ejeren eller brugeren af en kvægbesætning skal sikre, at tilstedeværende kvæg samt hændelser vedrørende kvæg til stadighed er registreret i CHR. Registreringen skal ske senest 7 dage efter, at fødsel, dødsfald, slagting eller flytning har fundet sted.

Følgende oplysninger skal registreres efter fødsel har fundet sted:

- Besætningsnummer for den besætning, hvor dyret er født.
- Kalvens CKR-nr. når denne er levende.
- Fødselsdato, køn og tilstand (levende eller dødfødt).
- Moders CKR-nr. I tilfælde af embryontransplantation registreres både donor- og recipientmoder.

Følgende oplysninger skal registreres efter, at dødsfald eller slagting har fundet sted:

- Besætningsnummer for den besætning, hvor dødsfald eller slagting har fundet sted.
- CKR-nr.
- Dato for dødsfald eller slagting.

Følgende oplysninger skal indberettes efter, at flytning har fundet sted⁴⁴:

- CKR- nr.
- Dato for flytning.
- Afhænderen af et dyr skal indberette eget besætningsnummer samt besætningsnummer for den besætning, hvortil dyret er flyttet. Hvis dyret er udført direkte til udlandet, registreres modtagerlandet i stedet for besætningsnummer for modtagerbesætningen. Modtageren af et dyr skal registrere eget besætningsnummer, samt besætningsnummer for den besætning, hvorfra dyret er flyttet. Hvis dyret er indført

---

⁴² Kvæg født før 1/1 1998 behøver kun være mærket med ét godkendt øremærke. Kvæg under 7 dage, der dør eller aflives, skal ikke mærkes. Mærkning af kalve, der afgræsser områder godkendt til naturpleje, kan udskydes i op til 6 måneder, såfremt Fødevarestyrelsen har givet tilladelse hertil.

Mærkning af kalve af bisonokser (arten *Bison bison* ssp.) kan udskydes i op til 9 måneder efter fødsel, dog skal de mærkes, såfremt de fjernes fra deres mødre inden 9 måneder efter fødsel, og under alle omstændigheder inden de føres fra oprindelsesbesætningen.

De nationale regler foreskriver at kvæg født efter den 31. maj 2010 skal være mærket med ét godkendt elektronisk øremærke i venstre øre og ét godkendt øremærke i højre øre. En producent, der overtræder dette krav kan straffes i henhold til nationale regler, men har ikke overtrådt reglerne om krydsoverensstemmelse.

⁴³ Kvæg, der indføres direkte til et slagteri eller et samlested for slagtedyr, skal ikke mærkes med røde øremærker.

⁴⁴ Undtaget fra kravet er 1) flytninger af kalve under 7 dage, der dør eller aflives 2) flytninger af dyr til og fra afgræsning 3) flytninger af kvæg mellem to fysiske naboejendomme, som er meddelt dispensation, jf. § 29, stk. 3.

---

til Danmark, registreres afsenderlandet i stedet for besætningsnummeret for afsenderbesætningen.

Følgende oplysninger skal registreres efter indførsel til Danmark har fundet sted:

- Besætningsnummer for den besætning hvortil indførsel har fundet sted.
- CKR-nr.
- Identifikationskode.
- Fødselsdato, køn og race.
- Moders identifikationskode

2. Ejeren eller brugeren af en kvægbesætning skal til stadighed føre optegnelser⁴⁵, der indeholder ajourførte oplysninger. Optegnelserne anses for at være ajourførte, såfremt disse er noteret senest 3 dage efter hændelsen.

Følgende oplysninger skal registreres for hvert enkelt kreatur:

- CKR-nr.
- Fødselsdato, køn, race.
- Moders CKR-nr. eller for indførte dyr, moders identifikationskode.
- Dato for dødsfald eller slagting.
- Dato og besætningsnummer for den besætning, hvorfra dyret er flyttet. Hvis dyret er indført til Danmark, registreres afsenderlandet i stedet for besætningsnummeret⁴⁶.
- Dato og besætningsnummer for den besætning, hvortil dyret er flyttet. Hvis dyret er udført til udlandet, registreres modtagerlandet i stedet for besætningsnummeret⁴⁷.

3. Optegnelserne skal opbevares i mindst 3 år efter seneste hændelse og skal på anmodning forevises Fødevarestyrelsen eller NaturErhvervstyrelsen.

---

⁴⁵ Optegnelserne kan bestå af CHR-besætningslisten og løbende optegnelser i et af Fødevarestyrelsen godkendt staldregistreringsskema eller foretages elektronisk

⁴⁶ Undtaget fra kravet er 1) flytninger af kvæg til og fra græsningsarealer 2) flytninger af kvæg mellem to fysiske naboejendomme, som er meddelt dispensation jf. § 46.

⁴⁷ Undtaget fra kravet er 1) flytninger af kvæg til og fra græsningsarealer 2) flytninger af kvæg mellem to fysiske naboejendomme, som er meddelt dispensation jf. § 46

MINISTERIET FOR FAMILIE-
OG FORBRUGERANLIGGENDER

Fødevarerstyrelsen

Husdyr Gård
Husdyrvejen 5A

6270 Tønder

Ejer: Samme som bruger

Dato 28.09.2006
CHR 986598
Besætningsnr. 986598

CHR Besætningsliste

CHR Besætningsliste viser hvilke kreaturer, der d.d. er registreret i CHR som tilknyttet besætning. Desuden viser listen hvilke dyr, der har været registreret i besætningen de seneste 13

Aktuelt antal dyr:		3 handyr	2 køer	2 kvier			
CKR-dyrnr.	Født dato	Indgået dato	CHR	Afgået dato til	Køn	Race	Moders CKR-dyrnr.
986598-02122	31.12.2004			30.08.2006 Slg	77787 Tyr	KRY	986598-02003
986598-02123	05.01.2005			14.06.2006 Slg	77787 Tyr	HER	986598-02034
986598-02131	26.01.2005			14.06.2006 Slg	77787 Tyr	HER	986598-02076
989898-00068	11.09.2004	12.12.2005	989898	06.03.2006 Slg	71436 Tyr	HER	989898-00042
986598-02120	05.07.2004			01.03.2006 Slg	77787 Tyr	HER	986598-02071
986598-02109	04.03.2004			01.11.2005 Slg	77787 Tyr	HER	986598-02039
989898-00171	17.04.2004	02.05.2005	989898	25.10.2005 Slg	77787 Tyr	KRY	992968-00530
986598-02125	08.01.2005			05.06.2006 Lev	987736 Tyr	HER	986598-02046
986598-02175	27.04.2006			23.05.2006 Død	71930 Tyr	HER	986598-02101
986598-02132	27.01.2005				Tyr	HER	986598-02031
986598-02134	27.02.2005				Tyr	KRY	986598-02078
986598-02137	03.04.2005				Tyr	HER	986598-02054
986598-02025	17.02.1999				Ko	HER	986598-02001
986598-02034	04.10.1999				Ko	HER	999968-00022
986598-02176	25.05.2006				Kvie	HER	999968-00015
986598-02177	25.05.2006				Kvie	HER	999968-00015

Figur 2.3 Eksempel på en CHR besætningsliste, der sammen med staldregistreringsblokken ovenfor, udgør et besætningsregister.

Krav 2.3: Registrering af besætninger i det centrale husdyrbrugsregister CHR

1. Kvæg-, svine-, fåre- og gedebesætninger skal være registreret i CHR. Det er ejerens ansvar, at besætningen er registreret korrekt i CHR. Blot ét dyr er en besætning.

Krav 2.4: Øremærkning af får og geder med godkendte øremærker

1. Ejeren af eller den besætningsansvarlige for en fåre- eller gedebesætning skal sørge for, at får eller geder⁴⁸ senest 6 måneder efter fødslen⁴⁹ og inden de føres fra oprindelsesbesætningen, er forsynet med enten:
  - a. to godkendte øremærker, ét i hvert øre, eller
  - b. ét godkendt øremærke og ét godkendt elektronisk øremærke, placeret i hver sit øre.
  - c. Lam og kid, der bliver slagtet i Danmark inden en alder på 12 måneder, kan uanset kravet i 1.a og 1.b nøjes med at være forsynet med ét godkendt øremærke eller ét godkendt elektronisk øremærke. Øremærket eller det elektroniske øremærke skal være præget med enten CKR-nummer eller oprindelsesbesætnings CHR-nummer.
  - d. Lam og kid, der er mærket jf. kravet i 1.c, og som samhandles eller eksporteres, skal forsynes med mærkning i overensstemmelse med kravet i 1.b.
  - e. De to godkendte øremærker, som omhandlet i 1.a, må ikke begge være godkendte bøjleøremærker.
2. Isatte godkendte øremærker og godkendte elektroniske øremærker må ikke fjernes eller ændres uden Fødevarestyrelsens tilladelse. Tabs eller ødelægges et gult eller rødt øremærke eller et gult eller rødt elektronisk øremærke eller en chip, skal der snarest isættes et nyt med samme nummer og farve.

Tabes eller ødelægges et bøjleøremærke eller et elektronisk bøjleøremærke med en anden farve end gul eller rød, skal der snarest isættes et nyt med samme nummer.

3. Et tabt eller ødelagt øremærke eller elektronisk øremærke kan erstattes med et husgavlsformet øremærke, hvor dyrets løbenummer er skrevet i hånden, på begge sider af øremærket, inden isættelse (reserveøremærke). Får og geder må højst være forsynet med ét øremærke, hvor løbenummeret er skrevet i hånden⁵⁰. Får eller geder, der er importeret fra tredjelande til Danmark, skal til stadighed være mærket efter Fødevarestyrelsens anvisninger, senest fem arbejdsdage efter indførslen.⁵¹

Krav 2.5: Indberetning af får og geder og deres flytninger samt førelse af besætningsregister

1. Ejeren eller brugeren af en fåre- eller gedebesætning skal sikre, at flytninger til stadighed er registreret i CHR⁵². Følgende oplysninger skal registreres i CHR senest 7 dage efter, at flytningen har fundet sted:
  - a. Antallet af flyttede får eller geder.

---

⁴⁸ Får og geder født før 9. juli 2005 behøver kun at være mærket med ét godkendt øremærke og lam og kid under 7 dage, der dør eller aflives skal ikke mærkes.

⁴⁹ De nationale regler foreskriver at får og geder skal mærkes inden de flyttes fra oprindelsesbesætningen og senest 60 dage efter fødsel. EU-reglerne foreskriver at får og geder skal mærkes inden de flyttes fra oprindelsesbesætningen og senest 6 mdr. efter fødsel. Eksempelvis vil en producent, som ikke har mærket 3 mdr. gamle får eller geder, kunne straffes med bøde i henhold til nationale regler, men producenten har ikke overtrådt reglerne om krydsoverensstemmelse.

⁵⁰ Får og geder vil være korrekt mærket, når de er mærket med ét af de oprindelige øremærker/erstatningsøremærker og et reserveøremærke. Et får eller en ged, der er mærket med to reserveøremærker, er ikke korrekt mærket.

⁵¹ Får og geder, der er importeret fra tredjelande direkte til et slagteri, skal ikke mærkes med røde øremærker.

⁵² Undtaget fra kravet er 1) flytninger af dyr til og fra afgrænsningsarealer 2) flytninger af dyr mellem to fysiske naboejendomme, som er meddelt dispensation, jf. § 41, stk. 3.

-
- b. Dato for flytningen.
  - c. Afhænderen af dyr skal indberette eget besætningsnummer samt besætningsnummer for den besætning, hvortil dyret eller dyrene er flyttet. Hvis dyret eller dyrene er udført, registreres modtagerlandet i stedet for besætningsnummeret for modtagerbesætningen.
  - d. Modtageren af dyr skal indberette eget besætningsnummer samt besætningsnummer for den besætning, hvorfra dyret eller dyrene er flyttet. Hvis dyret eller dyrene er indført til Danmark, registreres afsenderlandet i stedet for besætningsnummeret for afsenderbesætningen.
2. Ejeren eller brugeren af en fåre- eller gedebesætning skal til stadighed føre optegnelser, der indeholder ajourførte oplysninger. Optegnelserne anses for at være ajourførte, såfremt disse er noteret senest 3 dage efter hændelsen.

I en fåre- eller gedebesætning skal følgende oplysninger registreres:

- Det samlede antal får og geder

For hvert enkelt dyr skal følgende oplysninger registreres⁵³:

- a. CKR-nummer eller CHR-nummer, alt efter hvilken mærkningsordning der anvendes.
  - b. Identifikationskoden, såfremt, der er tale om et får eller en ged, der er indført til Danmark.
  - c. Måned og år for fødsel
  - d. Dato for dødsfald eller slagting af dyret
  - e. Om muligt køn og race⁵⁴
  - f. Dato for tilflytning og besætningsnummer for den besætning, hvorfra dyret er flyttet. Hvis dyret er indført til Danmark, registreres afsenderlandet i stedet for besætningsnummeret.
  - g. Dato for fraflytning og besætningsnummer for den besætning, hvortil dyret er flyttet. Hvis dyret er udført, registreres modtagerlandet i stedet for besætningsnummeret.
  - h. For dyr, der er flyttet fra besætningen, indregistreringsnummer på transportmidlet anvendt ved flytningen
3. Optegnelserne skal opbevares i mindst 3 år efter seneste hændelse, og skal på anmodning forevises Fødevarestyrelsen eller NaturErhvervstyrelsen.

Krav 2.5 B. Mærkning af svin og førelse af besætningsregister

1. Svin skal være forsynet med et øremærke til svin, før de forlader oprindelsesbesætningen. Dog skal svin ikke øremærkes, hvis:
  1. De flyttes mellem besætninger på samme CHR-nummer.
  2. De flyttes mellem besætninger, der er omfattet af en leveringserklæring.
  3. De flyttes direkte til et slagteri efter bestemmelserne⁵⁵ om gruppevis levering af slagtesvin.
  4. De dør eller aflives.
  5. Det drejer sig om slagtesvin, der flyttes direkte, eller via et samlested, til et slagteri i Danmark fra oprindelsesbesætningen eller en besætning omfattet af en leveringserklæring. Disse svin kan i stedet for øremærkning forsynes med en skinketatovering.
2. Isatte øremærker må ikke fjernes eller ændres uden Fødevarestyrelsens tilladelse. Tabes eller ødelægges et øremærke, skal der snarest isættes et nyt øremærke med samme num-

---

⁵³ Undtaget fra kravet i punkt f-h er 1) flytninger af dyr til og fra græsningsarealer 2) flytninger af dyr mellem to fysiske naboejendomme, som er meddelt dispensation jfr. § 54, stk. 1.

⁵⁴ Hvis køn og race ikke er registreret, er kravet ikke overtrådt i henhold til reglerne om krydsoverensstemmelse.

⁵⁵ Bekendtgørelse nr. 374 af 27. april 2012 om mærkning, registrering og flytning af kvæg, svin, får eller geder, §§ 13-15, § 16, stk. 1-4, § 17, stk. 1, § 18, stk. 2-4 og § 19.

mer. Dog kan tabte eller ødelagte øremærker hos svin erstattes med et øremærke med CHR-nummeret for den besætning, hvori dyret befinder sig. For indførte svin skal erstatningsøremærket dog altid være præget med identifikationskoden, som fremgår af det tabte eller ødelagte mærke.

3. Ejeren eller brugeren af en svinebesætning, skal til stadighed føre løbende optegnelser, der indeholder ajourførte oplysninger. Optegnelserne anses for at være ajourførte, såfremt disse er noteret senest 3 dage efter hændelsen. Følgende oplysninger skal fremgå af optegnelserne:
  - Antal svin.
  - Dato for tilflytning, antal modtagne svin og besætningsnummer for den besætning, hvorfra flytningen er foretaget. Hvis dyret eller dyrene er indført til Danmark, registreres afsenderlandet i stedet for besætningsnummeret.
  - Dato for fraflytning, antal afsendte svin og besætningsnummer for den besætning, hvortil flytning er foretaget. Hvis dyret eller dyrene er udført, registreres modtagerlandet i stedet for besætningsnummeret.
Dato for bestilling af erstatningsøremærke samt nummeret på erstatningsøremærket og på det tabte eller ødelagte øremærke, hvis disse er forskellige.
  - Identifikationskode og øvrige oplysninger anført på udenlandsk øremærke for svin indført til Danmark. Optegnelserne skal opbevares i mindst 3 år efter seneste hændelse og skal på anmodning forevises Fødevarestyrelsen eller NaturErhvervstyrelsen.
4. Optegnelserne skal opbevares i mindst 3 år efter seneste hændelse og skal på anmodning forevises Fødevarestyrelsen eller NaturErhvervstyrelsen.

Krav 2.6: Anmeldelse af mistanke om BSE hos et kreatur⁵⁶

1. Brugeren af en besætning skal ved mistanke om, at der hos et kreatur optræder BSE straks tilkalde en dyrlæge. KO-kravet er også overholdt, hvis anmeldelsen sker til Fødevarestyrelsen. Et levende, selvdødt eller aflivet kreatur kan mistænkes for at lide af BSE, når det fremviser eller har fremvist et fremadskridende sygdomsbillede med neurologiske og adfærdsmæssige symptomer eller en gradvis forringelse af den generelle tilstand som følge af forstyrrelser i centralnervesystemet, og hvor det ikke har været muligt at stille en anden sikker diagnose på grundlag af kliniske eller andre undersøgelser, reaktion på behandling eller laboratorieanalyser.

Krav 2.7: Anmeldelse af mistanke om TSE hos et får eller en ged⁵⁷

1. Den ansvarlige for en fåre- eller gedebesætning skal tilkalde en dyrlæge ved mistanke om, at TSE forekommer i besætningen. KO-kravet er også overholdt, hvis anmeldelsen sker til Fødevarestyrelsen. Et levende, selvdødt eller aflivet får eller en levende, selvdød eller aflivet ged skal mistænkes for at lide af TSE, når dyret fremviser eller har fremvist følgende symptomer, og hvor det ikke har været muligt at stille en anden sikker diagnose på grundlag af kliniske undersøgelser, reaktion på behandling eller laboratorieanalyser:
  - a. Et fremadskridende sygdomsbillede med neurologiske og adfærdsmæssige symptomer,
  - b. En gradvis forringelse af den generelle tilstand som følge af forstyrrelser i centralnervesystemet, eller
  - c. Intens kløe af ikke påviselig årsag.

---

⁵⁶ Se Fødevarestyrelsens hjemmeside, Vejledning om [BSE overvågning og bekæmpelse](#). Kravet kontrolleres administrativt, da Danmark følger overvågningsprogram på TSE/BSE området. Kravet kontrolleres kun ved udbrud af sygdommen.

⁵⁷ Se Fødevarestyrelsens hjemmeside, Vejledning om [Scrapie overvågning og bekæmpelse](#). Kravet kontrolleres administrativt, da Danmark følger overvågningsprogram på TSE/BSE området. Kravet kontrolleres kun ved udbrud af sygdommen.

Krav 2.8 Regler for kvægbesætninger under offentligt tilsyn på grund af mistanke om BSE eller fund af BSE⁵⁸

1. Drøvtyggere, som er sat under offentligt tilsyn må kun flyttes fra ejendommen med Fødevarestyrelsens godkendelse, og kun hvis de føres direkte til slagtning eller til et kategori 1-forarbejdningsanlæg.

Krav 2.9 Regler for besætninger under offentligt tilsyn på grund af mistanke om TSE eller fund af TSE hos et får eller en ged⁵⁹

1. Får og geder samt embryoner, æg, mælk og mejeriprodukter fra får og geder, som er sat under offentligt tilsyn, må kun flyttes fra ejendommen med Fødevarestyrelsens tilladelse og kun hvis de føres direkte til slagtning eller til et kategori-1-forarbejdningsanlæg.

Krav 2.10: Samhandel med får og geder⁶⁰

1. Får og geder, herunder deres sæd, embryoner og æg (oocytter), samhandlet til Danmark, skal være ledsaget af de jf. EU-lovgivningen foreskrevne dokumenter (sundhedscertifikater)
2. Forordning 546/2006 er ophævet, men reglerne gælder fortsat for de bedrifter, der har modtaget får og geder, herunder deres sæd, æg og embryoner, fra andre lande end de, der er opført i bilaget til Kommissionens forordning (EF) nr. 546/2006 før 1. juli 2013, og hvis der i afsendelseslandet har været bekræftet tilfælde af scrapie inden for 3 år før eller efter afsendelsen af de pågældende dyr/avlsmateriale, vil der blive iværksat flytterestriktioner⁶¹ på modtagerbedriften/-virksomheden i 7 år fra seneste modtagelse af får eller geder eller deres sæd, embryoner og æg. Undtaget herfra er får, sæd, embryoner og æg fra donorer med prionproteingentypen ARR/ARR.
Modtagelse af får og geder, herunder deres sæd, æg og embryoner fra 1. juli 2013 skal ske i overensstemmelse med TSE forordning 999/2001 artikel 15 og bilag VIII med senere ændringer.

Krav 2.11: Tilkald af dyrlæge ved mistanke om mund- og klovesyge⁶²

1. Den, som i sin varetægt har dyr, som kan mistænkes for at være angrebet af mund- og klovesyge, skal straks tilkalde en dyrlæge. KO-kravet er også overholdt, hvis anmeldelsen sker til Fødevarestyrelsen. Tilkaldelse eller anmeldelse skal ske, såfremt der blandt dyr af modtagelige arter forekommer nedstemthed, ophørt ædelyst og stærkt forhøjet temperatur, samt:
  - a. Hos kvæg kraftig savlen, smasken, sår eller blærer på tungen, i mundhulen, i klovspalten eller på patterne og kraftig ydelsesfald hos malkekvæg,
  - b. Hos får og geder en moderat savlen og halthed, og

---

⁶⁰ Kravet kontrolleres administrativt, da Danmark følger overvågningsprogram på TSE/BSE området. Kravet kontrolleres kun ved udbrud af sygdommen.

⁵⁹ Se Fødevarestyrelsens hjemmeside, Vejledning om [Scrapie overvågning og bekæmpelse](#). Kravet kontrolleres administrativt, da Danmark følger overvågningsprogram på TSE/BSE området. Kravet kontrolleres kun ved udbrud af sygdommen.

⁶⁰ Kravet kontrolleres administrativt, da Danmark følger overvågningsprogram på TSE/BSE området. Kravet kontrolleres kun ved mistanke eller udbrud af sygdommen

⁶¹ Flytterestriktionerne betyder, at modtagerbedriften ikke må omsætte får, geder eller dyr, der er fremkommet ved brug af den importerede sæd, embryoner og æg, medmindre de er bestemt til slagtning og kun efter Fødevarestyrelsens anvisning. Flytterestriktionerne vil fortsat gælde selv om de omtalte dyr slagtes, aflives eller dør af naturlige årsager inden udløbet af en 7-årig periode.

⁶²For mere information se Fødevarestyrelsens hjemmeside: [Information om kontrol af mund- og klovesyge](#). Kravet kontrolleres administrativt. Kravet kontrolleres kun ved mistanke eller udbrud af sygdommen.

- c. Hos svin ømbenethed med kravlen på forknæene samt eventuelt blærer ved klove, på tryne, læberand eller tunge.

Krav 2.12: Tilkald af dyrlæge ved mistanke om smitsomt blæreudslet (SVD) hos svin⁶³

1. Ejere eller brugere af modtagelige arter skal ved mistanke om eller bekræftelse af SVD på bedriften straks tilkalde en dyrlæge. KO-kravet er også overholdt, hvis anmeldelsen sker til Fødevarestyrelsen. Tilkaldelse af en dyrlæge på grund af mistanke om SVD skal ske, såfremt der hos modtagelige arter påvises blærer i mundhule, læber, på tryne eller ved klovene.

Krav 2.13: Tilkald af dyrlæge ved mistanke om bluetongue hos får, geder og kreaturer⁶⁴

1. Ejere eller brugere af dyr skal ved mistanke om forekomst af bluetongue hos dyr på bedriften straks tilkalde en dyrlæge. KO-kravet er også overholdt, hvis anmeldelsen sker til Fødevarestyrelsen. Tilkaldelse eller anmeldelse skal ske, såfremt der blandt drøvtyggere forekommer ét eller flere af følgende symptomer:
  - 1) Ødemer i hovedet,
  - 2) sårdannelse på slimhinderne i mundhulen og heraf følgende savlen
  - 3) hævet og blå tunge,
  - 4) hævede, røde patter

Krav 2.14: Veterinære lægemidler⁶⁵

1. Landbrugere, der opdrætter, høster eller jager dyr eller producerer primærprodukter af animalsk oprindelse skal især træffe passende foranstaltninger til alt efter omstændighederne at bruge veterinære lægemidler korrekt i henhold til den relevante lovgivning:
  - a. Der må kun anvendes lægemidler, som dyreejeren har erhvervet gennem dyrlæge, apotek eller anden virksomhed, der er godkendt af Lægemiddelstyrelsen til distribution af lægemidler.
  - b. Receptpligtige lægemidler til dyr skal anvendes i overensstemmelse med dyrlægens anvisning.
  - c. Lægemidler til dyr må ikke anvendes efter ordineringsperiodens udløb, medmindre de er genordineret inden for ordineringsperioden
2. Enhver, der markedsfører fødevarerproducerende dyr er forpligtet til kun at levere dyr eller produkter fra dyr, som
  - a. Ikke har fået indgivet ikke-tilladte stoffer,
  - b. ikke har været underkastet ulovlig behandling⁶⁶, og
  - c. for hvilke den fastsatte tilbageholdelsestid er overholdt.
3. Fødevarerproducerende dyr, der indeholder restkoncentrationer af et tilladt lægemiddel, som overstiger den fastsatte maksimalgrænseværdi, må ikke leveres til slagting eller til marked for slagtedyr.
4. Fødevarerproducerende dyr, der er indgivet forbudte eller ikke-tilladte stoffer, herunder dyr, som har gennemgået terapeutisk eller zooteknisk behandling, og hvor behandlingen er sket i strid med betingelserne herfor, må ikke have ophold i en besætning, medmindre dyrene er under offentlig kontrol, og dyrene må ikke markedsføres

---

⁶³ For mere information se Fødevarestyrelsens hjemmeside, [Information om kontrol af smitsomt blæreudslet hos svin](#). Kravet kontrolleres administrativt. Kravet kontrolleres kun ved mistanke eller udbrud af sygdommen.

⁶⁴ For mere information se Fødevarestyrelsens hjemmeside [Information om kontrol af Bluetongue](#). Kravet kontrolleres administrativt. Kravet kontrolleres kun ved mistanke eller udbrud af sygdommen.

⁶⁵ For mere information se "Vejledning om kontrol med hygiejne i primærproduktionen (til fødevareregionerne)"

⁶⁶ Ulovlig behandling er anvendelse af ikke-tilladte stoffer eller produkter samt anvendelse af øvrige lægemidler til andre formål eller på anden måde end fastsat i gældende regler.

-
5. Produkter, som stammer fra fødevarerproducerende dyr, herunder kød, mælk, æg og honning, må ikke markedsføres, sælges, overdrages, forarbejdes eller anvendes til konsum, hvis de
    - a. indeholder restkoncentrationer af et tilladt veterinært lægemiddel over den fastsatte maksimalgrænseværdi, eller
    - b. indeholder rester af stoffer, der stammer fra ulovlig behandling.
  6. Produkter, som stammer fra fødevarerproducerende dyr, der har været behandlet i strid med punkt 2 må ikke markedsføres, sælges, overdrages eller forarbejdes med henblik på konsum

Krav 2.15: Foder og vegetabiliske fødevarer må ikke være farligt, håndtering af foderlægemidler, farlige stoffer og affald

1. Landbrugere, som opbevarer foder eller har en produktion af dyr eller primærprodukter af animalsk oprindelse, skal især opbevare og håndtere affald og farlige stoffer separat og sikkert, så farlig forurening undgås. Foder og fødevarer må ikke opbevares sammen med farlige stoffer eller farligt affald (eksempelvis pesticider, biocider, opløsningsmidler, metaltspåner mm).
2. Foderlægemidler (foder med indhold af veterinærmedicin) skal opbevares og håndteres isoleret fra resten af fodret. Herunder andre foderlægemidler⁶⁷.
3. Landbrugere som anvender foder er ansvarlig for, at foderet overholder grænserne for indhold af nedennævnte uønskede stoffer og forbudte stoffer. Foder skal overholde grænserne for indhold af følgende uønskede og forbudte stoffer:
  - a. Arsen, bly, fluor, kviksølv eller cadmium
  - b. Aflatoxin B1
  - c. Antibiotika⁶⁸
  - d. Forbudte stoffer⁶⁹:
    - 1) Fæces, urin og separeret indhold af fordøjelseskanalen efter tømning eller fjernelse af denne, uanset eventuel behandling eller blanding.
    - 2) Huder behandlet med garvestoffer, herunder affald herfra.
    - 3) Frø og andet planteforneringsmateriale, der efter høst er behandlet med plantebeskyttelsesmidler under hensyn til det pågældende anvendelsesformål, og eventuelle biprodukter heraf.
    - 4) Træ, herunder savsmuld og andet materiale, der stammer fra træ, der er behandlet med træbeskyttelsesmidler⁷⁰.
    - 5) Alt affald fra de forskellige faser af rensningen af by-, hus- og industrispildevand⁷¹, uanset om dette affald videreføres, og uanset hvor spildevandet stammer fra⁷²

---

⁶⁷ Med foderlægemidler menes færdigblandet foder med indhold af et eller flere veterinære lægemidler. Veterinære lægemidler må ikke tilsættes i blandede anlæg eller lign. og foderlægemidler må ikke opbevares eller transporteres i samme silo eller foderanlæg, som andet foder, da der er en risiko for, at efterfølgende foder herved forurennes med lægemidlet.

⁶⁸ Undtagelsen er antibiotika anvendt efter dyrlægens ordination og anvisning.

⁶⁹ Jf. bilag III i Europa-parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 767/2009 af 13. juli 2009 om markedsføring og om anvendelse af foder.

⁷⁰ Som defineret i Bilag V til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/8/EF af 16. februar 1998 om markedsføring af biocidholdige produkter.

⁷¹ Som defineret i artikel 2 i Rådets direktiv 91/271/EØF om rensning af byspildevand

⁷² Udtrykket »spildevand« omfatter ikke »procesvand«, dvs. vand fra uafhængige ledninger i fødevarer- eller foderstofvirksomheder. Når disse ledninger forsynes med vand, må vand kun anvendes til foder, hvis det er sundt og rent vand som specificeret i artikel 4 i Rådets direktiv 98/83/EF af 3. november 1998 om kvaliteten af drikkevand (EFT L 330 af 5.12.1998, s. 32). Ledninger i fiskerivirksomheder kan også forsynes med rent havvand som defineret i artikel 2 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarerhygiejne (EUT L 139 af 30.4.2004, s. 1). Procesvand må kun anvendes til foder, hvis det indeholder foderstof- eller fødevareremateriale, og er teknisk frit for rensningsmidler, desinfektionsmidler og andre stoffer, der ikke er tilladt i retsforordningerne for foder.

- 6) Fast byaffald⁷³, som f.eks. husholdningsaffald
  - 7) Emballage og dele af emballage fra produkter fra fødevarerindustrien.
  - 8) Proteinprodukter, der er fremstillet på basis af gærarterne *Candida* dyrket på n-alkaner.
4. Vegetabiliske fødevarer dyrket eller høstet på virksomheden, må ikke indeholde rester af pesticider over grænseværdierne, eller rester af pesticider, som ikke er godkendt til den pågældende afgrøde⁷⁴

Krav 2.16: Anvendelse af fodertilsætningsstoffer i ren form eller forblandinger⁷⁵

Landbrugeren skal bruge fodertilsætningsstoffer, herunder forblandinger, korrekt.

Korrekt brug indebærer, at landbrugeren:

- a. skal anvende godkendte fodertilsætningsstoffer⁷⁶
- b. skal opfylde betingelserne⁷⁷ for anvendelsen af fodertilsætningsstoffer og forblandinger⁷⁸.
- c. ved beregning af mængden af tilsætningsstoffer, som også forekommer i naturlig tilstand i nogle fodermidler, skal sørge for at det samlede indhold af tilsat og naturligt forekommende stof ikke overstiger det maksimale indhold, der er fastsat i godkendelsen.
- d. kun blander tilsætningsstoffer i forblandinger og i foderstoffer, hvis der sikres fysisk-kemisk og biologisk forenelighed mellem blandingens forskellige bestanddele under hensyn til de tilsigtede virkninger.
- e. skal sørge for, at tilskudsfoder, fortyndet som angivet, ikke indeholder tilsætningsstoffer i mængder, der overstiger dem, der er fastsat for fuldfoder.
- f. Kun mærkede tilsætningsstoffer og forblandinger må anvendes.

Krav 2.17: Forbud vedrørende animalsk protein

- 1. Produktionsdyr må ikke fodres med forbudt animalsk protein.
  - a. Det er forbudt at fodre produktionsdyr med foder, som indeholder animalsk protein af landdyr.
  - b. Det er forbudt at fodre drøvtyggere med foder, som indeholder fiskemel.
  - c. Det er forbudt at fodre drøvtyggere med foder, som har påtrykt advarsel om, at foderet kan indeholde fiskemel.

Krav 2.18: Anvendelse af plantebeskyttelsesmidler

- 1. Der må kun anvendes godkendte plantebeskyttelsesmidler⁷⁹
- 2. Godkendte plantebeskyttelsesmidler må kun anvendes på afgrøde, hvortil godkendelsen er givet⁸⁰

⁷³ Udtrykket »fast byaffald« omfatter ikke køkken- og madaffald som defineret i forordning (EF) nr. 1774/2002.

⁷⁴ Dette fremgår af midlets etikette, brugsanvisning eller off-label godkendelse.

⁷⁵ Forblandinger er koncentrerede blandinger af et eller flere fodertilsætningsstoffer. Fodertilsætningsstofferne indgår i blandingen i ren form eller med et bærestof. Bærestoffet skal være et fodermiddel (f. eks. hvedeklid eller sojaolie) eller vand.

Foderblandinger som fuldfoder, tilskudsfoder, mineralsk foder, diætisk foder er ikke forblandinger. Fodermidler, som korn, sojaskrå, foderkridt, og grovfoder er ikke tilsætningsstoffer. Landbrugeren kan således bruge fodermidler (råvarer som fx korn, sojaskrå, foderkridt eller grovfoder) og foderblandinger (fuldfoder, tilskudsfoder, mineralsk foder, og diætisk foder) uden at være registreret.

⁷⁶ Tilsætningsstoffet skal være godkendt i henhold til Tilsætningsstofforordningen.

⁷⁷ Emballagen eller beholderen til fodertilsætningsstoffer og forblandinger er forsynet med følgende oplysninger: brugsvejledning, sikkerhedsforskrifter for anvendelse samt, hvor det er relevant, de særlige krav, der er fastsat i godkendelsen, herunder dyrearter og -kategorier, som tilsætningsstoffet eller forblandingen af tilsætningsstoffer er beregnet til.

⁷⁸ For blandinger af tilsætningsstoffer skal de betingelser for anvendelsen, der er fastsat ved godkendelsen af hvert enkelt tilsætningsstof, være opfyldt, medmindre andet er fastsat.

⁷⁹ Bilag 6 til bekæmpelsesmiddelbekendtgørelse nr. 702 af 24. juni 2011 indeholder liste, der løbende opdateres, over plantebeskyttelsesmidler, der har fået fastsat sidste frist (med dato) for anvendelse/besiddelse. Midler med udenlandske etiketter er ikke godkendte i Danmark

-
3. Godkendte plantebeskyttelsesmidler må kun anvendes i de doser, hvortil godkendelsen er givet⁸¹.
  4. Godkendte plantebeskyttelsesmidler må kun anvendes i de antal maksimale årlige behandlinger, der er anført på etiketten/brugsvejledningen. Kravet gælder således alene for de plantebeskyttelsesmidler, hvor der i henhold til etiketten/brugsvejledningen er fastsat et maksimalt antal årlige behandlinger.

Krav 2.19: Anvendelse af plantebeskyttelsesmidler skal listes i en sprøjtejournal

1. Jordbrugeren skal føre en journal⁸² over enhver anvendelse af plantebeskyttelsesmidler.

Krav 2.20: Håndtering af affald fra medicinanvendelse⁸³

1. Landbrugere, der opdrætter, høster eller jager dyr eller producerer primærprodukter af animalsk oprindelse skal især træffe passende foranstaltninger til alt efter omstændighederne at opbevare og håndtere affald og farlige stoffer således, at kontaminering undgås.

Krav 2.21: Tilbagetrækning af sundhedsskadelige fødevarer samt afhjælpning af problemer, konstateret ved offentlig kontrol⁸⁴

1. Hvis en landbruger antager eller har grund til at antage, at en fødevarer, som virksomheden har importeret, tilvirket, forarbejdet eller distribueret, ikke overholder kravene til fødevareresikkerhed, og fødevareren ikke umiddelbart kontrolleres af denne fødevarermyndighed, træffer han straks forholdsregler med henblik på at trække den pågældende fødevarer tilbage fra markedet og informerer de kompetente myndigheder (den lokale kontrolenhed) herom.
2. Landbrugeren skal straks underrette de kompetente myndigheder, hvis han antager eller har grund til at antage, at en fødevarer, virksomheden markedsfører, kan have sundhedsskadelig virkning på mennesker. Lederen underretter de kompetente myndigheder om de forholdsregler, der træffes, for at afværge, at den endelige forbruger udsættes for risiko, og må ikke forhindre nogen i eller afskrække nogen fra i overensstemmelse med national ret og retspraksis at samarbejde med de nationale myndigheder, hvis dette kan forebygge, reducere eller eliminere risiko ved en fødevarer.
3. Landbrugeren samarbejder med de kompetente myndigheder om de forholdsregler, der træffes med henblik på at undgå eller mindske risiciene ved de fødevarer, virksomheden leverer eller har leveret.
4. Landbrugere skal træffe passende afhjælpende foranstaltninger, når de underrettes om problemer med betydning for fødevareresikkerheden, der konstateres ved den offentlige kontrol.
  - Forpligtelsen til at træffe passende afhjælpende foranstaltninger gælder både problemer, konstateret ved offentlig kontrol hos primærproducenten, og offentlig kontrol foretaget andre steder, men hvor primærproducentens produkter er involveret. Det kan fx være resultater af slagtedyrskontrol på slagterier.

Krav 2.22: Forebyggelse af indslæbning og spredning af smitsomme sygdomme, der kan overføres til mennesker gennem fødevarer⁸⁵

---

⁸⁰ Dette fremgår af midlets etikette, brugsanvisning eller godkendelse til mindre anvendelse (der evt. også står på etiketten).

⁸¹ Dette fremgår af midlets brugsanvisning

⁸² Journaler kan føres på papir eller i elektronisk form eller kan være en dækkende samling af dokumentation, fx behandlingsplaner, fakturaer eller lignende.

⁸³ For mere information, se ["Vejledning om kontrol med hygiejne i primærproduktionen \(til fødevareregionerne\)"](#)

⁸⁴ For mere information, se ["Vejledning om kontrol med hygiejne i primærproduktionen" \(til fødevareregionerne\)](#).

⁸⁵ For mere information, se ["Vejledning om kontrol med hygiejne i primærproduktionen \(til fødevareregionerne\)"](#)

Landbrugere, der opdrætter, høster eller jager dyr eller producerer primærprodukter af animalsk oprindelse skal især træffe passende foranstaltninger til alt efter omstændighederne at forebygge indslæbning og spredning af smitsomme sygdomme, der kan overføres til mennesker gennem fødevarer, bl.a. ved at træffe forholdsregler ved indsættelse af nye dyr og indberette formodede udbrud af sådanne sygdomme til myndighederne⁸⁶. Ved vurdering af, om kravet er overholdt, vil der typisk blive taget udgangspunkt i følgende elementer:

- a. Ved ind- og udgang fra besætningsområdet skal der være umiddelbar mulighed for at vaskе hænder.
- b. Ved ind- og udgang fra besætningsområdet skal der være umiddelbar mulighed for at rengøre og desinficere fodtøj, overtrækstøj og udstyr, som skal medbringes i besætningsområdet.
- c. Personer, herunder specielt staldpersonale, med zoonotiske lidelser må ikke have kontakt med besætningens dyr.
- d. Besøgende som skal ind i besætningsområdet bør oplyses om besætningens sygdomsstatus.
- e. Hvis der indkøbes dyr til besætningen, skal leverandørbesætningens sygdomsstatus søges oplyst.
- f. Hvis der indkøbes dyr med ukendt, tvivlsom eller lavere sygdomsstatus end besætningens, skal disse anbringes uden kontakt til besætningens øvrige dyr, eller der skal træffes andre foranstaltninger, der forhindrer en eventuel smitteudbredelse til besætningens øvrige dyr.
- g. Transporter til og fra ejendommen skal kunne foregå uden, at besætningen udsættes for unødigt smitterisiko⁸⁷.
- h. Affald, der har været i kontakt med syge dyr, fx strøelse eller foderrester skal håndteres, så det ikke udgør en smitterisiko. Døde dyr og affald, der skal afhentes af biler fra et forarbejdningsanlæg, skal placeres på god afstand af besætningsområdet eller ved anden indretning placeres, så smitte undgås.⁸⁸
- i. Hvis der i en besætning optræder symptomer, som er forenelige med en anmeldtepligtig sygdom, som kan overføres til mennesker gennem fødevarer, er den besætningsansvarlige forpligtet til at kontakte en dyrlægepraksis eller Fødevarestyrelsen og oplyse om symptomerne.
- j. Sygdomsramte dyr skal kunne isoleres fra besætningens øvrige dyr.
- k. Der skal gennemføres skadedyrsbekæmpelse.

Krav 2.23: Sporbarhed af dyr⁸⁹ og fødevarer

1. Sporbarhed skal i alle produktions-, tilvirknings- og distributionsled sikres for fødevarer og dyr, der anvendes i fødevareproduktionen, samt for ethvert andet stof, der er bestemt til, eller som kan forventes at blive tilsat en fødevare.
2. Landbrugere skal være i stand til at identificere, hvorfra de har fået leveret en fødevare eller et dyr, der anvendes i fødevareproduktionen, og ethvert stof, der er bestemt til, eller som kan forventes at blive tilsat en fødevare. Til det formål skal der etableres systemer og procedurer, hvorved sådanne oplysninger kan stilles til rådighed for de kompetente myndigheder på deres anmodning.

---

⁸⁶ En besætnings kontakt til andre besætninger og det omkringliggende miljø udgør en risiko for indslæbning og udbredelse af smitsomme sygdomme. Specielt zoonoser truer fødevarerens sikkerhed. Zoonoser er sygdomme, som kan angribe både dyr og mennesker. Kontakten med omgivelserne skal, hvor det er muligt, indskrænkes, men ved nødvendig og undgåelig kontakt skal risikoen for overførsel af smitte reduceres.

⁸⁷ For yderligere information om relevante sygdomme, henvises til [Lov om hold af dyr nr. 432 af 9. juni 2004](#) og [Bekendtgørelse nr. 954 af 13. oktober 2005 om lister over smitsomme sygdomme til lov om hold af dyr](#).

⁸⁸ Afstanden beror på en konkret vurdering af forhold omkring ejendommen.

⁸⁹ De generelle sporbarhedskrav for kvæg, svin, får og geder anses for opfyldt, hvis besætningsejeren overholder krydsoverensstemmelseskravene vedr. 2.1: Øremærkning af kreaturer med godkendte øremærker 2.2: Indberetning af kvæg og deres flytning samt førelse af besætningsregister 2.3: Registrering af husdyrbrug med kvæg, svin, får og geder i CHR 2.4: Øremærkning af får og geder med godkendte øremærker 2.5: Indberetning af får og geder og deres flytning samt førelse af besætningsregister. 2.5B. Mærkning af svin og førelse af besætningsregister. Kontrollen med disse krav og indberetning af overtrædelser sker under disse krav.

-
3. Landbrugere skal kunne identificere og etablere systemer og procedurer til identifikation af de virksomheder, hvortil deres produkter bliver leveret. Disse oplysninger skal stilles til rådighed for de kompetente myndigheder på deres anmodning og forklares nedenfor.
  4. Til opfyldelse af det generelle sporbarhedskrav i forhold til andre fødevarerproducerende dyr end kvæg, svin, får og geder, skal ejeren eller brugeren af besætningen have passende systemer og procedurer til identifikation af, hvorfra eller hvortil dyr er leveret. Sådanne systemer skal indeholde entydige oplysninger om besætning eller anden samling af dyr, hvorfra eller hvortil dyr er leveret, samt oplysninger om antal dyr, der er leveret fra eller til besætningen samt dato herfor. Systemet kan bestå af omsætningsdokumenter, fx købs- og salgsfakturaer, som i nødvendigt omfang suppleres af oversigter med henblik på at lette overskueligheden. Dokumentationen skal være dækkende, umiddelbar tilgængelig og overskuelig.
  5. For animalske produkter og vegetabiliske produkter til fødevarerbrug gælder:
    - a. Til opfyldelse af det generelle sporbarhedskrav i forhold til produkter, som stammer fra husdyr, fx mælk og æg, skal ejeren eller brugeren af besætningen have passende systemer og procedurer til identifikation af, hvortil produkter er leveret. Sådanne systemer skal indeholde entydige oplysninger om virksomhed, hvortil produkter er leveret, samt oplysninger om mængde, der er leveret fra besætningen samt dato herfor. Undtaget herfor er direkte salg til den endelige forbruger. Systemet kan bestå af omsætningsdokumenter, fx købs- og salgsfakturaer, som i nødvendigt omfang suppleres af oversigter med henblik på at lette overskueligheden. Dokumentationen skal være dækkende, umiddelbart tilgængelig og overskuelig.
    - b. Til opfyldelse af det generelle sporbarhedskrav i forhold til vegetabiliske produkter, som skal anvendes som fødevarer, skal primærproducenten have passende systemer og procedurer til identifikation af, hvortil produkter er leveret. Sådanne systemer skal indeholde entydige oplysninger om virksomhed, hvortil produkter er leveret, samt oplysninger om mængde, der er leveret fra primærbedriften samt dato herfor. Undtaget herfor er direkte salg til den endelige forbruger. Systemet kan bestå af omsætningsdokumenter, fx købs- og salgsfakturaer, som i nødvendigt omfang suppleres af oversigter med henblik på at lette overskueligheden. Dokumentationen skal være dækkende, umiddelbar tilgængelig og overskuelig.

Krav 2.24: Journaler til dyr og fødevarer⁹⁰

1. Landbrugere, som opdrætter dyr eller producerer primærprodukter af animalsk oprindelse, skal føre journaler (optegnelser) over veterinærlægemidler eller andre behandlinger, som dyrene har fået, behandlingsdatoer og tilbageholdelsesperioder. Journalerne skal indeholde optegnelser over medicinanvendelse og sikre, at der for hver enkelt behandling noteres følgende ved behandlingens indledning:
  - a. Dato for behandlingens indledning og afslutning
  - b. Hvilke og hvor mange dyr, der er behandlet (entydig identifikation eller hvis dette ikke er muligt, antal, anslået vægt og stinummer eller staldafsnit eller tilsvarende opdeling)
  - c. Hvilket lægemiddel, der er anvendt, dosering og hvordan lægemidlet er indgivet
2. Landbrugere, som opdrætter dyr eller producerer primærprodukter af animalsk oprindelse skal føre journaler over resultaterne af analyser af prøver fra dyrene eller andre prøver, der er taget i en diagnostisk sammenhæng, og som har betydning for menneskers sundhed. Journalen skal omfatte analyseresultater fra fx salmonellakontrol

---

⁹⁰For mere information, se ”Vejledning om kontrol med hygiejne i primærproduktionen (til fødevareregionerne)”

3. Landbrugere, som opdrætter dyr eller producerer primærprodukter af animalsk oprindelse skal føre journaler over alle relevante rapporter om kontrol af dyr eller animalske produkter. Journalen skal omfatte kontrolrapporter fra kontrolbesøg, foretaget af Fødevarestyrelsen og NaturErhvervstyrelsen.
4. Optegnelserne skal opbevares samlet, overskueligt og i datoorden og på forlangende forevises for eller udleveres til kontrolmyndigheden.
Optegnelser over medicinsk behandling skal opbevares i mindst 5 år.
Med undtagelse af kravet om opbevaring af optegnelser over medicinsk behandling i mindst 5 år, er der ikke fastsat krav om, hvor længe journaler⁹¹ skal opbevares, men en opbevaringsperiode på 3 år anses for passende. Hvis primærproducenten selv har fastsat en anden periode, skal relevansen heraf vurderes. Journalerne bør opbevares mindst så længe, at de producerede fødevarer må anses for at være fortæret eller destrueret.

Krav 2.25: Sundhedskrav for produktion af mælk og colostrum⁹²

1. Rå mælk og colostrum skal komme fra dyr, der har en god almen sundhedstilstand, ikke udviser nogen tegn på sygdom, som kan kontaminere mælk og colostrum, og navnlig ikke lider af sygdomme i kønsorganerne med flåd, enteritis med diarré og feber eller synlig yverbetændelse.
2. Rå mælk og colostrum skal komme fra dyr, der ikke har sår på yveret, som kan skade mælk og colostrum.
3. Mælk og colostrum fra dyr i behandling og dyr med synlige tegn på sygdomme, der påvirker mælken og colostrummets sensoriske og sundhedsmæssige kvalitet, bl.a. yverbetændelse, må ikke markedsføres.
4. Dyr, som er smittet eller mistænkes for at være smittet med en af nedennævnte sygdomme, skal isoleres effektivt for at undgå, at de får uønskede virkninger på andre dyrs mælk og colostrum:
  - a) Infektiøse sygdomme, som kan overføres til mennesker gennem mælk og colostrum,
  - b) Sygdomme, som kan kontaminere mælk og colostrum og navnlig sygdomme i kønsorganerne med flåd, enteritis med diarré og feber eller synlig yverbetændelse,
  - c) Sår på yveret, som kan skade mælk og colostrum.
5. I besætninger, hvor en fysisk adskillelse mellem raske dyr og dyr med for eksempel yverbetændelse ikke er mulig, skal bedriften have procedurer, der giver sikkerhed for, at mælk og colostrum fra syge dyr og dyr i behandling tilbageholdes f.eks. ved et effektivt mærkningssystem af dyrene.

Krav 2.26: Brucellose og tuberkulose i mælkeleverende besætninger⁹³

1. Med hensyn til brucellose skal rå mælk og colostrum komme fra køer eller bøfler, der tilhører en besætning, som er fri for eller officielt fri for brucellose⁹⁴.
2. Med hensyn til brucellose skal rå mælk og colostrum komme fra får eller geder, der tilhører en bedrift, som er fri for eller officielt fri for brucellose (se noten i delkrav 1).
3. Med hensyn til brucellose skal rå mælk og colostrum komme fra hundyr af andre arter, der, hvis de er modtagelige for brucellose, tilhører besætninger, som regelmæssigt kontrolleres for denne sygdom efter en kontrolplan, der er godkendt af den kompetente myndighed.

---

⁹¹ Journaler kan føres på papir eller i elektronisk form eller kan være en dækkende samling af dokumentation, fx kontrolrapporter, analyseresultater eller lignende.

⁹² For mere information, se ”Vejledning nr. 9048 af 23. december 2005 om mælkekontrol”.

⁹³ Kravet kontrolleres administrativt.

⁹⁴ I henhold til direktiv 64/432/EØF.

-
4. Med hensyn til tuberkulose skal rå mælk og colostrum komme fra køer eller bøfler, der tilhører en besætning, som er officielt fri for tuberkulose (se noten i delkrav 1).
  5. Med hensyn til tuberkulose skal rå mælk og colostrum komme fra hundyr af andre arter, der, hvis de er modtagelige for tuberkulose, tilhører besætninger, som regelmæssigt kontrolleres for denne sygdom efter en kontrolplan, der er godkendt af den kompetente myndighed.
  6. Hvis der holdes geder sammen med køer, skal gederne undersøges og testes for tuberkulose.
  7. Rå mælk fra dyr, der ikke opfylder kravene i punkterne 1-6, kan dog anvendes med Fødevarestyrelsens tilladelse: Når der er tale om køer eller bøfler, som ikke har reageret positivt på en tuberkulin- eller brucelloseprøve eller har nogen symptomer på disse sygdomme, efter at mælken er varmebehandlet, så den giver en negativ alkalisk fosfataseprøve.
  8. Rå mælk fra dyr, der ikke opfylder kravene i punkterne 1-6, kan dog anvendes med Fødevarestyrelsens tilladelse: Når der er tale om får eller geder, som ikke har reageret positivt på en brucelloseprøve eller er blevet vaccineret mod brucellose i forbindelse med et godkendt udryddelsesprogram, og som ikke udviser nogen symptomer på denne sygdom, enten:
    - a. Til fremstilling af ost med modningstid på mindst to måneder,
    - b. Efter at mælken er blevet varmebehandlet, så den giver et negativt resultat på en alkalisk fosfataseprøve.
  9. Rå mælk fra dyr, der ikke opfylder kravene i punkterne 1-6, kan dog anvendes med Fødevarestyrelsens tilladelse: Når der er tale om hundyr af andre arter, som ikke har reageret positivt på en tuberkulin- eller brucelloseprøve, og som ikke har symptomer på disse sygdomme, men som tilhører en besætning, hvor der er konstateret tuberkulose eller brucellose efter den kontrol, der er omhandlet i punkt 3 eller punkt 5, hvis mælken behandles, så den er sikker.
  10. Rå mælk og colostrum fra dyr, som ikke opfylder kravene i krav 2.14, punkt 1, 2 og 4 og krav 2.25, samt ovenstående punkter 1-9, især dyr, der enkeltvis har reageret positivt på en profylaktisk prøve for tuberkulose eller brucellose⁹⁵ – må ikke bruges til konsum.
  11. Dyr, som er smittet eller mistænkes for at være smittet med brucellose eller tuberkulose, skal isoleres effektivt for at undgå, at de får uønskede virkninger på andre dyrs mælk og colostrum.⁹⁶

Krav 2.27: Lokaler og udstyr til mælkeproduktion⁹⁷

1. Malkeanlæg og lokaler, hvor der opbevares, håndteres eller køles mælk og colostrum, skal være placeret og indrettet på en sådan måde, at risikoen for kontaminering af mælk og colostrum begrænses. Der skal være:
  - a) Passende adskillelse fra mulige forureningskilder såsom mødding, toiletter, stald m.v.
  - b) Mulighed for hygiejnisk malkning.
  - c) Mulighed for effektiv rengøring.
  - d) Tilstrækkelig ventilation.
2. Der skal være et lokale til håndtering, køling og opbevaring af mælk og colostrum (herefter mælkeopbevaringsrum). Mælkeopbevaringsrummet skal være beskyttet mod skadedyr, have en passende adskillelse fra de rum, hvor dyrene er opstaldet, og være

---

⁹⁵ Som omhandlet i direktiv 64/432/EØF og direktiv 91/68/EØF.

⁹⁶ Se nærmere om, hvornår et dyr skal anses for at være smittet eller mistænkt for at være smittet med brucellose eller tuberkulose i bekendtgørelse nr. 1417 af 11. december 2007 om kvægtuberkulose hos dyr, der er modtagelige for smitte med *Mycobacterium Bovis*, bekendtgørelse nr. 305 af 3. maj 2000 om brucellose (smitsom kalvekastning) hos kvæg og bekendtgørelse nr. 739 af 21. august 2001 om brucellose hos får og geder.

⁹⁷ For mere information, se "Vejledning nr. 9048 af 23. december 2005 om mælkekontrol".

- forsynet med et passende køle- eller frostanlæg. Ved passende adskillelse forstås adskillelse med faste vægge og lofter samt tætsluttende døre.
3. Overflader af udstyr, som kommer i kontakt med mælk og colostrum (redskaber, beholdere, tanke mv. til malkning, indsamling eller transport af mælken / colostrummet) skal være lette at rengøre og om nødvendigt desinficere og skal holdes i god stand. Det kræver anvendelse af glatte, afvaskelige og ikke-toksiske materialer.
  4. Efter brugen skal sådanne overflader rengøres og om nødvendigt desinficeres. Efter hver transport eller række af transporter, hvis der kun forløber meget kort tid mellem tømningen og den næste påfyldning, men under alle omstændigheder mindst én gang om dagen, skal beholdere og tanke, der er blevet anvendt til transport af mælk, og colostrum rengøres og desinficeres på en passende måde, inden de anvendes på ny.

Krav 2.28: Hygiejne under malkning og indsamling⁹⁸

1. Malkningen skal foregå på en hygiejnisk måde, idet navnlig følgende sikres:
  - a. Inden malkningen påbegyndes skal patter, yver og de tilgrænsende dele være rene. Ved anvendelse af våd aftørring med bomuldsklude skal kluden desinficeres mellem aftørring af hvert enkelt dyr.
  - b. Dyr, der er i medicinsk behandling, så der er sandsynlighed for, at medicinrester overføres til mælk og colostrum, identificeres, og mælk og colostrum taget fra sådanne dyr før udløbet af den foreskrevne tilbageholdelsesperiode, må ikke anvendes til konsum.
2. Umiddelbart efter malkningen skal mælk og colostrum anbringes på et rent sted, der er indrettet og udstyret, så kontaminering undgås. Ved et rent sted forstås fx en mælketank eller lignende beholder, som er placeret i et dertil indrettet lokale til håndtering, køling og opbevaring af mælk og colostrum (et mælkeopbevaringsrum jf. afsnittet om krav til lokaler og udstyr ovenfor), eller som er placeret udendørs. Placering af mælketank og samtlige betjeninger, herunder mandehul, udluftningsventil og haner m.v., skal sikre mælk og colostrum mod forurening, temperatursvingninger eller andre kvalitetsforringelser.
3. Mælken skal øjeblikkelig nedkøles til højst 8 °C, hvis den afhentes dagligt, eller til højst 6° C, hvis der ikke finder daglig afhentning sted.
4. Colostrummet skal opbevares separat og øjeblikkeligt nedkøles til 8 °C, hvis den afhentes dagligt, eller til højst 6 °C, hvis der ikke finde daglig afhentning sted, eller nedfryses.
5. Landbrugere behøver ikke at opfylde ovenstående temperaturkrav, hvis mælken opfylder kriterierne for celle- og kimtal i rå mælk og hvis:
  - a. Mælken forarbejdes senest to timer efter malkningen, eller
  - b. En højere temperatur er nødvendig af teknologiske årsager i forbindelse med fremstilling af bestemte mejeriprodukter, og den kompetente myndighed giver tilladelse hertil.

Krav 2.29: Æg til konsum

1. Æg skal fra primærproducentens virksomhed, og indtil næste omsætningsled, holdes rene, tørre og fri for fremmed lugt og beskyttes effektivt mod stød og direkte sollys.

Krav 2.30: Anvendelse af biocider og journal over biocider⁹⁹

1. Landbrugeren, der høster eller producerer vegetabiliske fødevarer¹⁰⁰, skal anvende biocid korrekt efter kravene i den relevante lovgivning. Krav til anvendelsen fremgår af vejledningen til produktet.

⁹⁸For mere information, se "[Vejledning nr. 9048 af 23. december 2005 om mælkekontrol](#)".

⁹⁹ Biocider er midler til bekæmpelse af skadedyr andre steder end på planter. Det drejer sig om rottegift, musegift, insektgift mod fluer og hvepse i stalden, midler mod utøj på dyr, samt desinfektionsmidler. Midler til bekæmpelse af muldvarper er ikke biocider.

¹⁰⁰ Eksempelvis brødhvede, sukkerroer, frugt og grønt.

-
2. Landbrugeren skal føre journal over enhver anvendelse af biocid¹⁰¹.

Krav 2.31: Sporbarhed af foder samt forsyning fra registreret virksomhed

Landbrugere skal etablere systemer og procedurer for sporbarheden af foder, således at landbruger er i stand til at identificere hvorfra eller hvortil foder er leveret¹⁰²

1. Landbruger skal for ethvert modtaget foderstof føre journal over:
  - a. modtagelsesdato
  - b. fodertype
  - c. mængde
  - d. leverandør

Landbruger skal for ethvert udleveret foderstof føre journal over:

- a. udleveringsdato
  - b. fodertype
  - c. mængde
  - d. bestemmelsessted
2. Landbrugeren må kun forsyne sig hos¹⁰³ eller anvende foder fra virksomheder, der er registreret eller godkendt i henhold til Foderhygiejneforordningen.

Krav 2.32: Journal over analyseresultater og reaktion til myndigheder

1. Landbrugeren skal føre register (journal) over alle relevante analyser fra planter eller andre prøver (fx af mælk eller kød), der er af betydning for menneskers sundhed.
2. Landbrugeren skal reagere ved at kontakte Fødevarestyrelsen, når analyseresultater viser, at der er risiko forbundet med foder.

Krav 2.33: Ophævet

Krav 2.34: Journal over anvendelse af genetisk modificeret frø (GMO-frø)

1. Der skal føres et register over enhver anvendelse af genetisk modificerede frø.

Krav 2.A1: Besiddelse af gyldigt sprøjtecertifikat eller sprøjtebevis i forbindelse med anvendelse af plantebeskyttelsesmidler

1. Erhvervsmæssig anvendelse af plantebeskyttelsesmidler må kun foretages af personer, der er i besiddelse af et gyldigt sprøjtecertifikat eller et sprøjtebevis.
2. Personer, der er undtaget kravet om sprøjtecertifikat eller sprøjtebevis, og som anvender plantebeskyttelsesmidler erhvervsmæssigt, skal kunne fremvise gyldig og relevant dokumentation for, at de må udføre bekæmpelsen.¹⁰⁴

Krav 2.B1: Sikker opbevaring af plantebeskyttelsesmidler

1. Meget giftige og giftige plantebeskyttelsesmidler eller plantebeskyttelsesmidler, der klassificeres som akut toksiske i kategori 1, 2 eller 3 eller som specifik målorgantoksiske i kategori 1 (STOT SE 1), skal opbevares under lås.

---

¹⁰¹ Journaler kan føres på papir eller i elektronisk form eller kan være en dækkende samling af dokumentation, fx behandlingsplaner, fakturaer eller lignende.

¹⁰² Dette vil ofte fremgå af følgeseddel/omsætningsdokument suppleret med den tilhørende faktura.

¹⁰³ "Forsyne sig hos" dækker alle aktiviteter i forbindelse med primærproduktionen, så som fx høst og transport af korn.

¹⁰⁴ Dette omfatter personer der har gennemført et særligt undervisningsforløb eller kursus omfattet af bilag 1 eller 2, udfører bekæmpelsen som led i deres uddannelse, har fået anerkendt deres erhvervsmæssige kvalifikationer af Miljøstyrelsen eller personer der skriftligt har anmeldt den agtede midlertidige eller lejlighedsvis anvendelse til Miljøstyrelsen, jf. §§ 4-7 i bekendtgørelse nr. 557 af 9. juni 2009.

Krav 2.C1 Udstyr til udbringning af plantebeskyttelsesmidler med marksprøjte.

1. For sprøjter, hvor tanken kan rumme 200 liter væske eller derover, hvor påfyldningshullet til tanken befinder sig 130 cm eller derover over jorden, og hvor afstanden fra kanten af tanken ind til påfyldningshullet er 30 cm eller derover, skal følgende udstyr forefindes på udbringningsbedriften:
  - a. Præparatfyldeudstyr
  - b. en tank til rent vand med en tilstrækkelig kapacitet til at de rester, der ikke kan pumpes ud af sprøjten, kan fortyndes 50 gange (skyllevandstank), og
  - a. spuledyser.

Krav 2.D1 Anvendelse af kontraventil og vandur ved opblanding af plantebeskyttelsesmidler ved tapstedet

1. Hvis der på virksomheden foretages opblanding og udbringning af plantebeskyttelsesmidler, skal tapstedet på vandinstallationen, der benyttes til vandpåfyldning af sprøjter, være indrettet med:
  - a. en kontraventil¹⁰⁵, der forhindrer, at vand kan løbe tilbage i ledningsnettet eller en boring
  - b. et vandur¹⁰⁶ eller tilsvarende indretning, der sikrer mod overløb.

Krav 2.D2 Placering af påfyldnings- og vaskeplads

1. Vaskepladser¹⁰⁷ og biobede skal etableres i en afstand af mindst
  - a. 50 meter fra indvindingssted til almen vandforsyning,
  - b. 25 meter fra ikke-almen vandforsyning til drikkevandsformål eller rense- og samlebrønde til drænsystemer samt
  - c. 50 meter fra overfladevand (vandløb, søer og kystvand) og § 3-områder.
2. Påfyldning eller vask af mark- eller rygsprøjte på det areal, hvor udbringning finder sted, skal ske i en afstand af mindst:
  - a. 300 meter fra indvindingssteder for vand til drikkevandsformål og
  - b. 50 meter fra overfladevand (vandløb, søer og kystvand), § 3-områder og rense- og samlebrønde til drænsystemer.

Krav 2.D3 Beskyttelseszone på 25 m til vandboringer (vandindvindingsanlæg) ved anvendelse af pesticider

1. Anvendelse af pesticider til erhvervsmæssige formål må ikke foretages inden for en radius på 25 m fra et vandindvindingsanlæg, der indvinder grundvand til almene vandforsyningsanlæg

7.3. Dyrevelfærd

Dyrevelfærdsområdet omfatter krav, der skal sikre dyrevelfærden for alle landbrugsdyr. Kravene vedrører:

- Krav til staldindretning
- Udstyr i stalde
- Håndtering af dyrene, herunder tilsyn, pasning og pleje
- Rengøring og desinfektion
- Foder og vand

---

¹⁰⁵ Undtaget kravet om kontraventil er tapning af vand fra vandbeholder uden tilslutning til vandledningsnettet.

¹⁰⁶ Vandur: En teknisk indretning, der automatisk stopper påfyldning af sprøjte med vand fra vandforsyningsanlægget, når en forudbestemt mængde vand er påfyldt.

¹⁰⁷ Kravet gælder kun vaskepladser, der har en byggetilladelse udstedt efter den 8. april 2009.

-
- Rodemateriale til svin
  - Faglig uddannelse
  - Optegnelser
  - Avlsmetoder
  - Operative indgreb

Krav 3.1-3.10 vedrører alle landbrugsdyr, krav 3.11-3.26 vedrører kalve, og krav 3.27-3.45 vedrører svin.

Området kontrolleres af Fødevarestyrelsen og NaturErhvervstyrelsen. Se afsnit 8 for en oversigt over de enkelte krav og de kontrolmyndigheder, der kontrollerer kravene.

Krav 3.1: Alle landbrugsdyr, personale

1. Dyrene skal passes af et tilstrækkeligt antal personer, der har de relevante faglige færdigheder og kvalifikationer og den relevante faglige viden, således at dyrene kan passes velfærdsmæssigt forsvarligt.

Krav 3.2: Alle landbrugsdyr, tilsyn med dyr og passende behandling af syge dyr

1. Alle dyr, der holdes i produktionssystemer, hvor deres velfærd kræver, at de hyppigt bliver tilset af mennesker, tilses mindst én gang om dagen. Dyr, der opdrættes eller holdes i andre systemer, tilses så tilpas hyppigt, at de ikke lider nogen overlast.
2. Der skal være passende fast eller mobil belysning af tilstrækkelig styrke til rådighed, så dyrene til enhver tid kan tilses nøje.
3. Alle dyr, der synes at være syge eller tilskadekomne, skal omgående have en passende behandling. Hvis et dyr ikke kommer sig hurtigt af denne behandling, skal en dyrlæge konsulteres hurtigst muligt. Om fornødent skal syge eller tilskadekomne dyr isoleres i et passende rum med tør eller bekvem strøelse, når dette er hensigtsmæssigt.

Krav 3.3: Alle landbrugsdyr, optegnelser

1. Enhver, der holder dyr, skal føre optegnelser over al medicinsk behandling og over antallet af døde dyr, som måtte være konstateret i forbindelse med hvert enkelt tilsyn. Hvis disse oplysninger kræves optegnet i anden forbindelse, er en sådan optegnelse også tilstrækkelig til at opfylde kravet.
2. Optegnelser skal opbevares i mindst tre år og stilles til rådighed i forbindelse med en inspektion eller efter anmodning.

Krav 3.4: Alle landbrugsdyr, bevægelsesfrihed

1. Rum eller arealer, hvor dyr holdes, skal indrettes på en sådan måde, at dyrets behov tilgodeses. Det skal herunder sikres, at dyret har den fornødne bevægelsesfrihed også under optagelse af foder og drikke og ved hvile. Dette finder tilsvarende anvendelse på bindsel, tøjlr og lignende indretninger. Dyr skal endvidere sikres mod vejr og vind i overensstemmelse med deres behov.

Krav 3.5: Alle landbrugsdyr, rum og bygninger til husning af dyr

1. De materialer, der anvendes til opførelse af rum, hvor dyr holdes, navnlig til konstruktion af bokse og udstyr, som dyrene kan komme i kontakt med, må ikke være skadelige for dyrene og skal kunne rengøres og desinficeres effektivt.
2. Rum og udstyr til fastgørelse af dyrene skal konstrueres og vedligeholdes på en sådan måde, at der ikke er skarpe kanter eller fremspring, der kan påføre dyrene skade.
3. Luftcirkulation, støvindhold, temperatur, relativ luftfugtighed og koncentration af gasarter skal holdes på et niveau, som ikke er skadeligt for dyrene.
4. Dyr, der holdes indendørs, må hverken holdes i permanent mørke eller være udsat for kunstigt lys uden passende afbrydelser. Hvis der ikke er tilstrækkeligt naturligt lys til at op-

fylde dyrenes adfærdsmæssige og fysiologiske behov, skal der være en passende kunstig belysning.

Krav 3.6: Alle landbrugsdyr, der holdes udendørs

1. Dyr, der holdes udendørs, skal være bedst muligt beskyttet mod rovdyr og smitterisici.

Krav 3.7: Alle landbrugsdyr, automatiseret eller mekanisk udstyr

1. Alt automatiseret eller mekanisk udstyr, der er af betydning for dyrenes sundhed og velfærd, skal efterses mindst én gang om dagen. Eventuelle konstaterede fejl skal udbedres straks, og hvis dette ikke lader sig gøre, skal der træffes passende foranstaltninger til at beskytte dyrenes sundhed og velfærd.
2. Hvis dyrenes sundhed og velfærd afhænger af et mekanisk ventilationssystem, skal der være et passende reservesystem, der gør det muligt at sikre en udluftning, der er tilstrækkelig til at bevare dyrenes sundhed og velfærd, hvis systemet svigter. Der skal endvidere være et alarmsystem, som advarer om systemsvigt. Alarmsystemet skal testes regelmæssigt.

Krav 3.8: Alle landbrugsdyr, vand, foder og andre stoffer samt omsorgsfuld behandling

1. Enhver, der holder dyr, skal sørge for, at de behandles omsorgsfuldt, herunder at de huses, fodres, vandes og passes under hensyntagen til deres fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer.
2. Intet dyr må gives foder eller drikke på en måde, der kan påføre det lidelse eller skade. Foder og drikke må heller ikke indeholde stoffer, der kan forårsage lidelse eller skade.
3. Udstyr til fodring og vanding skal være udformet, fremstillet og installeret på en sådan måde, at der er mindst mulig risiko for forurening af foder og vand og for skadelige virkninger af en eventuel indbyrdes rivalisering mellem dyrene.
4. Et dyr må ikke indgives andre stoffer end de stoffer, der gives med tilladte terapeutiske eller forebyggende formål eller i tilladt zooteknisk behandlingsøjemed, som defineret i artikel 1, stk. 2, litra c), i direktiv 96/22/EF¹⁰⁸, medmindre det er blevet påvist ved videnskabelige studier af dyrs velfærd eller på grundlag af de erfaringer, der er gjort, at det pågældende stof ikke er skadeligt for dyrets sundhed eller velfærd.

---

¹⁰⁸ Rådets direktiv 96/22/EF af 29. april 1996 om forbud mod anvendelse af visse stoffer med hormonal og thyreo-statisk virkning og af β -agonister i husdyrbrug (EFT L 125 af 23. 5. 1996, s. 3).

Krav 3.9: Alle landbrugsdyr, avlsmetoder

1. Der må ikke anvendes naturlig eller kunstig avl eller avlsmetoder, der påfører eller kan påføre de berørte dyr smerte, skade, lidelse, angst, varigt men eller væsentlig ulempe. Dette gælder dog ikke ved anvendelse af metoder, der kan medføre minimale eller kortvarige lidelser eller sår, eller som kan nødvendiggøre indgreb, som ikke medfører vedvarende skade, hvis disse metoder er tilladt i henhold til anden lovgivning.
2. Der må ikke holdes dyr til landbrugsformål, hvis det ikke ud fra dyrets genotype eller fænotype med rimelighed kan forventes, at det kan ske uden at skade dyrets sundhed eller velfærd.

Krav 3.10: Alle landbrugsdyr, undtagen svin, operative indgreb

1. Operative indgreb, der kan påføre dyret lidelse bortset fra uvæsentlig smerte af forbigående beskaffenhed, må kun foretages af en dyrlæge, medmindre indgrebet er uopsætteligt. Lidelse og smerte skal begrænses i videst muligt omfang.
2. Operative og lignende indgreb, som har til formål at ændre et dyrs udseende, må ikke foretages.

Særlige bestemmelser om halekupering og kastration af dyr:

3. Dyr må kun halekuperes, hvis det konkret er påkrævet af veterinære hensyn. Dyret skal bedøves, inden kuperingen foretages.
4. Lam må – på trods af pkt. 3 – halekuperes ved anvendelse af elastrator, hvis det sker inden for dyrets 2.-7. levedøgn. Den tilbageværende halestump skal kunne dække anus og vulva. Halekuperingen kan foretages af producenten uden forudgående bedøvelse af lammet.
5. Halekupering af dyr skal altid foretages af en dyrlæge, medmindre andet følger af pkt. 4.
6. Dyr må kun kastreres, hvis dyret er bedøvet, inden kastrationen foretages.
7. Kastration af lam og gedekid kan foretages af producenten ved anvendelse af klemning og elastrator i kombination, hvis det sker inden for dyrets første 4 leveuger, og en dyrlæge forinden kastrationen har lagt en lokalbedøvelse på dyret.
8. Kalve kan kastreres ved anvendelse af en burdizzotang, hvis det sker inden for dyrets første 4 leveuger, dyrlægen forinden kastrationen har lagt en lokalbedøvelse på dyret, og dyret gives længerevarende smertebehandling.
9. Foretages kastration efter kalvens første 4 leveuger, skal det ske kirurgisk, og dyret skal gives længerevarende smertebehandling.
10. Kastration af dyr skal altid foretages af en dyrlæge, medmindre andet følger af pkt. 7.

Særlige bestemmelser om afhorning af dyr:

11. Afhorning af dyr må kun foretages af en dyrlæge under anvendelse af bedøvelse.
12. Afhorning af kalve, som er under 3 måneder gamle, kan foretages af producenten, såfremt bedøvelse af den enkelte kalv er foretaget af en dyrlæge umiddelbart forud for afhorningen.
13. Ved afhorning af kalve under 3 måneder skal følgende regler iagttages:
  - a) Der må ved indgrebet kun anvendes el- eller gasopvarmede brændjern. Brændjernene skal kunne opvarmes til mindst 600 grader C og skal kunne holde denne temperatur under hele afhorningsprocessen. El-opvarmede brændjern skal opfylde de sikkerhedskrav, der er fastsat i stærkstrømslovgivningen.
  - b) Hårene omkring hornanlægget afklippes før brændingen, og såfremt hornanlægget er længere end ca. 1 cm, afskæres dette med en kniv umiddelbart før brændingen.
  - c) Dyret skal fastholdes således, at hovedet ikke kan bevæges under brændingen.
  - d) Brændingen skal foretages på et hornanlæg ad gangen og skal gennemføres uden afbrydelser så hurtigt som muligt og være tilendebragt inden for ca. 20 sekunder pr. hornanlæg. Der må ikke brændes flere gange på hvert hornanlæg.
  - e) Mellem brænding af hvert hornanlæg renses brændjernet for slagger ved hjælp af en stålbørste.

- f) Den, der betjener et elektrisk brændjern, skal være bekendt med bestemmelserne i ellovgivningen om anvendelse og kontrol af elektrisk håndværktøj og kravene til beskyttelse mod indirekte berøring f.eks. ved anvendelse af fejlstrømsafbryder eller lignende.
14. Afhorning af dyr ved anvendelse af ætsende stoffer, gummibånd, elastratorer og lignende er forbudt.

Særlige bestemmelser for hold af slagtekyllinger og rugægproduktion:

15. Trimning af næb er forbudt. Trimning af næb på en flok kyllinger kan dog foretages i særlige tilfælde inden 10 dage efter udrugning, hvis det er nødvendigt for at imødegå alvorlig fjerpilning eller kannibalisme eller for at hindre skade på høner under parring.
16. Der må maksimalt trimmes 1/3 af kyllingens næb målt fra næseborets yderste del til næbspidsen. Trimning må kun foretages af en person, som har modtaget kyndig vejledning heri.
17. Amputation af tæer, kam og sporer er forbudt. Amputation på en flok hanekyllinger kan dog undtagelsesvist ske inden 72 timer efter udrugning, hvis det i det enkelte tilfælde skønnes nødvendigt af hensyn til dyrenes velfærd. Ved amputation af tæer må kun det yderste led af den bagudrettede tå fjernes.
18. Anvendelse af fjerpilningshæmmende midler, der hæftes på høns for at reducere deres synsfelt («briller») eller sættes på hønseenes øjeåbne for at ændre deres farvesyn (farvede »kontaktlinser«), er forbudt.

Særlige bestemmelser for hold af æglæggende høner:

19. Der må ikke foretages næbtrimning, jf. dog pkt. 20-22.
20. Næbtrimning må foretages på kyllinger, som er under 10 dage gamle og skal anvendes til æglægning.
21. Der må maksimalt trimmes en tredjedel af kyllingens næb målt fra næseborets yderste del til næbspidsen.
22. Næbtrimning må kun foretages af en person, som har modtaget kyndig vejledning heri.
23. Der må ikke anvendes fjerpilningshæmmende midler, der hæftes på høner for at reducere deres synsfelt ("briller") eller sættes på hønernes øjeåbne for at ændre deres farvesyn (farvede "kontaktlinser").

Særlige bestemmelser for øremærkning af dyr:

24. Ved påsætning af øremærker på dyr skal såvel mærker som tænger til anbringelse af mærkerne være af en sådan konstruktion, at mærkningen kan ske uden unødigt smerte for dyret, og mærkerne må efter anbringelsen ikke trykke eller beskadige dyrenes ører.
25. Øremærker til kvæg, svin og andre større pattedyr skal bestå enten af en plade, som er bøjet således, at mærket omslutter ørets kant og lukkes med et øret gennemborende forbindelsesstykke mellem pladens to dele, eller af to plader, som anbringes på hver sin side af øret og er forbundet med et forbindelsesstykke, der gennemborer øret.
26. Mærket skal være forsynet med passende stop- og lukkeindretning, der er fremstillet på en sådan måde, at forbindelsesstykket samtidig med mærkets påsætning ombøjes (vegnes) eller dækkes således, at det ikke kan forvolde skade.
27. Mærket skal ved påsætningen fastgøres på forsvarlig måde, og dets kanter og hjørner skal være afrundede.

Krav 3.11: Kalve, arealkrav og enkeltbokse

1. Kalve over otte uger må ikke holdes i enkeltbokse, medmindre en dyrlæge har attesteret, at deres helbred eller adfærd kræver, at de holdes isoleret for at blive behandlet.
2. Når kalvene opstaldes flokvis, skal hver kalv have et frit areal på mindst 1,5 m² for hver kalv med en levende vægt på under 150 kilo, men på mindst 1,7 m² for hver kalv med en levende vægt på over 150 kilo, men på under 220 kilo, og på mindst 1,8 m² for hver kalv med en levende vægt på over 220 kg.
3. En enkeltboks til en kalv skal være mindst lige så bred som den stående kalvs højde over skulderkammen, og den skal være mindst lige så lang som kalvens kropslængde målt fra

---

mulens forkant til den bageste del af Tuber ischii (sædebensknuden) multipliceret med 1,1.

4. Enkeltbokse til kalve må ikke være forsynet med massive vægge, men skal være forsynet med skillevægge med åbninger, der giver kalvene mulighed for, at se og røre andre kalve. Dette gælder dog ikke enkeltbokse, der benyttes til isolering af syge eller tilskadekomne dyr.

Krav 3.12: Kalve, materialer, der anvendes til stalde

1. De materialer, der anvendes til stalde, navnlig bokse og inventar, som kalvene kan komme i kontakt med, må ikke være skadelige for kalvene og skal kunne rengøres og desinficeres effektivt.

Krav 3.13: Kalve, elektriske installationer

1. Indtil der er indført fællesskabsbestemmelser på området, skal de elektriske installationer være anbragt i overensstemmelse med gældende nationale bestemmelser for at undgå, at kalvene får elektriske stød.

Krav 3.14: Kalve, isolering, opvarmning og ventilation

1. Bygningens isolering, opvarmning og ventilation skal sikre, at luftcirkulation, støvindhold, temperatur, relativ luftfugtighed og koncentrationer af luftarter holdes på et niveau, som ikke er skadeligt for kalvene.

Krav 3.15: Kalve, automatiseret eller mekanisk udstyr

1. Alt automatiseret eller mekanisk udstyr, der kan indvirke på kalvenes sundhed og velfærd, skal kontrolleres mindst én gang daglig. Hvis der opdages defekter, skal disse straks udbedres, og hvis det ikke lader sig gøre, skal der træffes passende foranstaltninger til at sikre kalvenes sundhed og velfærd, indtil defekten er udbedret.
2. Anvendes der et mekanisk ventilationssystem, skal der forefindes et egnet reservesystem, således at der kan ske tilstrækkelig luftfornyelse til at beskytte kalvenes sundhed og velfærd, hvis systemet svigter. Der skal endvidere være installeret et alarmsystem til at advare den ansvarlige for dyreholdet om svigtet. Alarmsystemet skal afprøves jævnligt.

Krav 3.16: Kalve, belysning

1. Kalvene må ikke til stadighed holdes i mørke. For at imødekomme kalvenes adfærdsmæssige og fysiologiske behov skal der forefindes en passende naturlig eller kunstig belysning. Den kunstige belysning skal svare til varigheden af den naturlige belysning mellem kl. 9 og kl. 17.
2. Der skal derudover være en passende (fast eller mobil) lyskilde af tilstrækkelig styrke til, at kalvene til enhver tid kan tilses.

Krav 3.17: Kalve, tilsyn, herunder pasning og pleje

1. Opstaldede kalve skal tilses mindst to gange dagligt af den ansvarlige for dyreholdet og kalve, der holdes udendørs, mindst en gang dagligt.
2. Syge eller tilskadekomne kalve skal omgående behandles og skal om nødvendigt kunne isoleres i egnede rum med tør og bekvem strøelse.
3. En dyrlæge skal konsulteres hurtigst muligt, hvis kalven ikke viser tegn på bedring ved den i pkt. 2 nævnte pleje.

Krav 3.18: Kalve, bevægelsesfrihed

1. Staldene skal være indrettet således, at hver kalv kan lægge sig, hvile, rejse sig og foretage hudpleje uden besvær.

Krav 3.19: Kalve, fastbinding

1. Kalve må ikke bindes. Flokvist opstaldede kalve kan dog bindes i perioder på højst en time på det tidspunkt, hvor de fodres med mælk eller mælkeerstatning.
2. Hvis der benyttes bindsler, må disse ikke skade kalvene, og de skal kontrolleres regelmæssigt og om fornødent tilpasses for at sikre, at de sidder bekvemt. Bindslet skal være udformet således, at enhver risiko for, at kalven kan blive kvalt eller komme til skade, undgås, og således, at kalven kan bevæge sig i overensstemmelse med krav 3.18.

Krav 3.20: Kalve, rengøring og desinfektion

1. Stalde, båse, inventar og redskaber til kalve skal rengøres og desinficeres på passende måde for at forebygge udvikling af sygdomsfremkaldende organismer.
2. Ekskrementer, urin og uspist foder eller spildfoder skal fjernes så ofte, som det er muligt, for at forhindre lugt, og for ikke at tiltrække fluer eller rotter og mus.

Krav 3.21: Kalve, gulve og lejearealer

1. Gulvene må hverken være glatte eller ujævne, så der er risiko for, at kalvene kommer til skade, og de skal være konstrueret således, at kalve, der står eller ligger på dem, ikke kommer til skade eller udsættes for lidelse. De skal være tilpasset kalvenes størrelse og vægt og danne en hård, jævn og stabil overflade.
2. Lejearealet skal være bekvemt, rent, tørt og må ikke kunne skade kalvene. Der skal i passende omfang udlægges strøelse til kalve under to uger.

Krav 3.22: Kalve, foder

1. Alle kalve skal have adgang til foder, der passer til deres alder, vægt, adfærdsmæssige og fysiologiske behov af hensyn til deres velfærd og sundhed.
2. For at sikre kalvenes velfærd, sundhed og vækst, samt for at opfylde deres adfærdsmæssige behov, skal foderet have et tilstrækkeligt indhold af jern til at sikre en gennemsnitlig hæmoglobinkoncentration i blodet på mindst 4,5 mmol/l.
3. Der skal gives en minimumsration af fiberholdigt foderstof hver dag for alle kalve, der er over to uger gamle, idet mængden øges fra 50 g til 250 g om dagen for kalve, der er fra otte til 20 uger gamle.
4. Kalvene må ikke forsynes med mundkurv.

Krav 3.23: Kalve, fodring

1. Alle kalve skal fodres mindst to gange daglig. Hvis kalvenes opdrættes flokvis og ikke fodres efter ædelyst eller ved hjælp af automatisk fodringssystem, skal hvert dyr have adgang til foder på samme tid som de andre i flokken.

Krav 3.24: Kalve, vand

1. Kalve på over to uger skal have adgang til frisk vand i tilstrækkelig mængde eller kunne stille deres væskebehov ved at drikke andre drikke. I meget varmt vejr eller for syge kalve skal der dog være frisk drikkevand til rådighed til enhver tid.

Krav 3.25: Kalve, udstyr til fodring og vand

1. Udstyr til fodring og vanding skal være udformet, fremstillet, placeret og vedligeholdt på en sådan måde, at der er mindst mulig risiko for forurening af kalvenes foder og vand.

Krav 3.26: Kalve, råmælk til kalve

1. Kalve skal have råmælk snarest muligt efter fødslen og i hvert fald inden for de første seks levetimer.

Krav 3.27: Svin, arealkrav

1. Der skal være frit gulvareal til hver fravænned gris eller hvert avls- og slagtesvin, der opdrættes i flok, på mindst:

-
- 0,15 m² til svin med en gennemsnitsvægt på 10 kg eller derunder.
  - 0,20 m² til svin med en gennemsnitsvægt på mellem 10 kg og 20 kg.
  - 0,30 m² til svin med en gennemsnitsvægt på mellem 20 kg og 30 kg.
  - 0,40 m² til svin med en gennemsnitsvægt på mellem 30 kg og 50 kg.
  - 0,55 m² til svin med en gennemsnitsvægt på mellem 50 kg og 85 kg.
  - 0,65 m² til svin med en gennemsnitsvægt på mellem 85 kg og 110 kg.
  - 1,00 m² til svin med en gennemsnitsvægt på over 110 kg.
2. Det samlede frie gulvareal, som er til rådighed for hver gylt efter løbning og hver so, når gylte og/eller søer holdes i flok, skal henholdsvis være på mindst 1,64 m² og 2,25 m². Når disse dyr holdes i flokke på færre end seks dyr, bør det frie gulvareal øges med 10 %. Når disse dyr holdes i flokke på 40 eller flere dyr, kan det frie gulvareal nedsættes med 10 %¹⁰⁹.
  3. For gylte efter løbning og drægtige søer gælder endvidere følgende om gulvareal: En del af det areal, der kræves efter pkt. 2 og som skal svare til mindst 0,95 m² pr. gylt og mindst 1,3 m² pr. so, skal være et sammenhængende areal med fast gulv, hvoraf højst 15 % består af åbninger til dræning¹⁰⁹.
  4. Når der anvendes fuldspaltegulve af beton til svin i flok, må bredden af spalteåbningen ikke være over:
    - 1) 11 mm for pattegrise,
    - 2) 14 mm for fravænnede grise,
    - 3) 18 mm for avls- og slagtesvin, og
    - 4) 20 mm for gylte efter løbning og søer.¹⁰⁹
  5. Når der anvendes fuldspaltegulv af beton til svin i flok, skal bjælkebredden mindst være:
    - a. 50 mm for pattegrise og fravænnede grise, og
    - b. 80 mm for avls- og slagtesvin, gylte efter løbning og søer¹¹⁰

Krav 3.28: Svin, opbinding

1. Opbinding af svin er forbudt.

Krav 3.29: Svin, drægtige søer og gylte i flok¹¹¹

1. Søer og gylte skal senest 4 uger efter løbning og indtil 7 dage før forventet faring være løsgående i løsdriftssystemer i større eller mindre grupper.
2. Den sti, hvor flokken holdes, skal have sider, hvis længde er over 2,8 m. Når disse dyr holdes i flokke på færre end seks dyr, skal den sti, hvor flokken holdes, have sider, hvis længde er over 2,4 m.

Krav 3.30: Svin, beskæftigelsesmateriale til søer og gylte

1. Drægtige søer og gylte skal have permanent adgang til en tilstrækkelig mængde halm eller andet manipulerbart materiale, der kan opfylde deres behov for beskæftigelsesmateriale.¹⁰⁹
2. For ikke-drægtige søer og gylte finder bestemmelserne om beskæftigelsesmateriale i lov om indendørs hold af drægtige søer og gylte tilsvarende anvendelse.

Krav 3.31: Svin, fodersystem til søer og gylte i flok

---

¹⁰⁹ I medfør af direktivets art. 3, nr. 9, gælder dette punkt fra den 1. januar 2003 for alle nyopførte og genopførte bedrifter og bedrifter, der tages i brug for første gang efter denne dato. Fra den 1. januar 2013 gælder dette punkt for alle bedrifter.

¹¹⁰ Se note 136 jf. delkrav 2.

¹¹¹ I medfør af direktivets art. 3, nr. 9, gælder dette punkt fra den 1. januar 2003 for alle nyopførte og genopførte bedrifter og bedrifter, der tages i brug for første gang efter denne dato. Fra den 1. januar 2013 gælder dette punkt for alle bedrifter. Det fremgår endvidere, at dette punkt ikke gælder for bedrifter med under ti søer.

1. Søer og gylte, der holdes i flokke, skal fodres ved hjælp af et system, der sikrer, at hvert dyr kan få tilstrækkeligt foder, også når der er konkurrenter til foderet til stede.

Krav 3.32: Søer og gylte, foder

1. Søer og gylte skal have adgang til en tilstrækkelig mængde halm, fyldigt foder eller foder med højt fiberindhold, der kan give mæthedfølelse og opfylde deres behov for at tygge.

Krav 3.33: Svin, isolation af svin

1. Svin, som skal holdes i flok, og som er særlig aggressive, er blevet angrebet af andre svin eller er syge eller skadede, kan dog opstaldes midlertidigt i individuelle stier.¹¹²
2. I så fald skal de pågældende stier være så store, at dyrene let kan vende sig, hvis dette ikke er i modstrid med specifik veterinærrådgivning.

Krav 3.34: Svin, støjniveau

1. I den del af bygningen, hvor der holdes svin, skal følgende undgås:
  - a) Vedvarende støjniveauer så høje som 85 decibel.
  - b) Konstant eller pludselig støj.

Krav 3.35: Svin, belysning

1. Svin skal holdes i lys med en lysintensitet på mindst 40 lux i en periode på mindst 8 timer pr. dag.

Krav 3.36: Svin, indretning af stalde

1. Svinestaldene skal være indrettet således, at hvert svin kan lægge sig samt hvile og rejse sig uden besvær.
2. Svin skal have adgang til et fysisk og temperaturmæssigt behageligt lejeareal, der er tilstrækkeligt drænet og rent, og som gør det muligt for alle dyrene at ligge ned samtidig.
3. Ethvert svin skal kunne se andre svin med undtagelse af svin, der holdes isoleret på grund af sygdom eller tilskadekomst.
4. I ugen før det forventede faretidspunkt og under faring kan drægtige søer og gylte uanset pkt. 3 holdes uden for synsvidde af artsfæller.

Krav 3.37: Svin, beskæftigelsesmaterialer

1. Svin skal have permanent adgang til en tilstrækkelig mængde materiale, som de på rette vis kan undersøge og rode i, såsom halm, hø, træ, savsmuld, svampekompost, tørv eller en blanding heraf, som ikke bringer dyrenes sundhed i fare.

Krav 3.38: Svin, gulvflader

1. Gulvene må hverken være glatte eller ujævne, så der er risiko for, at svinene kommer til skade, og de skal være udformet, konstrueret og vedligeholdt således, at svin, der står eller ligger på dem, ikke kommer til skade eller udsættes for lidelse. De skal være tilpasset svinenes størrelse og vægt og danne en hård, jævn og stabil overflade.

---

¹¹² I medfør af direktivets art. 3, nr. 9, gælder dette punkt fra den 1. januar 2003 for alle nyopførte og genopførte bedrifter og bedrifter, der tages i brug for første gang efter denne dato. Fra den 1. januar 2013 gælder dette punkt for alle bedrifter.

Krav 3.39: Svin, fodring

1. Alle svin skal fodres mindst én gang daglig. Hvis svinene opdrættes flokvis og ikke fodres efter ædelyst eller ved hjælp af automatisk fodringssystem, der fodrer dyrene individuelt, skal hvert dyr have adgang til foder på samme tid som de andre i flokken.

Krav 3.40: Svin, vand

1. Svin på over to uger skal have permanent adgang til vand i tilstrækkelig mængde.

Krav 3.41: Svin, operative indgreb

1. Alle procedurer, der har til formål at foretage indgreb med andre end terapeutiske eller diagnostiske formål eller til identificering af svin og som resulterer i beskadigelse eller tab af en følsom del af kroppen eller ændring af knoglestrukturen, forbydes med følgende undtagelser:
  - a) En ensartet formindskelse af pattegrises hjørnetænder ved slibning eller klipning senest på syvendagedagen efter fødslen således, at der bliver en intakt, glat flade tilbage. Orners hjørnetænder kan om nødvendigt formindskes i længden for at undgå beskadigelse af andre dyr eller af sikkerhedsgrunde.
  - b) Afklipping af en del af halen.
  - c) Kastrering af hansvin ved andre metoder end overrivning af væv.
  - d) Næseringning, dog kun når dyrene holdes i udendørs opdrætssystemer og i overensstemmelse med den nationale lovgivning.
2. Hverken haleklipping eller formindskelse af hjørnetænder må foretages rutinemæssigt, men kun hvis der er vidnesbyrd om, at der er forårsaget skader på sopatter eller andre svins ører eller haler. Inden udførelsen af disse procedurer skal der træffes andre foranstaltninger til at forhindre halebidning og andre uvaner under hensyntagen til miljøet og belægningsgraden. Utilstrækkelige miljøforhold eller driftsledelsessystemer skal derfor ændres.
3. Ovennævnte procedurer må kun udføres af en dyrlæge eller en person, der er uddannet heri, og som har erfaring i udførelsen af de anvendte teknikker med passende midler og under hygiejniske forhold.
4. Hvis der foretages kastration eller haleklipping senere end på syvendagedagen efter fødslen, skal den altid foretages af en dyrlæge og under bedøvelse og yderligere længerevarende analgesi.

Krav 3.42: Svin, særlige bestemmelser for orner

1. Ornestier skal være placeret og konstrueret således, at ornen kan vende sig, høre, lugte og se andre svin.
2. Stien til en voksen orne skal have et frit gulvareal på mindst 6 m². Hvis stien også anvendes til naturlig bedækning, skal det frie gulvareal for en voksen orne være på mindst 10 m², og der må ikke være nogen hindringer i stien.

Krav 3.43: Svin, særlige bestemmelser for søer og gylte

1. Der skal træffes foranstaltninger til at minimere aggression i flokke.
2. Drægtige søer og gylte skal om nødvendigt behandles mod eksterne og interne parasitter. Drægtige søer og gylte skal gøres rene, når de anbringes i farestien.
3. I ugen før det forventede faretidspunkt skal søer og gylte have passende redebygningsmateriale i tilstrækkelig mængde, medmindre dette teknisk ikke kan lade sig gøre med det gyllesystem, der anvendes på bedriften.

4. Der skal være et frit areal bag ved soen eller gylten for at lette naturlig faring eller faring, hvortil der kræves hjælp.
5. Farestier, hvor søer holdes løse, skal være forsynet med en beskyttelsesanordning til pattegrisene, som f.eks. friholderbøjler.

Krav 3.44: Svin, særlige bestemmelser for pattegrise

1. En så stor del af det samlede gulvareal, at alle pattegrisene kan hvile på det samtidig, skal være fast gulv eller dækket med en måtte eller strøet med halm eller andet passende materiale.
2. Hvis der anvendes en fareboks, skal pattegrisene have tilstrækkelig plads til at die uden vanskelighed.
3. Pattegrise må ikke vænnes fra soen, før de er mindst 28 dage gamle, medmindre det ellers ville gå ud over moderdyrets eller pattegrisenes velfærd eller sundhed.
4. Pattegrisene kan dog fravænes indtil 7 dage tidligere, hvis de flyttes til specialiserede stalde, der tømnes og renses og desinficeres grundigt inden anbringelsen af en ny gruppe, og som er adskilte fra stalde, hvor der holdes søer, for at minimere overførelsen af sygdomme til pattegrisene.

Krav 3.45: Svin, særlige bestemmelser for fravænnede grise og avls-/fedesvin

1. Hvis svinene er opstaldet flokvis, skal der træffes foranstaltninger til at forhindre slagsmål, der går ud over normal adfærd.
2. Svinene skal holdes i stabile flokke og blandes så lidt som muligt.
3. Hvis svin, der ikke kender hinanden, skal blandes, skal det ske i så ung en alder som muligt, fortrinsvis inden eller indtil en uge efter fravæning. Når svin blandes, skal de have tilstrækkelige muligheder for at flygte fra og skjule sig for andre svin.
4. Når der viser sig tegn på alvorlige kampe, skal årsagerne hertil straks undersøges, og der skal træffes passende foranstaltninger, f.eks. ved om muligt at give dyrene rigeligt med halm eller andet rodemateriale.
5. Svin, der udviser vedholdende aggressivitet over for andre dyr, eller som er ofre for denne aggressivitet, skal midlertidigt isoleres eller holdes på afstand af flokken.
6. Anvendelse af beroligende medikamenter for at lette blanding må kun ske i helt særlige situationer og kun efter konsultation af en dyrlæge.¹¹³

7.4. God landbrugs- og miljømæssig stand (GLM)

Kravene om god landbrugs- og miljømæssig stand (GLM) har til formål at bevare landbrugsjorden til dyrkningsformål og at undgå, at landbrugsarealernes dyrkningsmæssige kvalitet forringes ved udpining, erosion, uhensigtsmæssig behandling eller at landbrugsarealer gror til, så de ikke længere kan betragtes som landbrugsareal (fx ved opvækst af træer og buske). Desuden har kravene til formål at beskytte karakteristiske landskabstræk, undgå forringelse af levesteder, beskytte vandressourcer mod forurening og overudnyttelse samt forhindre spredning af invasive plantearter.

GLM-kravene er samlet i bekendtgørelse 50 om god landbrugs- og miljømæssig stand (GLM), som gælder fra og med 1. februar 2013.

Krav 4.1: Etablering og bevarelse af plantedække på udyrkede landbrugsarealer

1. Udyrkede landbrugsarealer skal holdes plantedækket¹¹⁴.

---

¹¹³ Dette punkt er ikke gennemført i dansk lovgivning på Justitsministeriets område. Der findes imidlertid regler om lægemidler til dyr i kapitel 4 i lov nr. 433 af 9. juni 2004 om dyrlæger (med senere ændringer). I medfør af bl.a. lovens § 12, stk. 3, har Fødevarestyrelsen udstedt bekendtgørelse nr. 785 af 25. juni 2010 om dyrlægers anvendelse, udlevering og ordinerings af lægemidler til dyr (med senere ændringer).

2. På arealer, der overgår til udyrkede arealer, skal plantedække etableres senest 14 dage efter høst. Hvis høsten sker så sent, at plantedækket ikke kan etableres i indeværende vækstsæson, skal plantedækket etableres snarest muligt og ikke senere end den 31. maj året efter. Etableret plantedække kan reetableres i perioden fra den 15. april til den 31. maj¹¹⁵.
3. På udyrkede landbrugsarealer skal der hvert år inden 1. oktober ske eftersåning af områder uden tilstrækkeligt plantedække.
4. Udyrkede landbrugsarealer må ikke anvendes på en måde, der medfører ødelæggelse af plantedækket. Midlertidige foranstaltninger og arrangementer er dog tilladt, hvis plantedækket reetableres straks efter anvendelsen¹¹⁶

Krav 4.2: Vedligeholdelse af plantedække på udyrkede landbrugsarealer

1. Udyrkede landbrugsarealer skal slås en gang hvert andet år i perioden 1. juli-15. september¹¹⁷.
2. Plantedækket må ikke slås i perioden 1. maj til 30. juni¹¹⁸. Plantedækket må dog slås hele året, hvis det gennem hele foråret ved slåning med jævne mellemrum holdes helt kort.

Krav 4.3: Ophævet

Krav 4.4: Ophævet

Krav 4.5: Vedligeholdelse af plantedækket på permanente græsarealer

1. Permanente græsarealer skal slås en gang hvert år i perioden 1. juli – 15. september. Slåning kan erstattes af afgræsning, således at arealerne fremstår plejede, hvor mere end 50 % af plantedækket pr. 15. september har en græshøjde på under 40 cm. Delarealerne under 100 m² med en græshøjde over 40 cm accepteres. Permanente græsarealer, hvortil der ikke søges støtte efter Enkeltbetalingsordningen og uden kvælstofkvote, beliggende i Natura

---

¹¹⁴ Plantedække kan undlades i en bredde af højst to meter rundt om hver enkelt mark (barjordsstriber). Barjordsstriber kan etableres på indersiden af en insektvold eller anden form for faunaforbedrende foranstaltning, når denne er placeret i tilknytning til et levende hegn i markskellet. Dette areal kan ved mekanisk bearbejdning holdes plantefrit hele året. Plantedække kan dog ikke undlades på arealer, der ligger nærmere end 5 m fra søer, åbne vandløb, kystlinier samt langs fortidsminder, som er beskyttet i medfør af museumsloven § 29e. På arealer, hvortil der søges støtte, bortset fra arealer med permanent græs og permanente afgrøder, kan der hele året etableres insektvolde og andre former for faunaforbedrende foranstaltninger efter retningslinjer udstedt af NaturErhvervstyrelsen. Kravet om etablering af plantedække finder ikke anvendelse på arealer, der er beliggende inden for de i § 69 i vandløbslovens nævnte bræmmer på 2 meter.

¹¹⁵ På udyrkede landbrugsarealer kan der foretages mekanisk jordbearbejdning, og plantedækket kan nedsprøjtes fra 15. juli, med henblik på at etablere en vinterafgrøde. Såfremt der skal etableres en vårafgrøde det følgende år, må jordbearbejdning påbegyndes 1. november på ler- og humusjord (JB nr. 5-11) og 1. februar i etableringsåret på sandjord (JB nr. 1-4), mens det udyrkede areal må nedsprøjtes fra 1. september.

¹¹⁶ Landbrugsarealer, der ikke dyrkes, kan anvendes til midlertidig landbrugsmæssig opbevaring af halm, roer, kartofler og lignende.

¹¹⁷ Slåning i perioden 1. juli – 15. september kan undlades, hvis det samme år er slået i forbindelse med midlertidig landbrugsmæssig opbevaring af halm, roer, kartofler og lignende. Endvidere kan slåning af plantedækket undlades på vildtstriber og insektvolde. Vildtstriber og insektvolde skal dog holdes fri for opvækst af træer og buske.

¹¹⁸ Hvis arealerne ligger inden for de afstandskrav, der gælder efter bestemmelserne for certificering af frø, skal plantedækket dog slås inden blomstring på anmodning fra den berørte planteavler. Plantedækket må endvidere slås i forbindelse med bekæmpelse af flyvehavre, hejrearter, brændenælder, tidsler samt giftige eller aggressive ukrudtsarter.

2000 områder eller omfattet af en § 3 beskyttelse i medfør af Naturbeskyttelsesloven, eller de SFL-områder der pr. 31. december 2006 er udpeget i medfør af en af Fødevareministeriets bekendtgørelser om tilskud til miljøvenlige jordbrugsforanstaltninger, skal holdes lysåbent med tydeligt præg af afgræsning med minimum 0,3 storkreaturer pr. ha. i gennemsnit over perioden fra 1. juli til 15. september. Hvis afgræsningen ikke er tilstrækkelig til at holde arealet lysåbent eller afgræsningen foretages med under 0,3 storkreaturer pr. ha. i gennemsnit i afgræsningsperioden, skal arealet slås hvert år i perioden 1. juli til 15. september.

Krav 4.6: Ophævet

Krav 4.7: Markafbrænding af halm eller andre lignende dele af landbrugsafgrøder

1. Halm eller andre lignende dele af landbrugsafgrøder må ikke afbrændes på marker eller uopdyrkede arealer¹¹⁹.

Krav 4.8: Ophævet

Krav 4.9: Bekæmpelse af flyvehavre

1. Ejeren eller brugeren har pligt til at holde alle dyrkede og udyrkede arealer fri for flyvehavre¹²⁰.

Krav 4.10: Bekæmpelse af kæmpebjørneklo

1. Ejeren eller brugeren af arealer¹²¹, hvor der findes Kæmpebjørneklo, har pligt til at bekæmpe Kæmpebjørneklo efter en af kommunalbestyrelsen endeligt vedtaget og offentliggjort indsatsplan.

Krav 4.11: Forvaltning af vand

1. Grundvand og overfladevand må ikke indvindes uden tilladelse.
2. Vandindvindingsanlæg skal være forsynet med en anordning til måling af det indvundne vand. Kommunalbestyrelsen kan til enhver tid bestemme måleanordningens art.
3. Ejeren af et vandindvindingsanlæg skal hvert år indberette årsindvindingen til kommunalbestyrelsen.
4. Vilkåret i tilladelsen vedr. maksimal indvindingsmængde af grundvand og overfladevand må ikke overskrides.

---

¹¹⁹ Bestemmelsen om forbuddet mod afbrænding gælder dog ikke for 1) Flammebehandling af ukrudt, 2) Afbrænding af halm fra frøgræsser fra arealer, hvor afgrøden dyrkes det følgende år, 3) Halm der har været anvendt til overdækning og lignende, 4) Mindre spild i forbindelse med presning, herunder fejlbundne halmballer, 5) Våde halmballer. Afbrænding må først foretages, når der er sket orientering af kommunalbestyrelsen og 6) Halm på øerne, bortset fra Sjælland, Fyn, Bornholm, Læsø, Samsø, Fanø og Ærø samt øer, der har bro eller dæmning til en af disse øer eller til fastlandet.

¹²⁰ Ved flyvehavre forstås planter af *Avena fatua* L., *A. Sterilis* L., og andre vildtvoksende etårige havrearter, der har løsningslag ved grunden af en eller flere kerner i småakset.

¹²¹ Hvis Kæmpebjørneklo konstateres på landbrugsarealer, kan der ske en reduktion i den direkte støtte og landdistriktsstøtten, mens Kæmpebjørnekloplanter, som konstateres på et ikke-landbrugsareal, hvortil der søges landdistriktsstøtte, kun medfører en reduktion i landdistriktsstøtten. Fund af kæmpebjørnekloplanter uden for disse arealer medfører ikke nedsættelse af støtten.

Krav 4.12 Vedligeholdelse af plantedækket på græsarealer i omdrift

1. Arealer med græs i omdrift og andre landbrugsarealer med græs, bortset fra udyrkede arealer, skal slås en gang hvert år i perioden 1. juli –15. september. Slåning kan erstattes af afgræsning, således at arealerne fremstår plejede. Slåning eller græsning skal udføres på en sådan måde, at opvækst af træer og buske også fjernes.
2. Arealer med græs i omdrift, hvortil der ikke søges støtte efter Enkeltbetalingsordningen og uden kvælstofkvote, beliggende i Natura 2000 områder eller omfattet af en § 3 beskyttelse i medfør af Naturbeskyttelsesloven, eller de SFL-områder, der pr. 31. december 2006 er udpeget i medfør af en af Fødevarerministeriets bekendtgørelser om tilskud til miljøvenlige jordbrugsforanstaltninger, skal holdes lysåbent med tydeligt præg af afgræsning med minimum 0,3 storkreatur pr. ha. i gennemsnit over perioden fra 1. juli til 15. september. Hvis afgræsningen ikke er tilstrækkelig til at holde arealet lysåbent eller afgræsningen foretages med under 0,3 storkreaturer pr. ha. i gennemsnit i afgræsningsperioden, skal arealet slås hvert år i perioden 1. juli til 15. september.

Krav 4.13 GLM-landskabelementer, små søer eller vandhuller og fortidsminder må ikke ødelægges, fjernes eller reduceres

1. GLM-landskabelementer, små søer eller vandhuller og fortidsminder må ikke ødelægges, fjernes eller reduceres.

Krav 4.14 Jorderosion

1. Jordbearbejdning på sammenhængende landbrugsarealer over 2000 m² med en hældning på minimum 12 grader og beliggende i markblok må ikke foretages i perioden fra høst til 1. marts det følgende år

Krav 1.1: Stoffer, der kan forurene grundvand

1. Stoffer, der kan forurene grundvand, og som fremgår af liste I eller II må ikke uden tilladelse, direkte eller indirekte, udledes til grundvandet.
2. Beholdere med stoffer, der kan forurene grundvand, og som fremgår af liste I eller II, må heller ikke uden tilladelse være nedgravet i jorden¹²².

Liste I

Liste I omfatter de enkeltstoffer, som indgår i de nedenfor anførte familier og grupper af stoffer, bortset fra stoffer, der må anses for irrelevante for liste I på grund af deres ringe risiko for toksicitet, persistens og evne til bioakkumulation.

1. Organiske halogenforbindelser og stoffer, der kan danne sådanne forbindelser i vandmiljøet.
2. Organiske fosforforbindelser.
3. Organiske tinforbindelser.
4. Stoffer, der virker kræftfremkaldende, eller som har mutagene og teratogene egenskaber (stoffer der fører til misdannelser), i eller gennem vandmiljø¹²³.
5. Kviksølv og kviksølvforbindelser.
6. Cadmium og cadmiumforbindelser.

---

¹²² Tætte beholdere, der alene anvendes til ajle, gylle, ensilagesaft, mælkerumsvand og møddingvand, må dog være nedgravet uden tilladelse.

¹²³ Såfremt visse stoffer på liste II virker kræftfremkaldende eller har mutagene og teratogene egenskaber, medtages de under kategori 4 på nærværende liste.

---

7. Mineralolier og carbonhydrider.
8. Cyanider.

Liste II

Liste II omfatter enkeltstoffer og kategorier af stoffer, som indgår i de nedenfor anførte familier og grupper af stoffer, og som vil kunne have skadelig virkning på grundvandet.

1. Følgende metalloider og metaller samt deres forbindelser:
  - Zink
  - Kobber
  - Nikkel
  - Chrom
  - Bly
  - Selen
  - Arsen
  - Antimon
  - Molybdæn
  - Titan
  - Tin
  - Barium
  - Beryllium
  - Bor
  - Uran
  - Vanadium
  - Cobolt
  - Thallium
  - Tellur
  - Sølv
2. Biocider og deres derivater, som ikke er opført på liste I.
3. Stoffer, som har en skadelig virkning på grundvandets smag og/eller lugt, samt forbindelser, som kan bevirke dannelse af sådanne stoffer i grundvandet og derved gøre dette uegnet til drikkevand.
4. Toksiske eller persistente organiske siliciumforbindelser og stoffer, som kan bevirke dannelse af sådanne forbindelser i grundvandet, med undtagelse af sådanne, som er biologisk uskadelige, eller som i vand hurtigt omdannes til uskadelige stoffer.
5. Uorganiske fosforforbindelser samt elementært fosfor.
6. Fluorider.
7. Ammoniak og nitritter.

8. Retsgrundlag kontrolmyndighed

Kravnummeret er angivet i kolonne 1.

I kolonne 2 findes de danske retsregler, der ligger til grund for kravet, og som udgør grundlaget for en eventuel reduktion i udbetalingen af direkte støtte eller støtte under landdistriktsprogrammets tilskudsordninger omfattet af krydsoverensstemmelse. De danske retsregler er også omtalt i bilag 1 til bekendtgørelse nr. 51 af 23. januar 2013 om krydsoverensstemmelse. I kolonne 3 findes henvisningen til de EU-retsregler, der danner grundlag for de danske krav vedrørende krydsoverensstemmelse. En komplet liste over disse bestemmelser findes i Rådforordning 73/2009, art. 4-6 samt i bilag II og III til denne forordning.

I kolonne 4 findes en angivelse af den kontrolmyndighed, der har kompetence til at kontrollere kravet.

Den fulde tekst til kravene findes i afsnit 7 i denne vejledning. Det danske retsgrundlag bliver løbende opdateret. Den til enhver tid gældende baggrundslovgivning, kan findes på www.retsinformation.dk eller på www.naturerhverv.dk/landbrug/krydsoverensstemmelse.

8.1 Område 1 - Miljø

Krav nr.	Dansk retsgrundlag	EU retsgrundlag	Kontrol myndighed
1.2	Bekendtgørelse nr. 1650 af 13. december 2006 om anvendelse af affald til jordbrugsformål (Slambekendtgørelsen), § 20 stk. 1, og § 26, for så vidt angår spildevandsslam	Rådets direktiv 86/278/EØF af 12. juni 1986 om beskyttelse af miljøet, navnlig jorden i forbindelse med anvendelse i landbruget af slam fra rensningsanlæg, art. 3, jf. art. 8, jf. art. 1	Kommunalbestyrelsen
1.3	Bekendtgørelse nr. 1650 af 13. december 2006 om anvendelse af affald til jordbrugsformål (Slambekendtgørelsen), §§ 23-25, for så vidt angår spildevandsslam	Rådets direktiv 86/278/EØF af 12. juni 1986 om beskyttelse af miljøet, navnlig jorden i forbindelse med anvendelse i landbruget af slam fra rensningsanlæg, art. 3, jf. art. 8, jf. art. 1	Kommunalbestyrelsen
1.4	Bekendtgørelse nr. 1650 af 13. december 2006 om anvendelse af affald til jordbrugsformål (Slambekendtgørelsen), § 21, for så vidt angår spildevandsslam	Rådets direktiv 86/278/EØF af 12. juni 1986 om beskyttelse af miljøet, navnlig jorden i forbindelse med anvendelse i landbruget af slam fra rensningsanlæg, art. 3, jf. art. 8 og 10, jf. art. 1	Kommunalbestyrelsen
1.5	Bekendtgørelse nr. 1650 af 13. december 2006 om anvendelse af affald til jordbrugsformål (Slambekendtgørelsen), § 22, for så vidt angår spildevandsslam	Rådets direktiv 86/278/EØF af 12. juni 1986 om beskyttelse af miljøet, navnlig jorden i forbindelse med anvendelse i landbruget af slam fra rensningsanlæg, art. 3, jf. art. 5, 8 og 10, jf. art. 1	Kommunalbestyrelsen
1.6	Bekendtgørelse nr. 1650 af 13. december 2006 om anvendelse af affald til jordbrugsformål (Slambekendtgørelsen), § 27, jf. bilag 3, for så vidt angår spildevandsslam	Rådets direktiv 86/278/EØF af 12. juni 1986 om beskyttelse af miljøet, navnlig jorden i forbindelse med anvendelse i landbruget af slam fra rensningsanlæg, art. 3, jf. art. 6, 7 og 8, jf. art. 1	Kommunalbestyrelsen
1.7	Bekendtgørelse nr. 915 af 27. juni 2013 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v., §§ 8, stk. 1, §§ 22, 23 og § 26 for så vidt angår forurening af grundvand og overfladevand.	Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. dec. 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget, art. 4 og 5, bilag II, A, 5).	Kommunalbestyrelsen
1.8	Bekendtgørelse nr. 915 af 27. juni 2013 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v., § 9	Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. dec. 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget, art. 4 og 5, bilag II, A, 5) og bilag III, 1, 2)	Kommunalbestyrelsen
1.9	Bekendtgørelse nr. 915 af 27. juni 2013 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v., §§ 11, 12, 22, 24, 25, stk. 1-2, og § 26, for så vidt angår forurening af grundvand og overfladevand.	Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. dec. 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget, art. 4 og 5, bilag II, A, 5) og bilag III, 1, 2)	Kommunalbestyrelsen
1.10	Bekendtgørelse nr. 915 af 27. juni 2013 om erhvervsmæssigt	Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. dec. 1991 om beskyttelse af vand mod foru-	Kommunalbestyrelsen

	dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. § 13. stk. 1 og 2, § 14, stk. 1, og lovebekendtgørelse nr. 1486 af 4. december 2009 (med senere ændringer) om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, for så vidt angår afstandskravene til enkelt vandindvindingsanlæg, fælles vandindvindingsanlæg og vandløb (herunder dræn) og søer, § 8, stk. 1, nr. 1-3.	rening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget, art. 4 og 5, bilag II, A, 5) og bilag III, 1, 2)	
1.11	Bekendtgørelse nr. 915 af 27. juni 2013 om erhvervmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. §§ 15, 16, 22, 24, § 25, stk. 3, og § 26, for så vidt angår forurening af grundvand og overfladevand	Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. dec. 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget, art. 4 og 5 og bilag II, A, 5).	Kommunalbestyrelsen
1.12	Bekendtgørelse nr. 915 af 27. juni 2013 om erhvervmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. § 18 stk. 1, 25 stk. 1, og § 26, for så vidt angår forurening af grundvand og overfladevand	Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. dec. 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget, art. 4 og 5, bilag II, A, 5) og bilag III, 1, 2).	Kommunalbestyrelsen
1.13	Bekendtgørelse nr. 915 af 27. juni 2013 om erhvervmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v., § 29	Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. dec. 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget, art. 4 og 5, bilag II, A, 1) og 3) og bilag III, 1, 1)	Kommunalbestyrelsen
1.14	Bekendtgørelse nr. 915 af 27. juni 2013 om erhvervmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v., § 28, stk. 2-6, og § 30, stk. 1	Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. dec. 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget, art. 4 og 5, bilag II, A, 6).	Kommunalbestyrelsen
1.15	Bekendtgørelse nr. 915 af 27. juni 2013 om erhvervmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. § 30, stk. 2-4	Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. dec. 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget, art. 4 og 5, bilag II, A, 2) og 3).	Kommunalbestyrelsen
1.16	Lovbekendtgørelse nr. 1208 af 30. september 2013 om vandløb for så vidt angår dyrkning, jordbehandling og plantning	Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. dec. 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget, art. 5, stk. 4	NaturErhvervstyrelsen
1.17	Bekendtgørelse nr. 928 af 16. juli 2010 om jordbrugets anvendelse af gødning i planperioden 2010/2011 og om plantedække (med senere ændringer), § 40, bekendtgørelse nr. 845 af 12. juli 2011 om jordbrugets anvendelse af gødning i planperioden 2011/2012 og om plantedække (med senere ændringer), § 40, bekendtgørelse nr. 804 af 18. juli 2012 om jordbrugets	Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. dec. 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget, art. 5, stk. 4, bilag III, 1, 3) og bilag II, B, 9)	NaturErhvervstyrelsen

	anvendelse af gødning i planperiode 2012/2013 og om plantedække (med senere ændringer), § 38 og bekendtgørelse nr. 975 af 29. juli 2013 om jordbrugets anvendelse af gødning i planperioden 2013/2014 og om plantedække (med senere ændringer), § 45, samt lovbekendtgørelse nr. 500 af 12. maj 2013 om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, § 22, stk. 1 og § 23, stk. 1 og stk. 3.		
1.18	Lovbekendtgørelse nr. 500 af 12. maj 2013 om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, § 11, stk. 4	Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. dec. 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget, art.5, stk. 4 og bilag III, 1, 3)	NaturErhvervstyrelsen
1.19	Lovbekendtgørelse nr. 500 af 12. maj 2013 om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, § 5	Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. dec. 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget, art. 5, stk. 4 og bilag III, 1, 3)	NaturErhvervstyrelsen
1.20	Ophævet		
1.21	Bekendtgørelse nr. 928 af 16. juli 2010 om jordbrugets anvendelse af gødning i planperioden 2010/2011 og om plantedække, §§ 30-35, bekendtgørelse nr. 804 af 18. juli 2012 om jordbrugets anvendelse af gødning i planperioden 2012/2013 og om plantedække (med senere ændringer), §§ 27-33, jf. §§ 48-51 og bekendtgørelse nr. 975 af 29. juli 2013 om jordbrugets anvendelse af gødning i planperioden 2013/2014 og om plantedække, jf. §§ 29-33, §§ 38-39 og § 42.	Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. dec. 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget, art. 5, stk. 4 og bilag II, B, 8)	NaturErhvervstyrelsen
1.22	Bekendtgørelse nr. 915 af 27. juni 2013 om erhvervmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. § 27, stk. 1, § 31, § 32, § 33, stk. 1 og 2, og § 34.	Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. dec. 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget, art. 4 og 5, bilag III, 1, 2 og 3.	NaturErhvervstyrelsen
1.23	Lovbekendtgørelse nr. 951 af 3. juli 2013 om naturbeskyttelse, § 3, stk. 1-3, for så vidt arealet er beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder, habitatområder henholdsvis fuglebeskyttelsesområder, jf. dog §§ 1-2 i bekendtgørelse nr. 1172 af 20. november 2006 om beskyttede naturtyper (med senere ændringer).	Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter, art. 6 og Rådets direktiv 79/409/EØF af 2. april 1979 om beskyttelse af vilde fugle, art. 3 og 4	Kommunalbestyrelsen
1.24	Lovbekendtgørelse nr. 951 af 3. juli 2013 om naturbeskyttelse, § 8, stk.	Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt	Naturstyrelsen, men kontrollen

	1, og bekendtgørelse nr. 1316 af 21. december 2011 om klitfredning, § 1, stk. 1, for så vidt arealet er beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder, habitatområder henholdsvis fuglebeskyttelsesområder	vilde dyr og planter, art. 6	er ved aftale overført til NaturErhvervstyrelsen.
1.25	Lovbekendtgørelse nr. 951 af 3. juli 2013 om naturbeskyttelse, § 15, stk. 1, for så vidt arealet er beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder, habitatområder henholdsvis fuglebeskyttelsesområder	Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter, art. 6	Naturstyrelsen, men kontrollen er ved aftale overført til NaturErhvervstyrelsen.
1.26	Lovbekendtgørelse nr. 940 af 3. juli 2013 om beskyttelse af de ydre koge i Tøndermarsken §§ 10-12, § 16, stk. 1 og 2, § 17, stk. 1 og 2, § 18, stk. 1, § 19, stk. 1, og § 20, for så vidt arealet er beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder, habitatområder henholdsvis fuglebeskyttelsesområder ¹²⁴	Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter, art. 6 og Rådets direktiv 79/409/EØF af 2. april 1979 om beskyttelse af vilde fugle, art. 3 og 4	Kommunalbestyrelsen
1.27	Lov om jagt og vildtforvaltning, jf. lovbekendtgørelse nr. 735 af 14. juni 2013, § 6 a, stk. 2, og § 7, stk. 2, samt bekendtgørelse nr. 330 af 19. marts 2013 om fredning af visse dyre- og plantearter mv., indfangning af og handel med vildt og pleje af tilskadekommet vildt, § 4 og 6	Rådets direktiv 79/409/EØF af 2. april 1979 om beskyttelse af vilde fugle, art. 5	NaturErhvervstyrelsen.
1.28	Ophævet		
1.29	Lovbekendtgørelse nr. 678 af 14. juni 2013 om skove, § 8, nr. 4, 1. pkt., og §§ 11 og 28.	Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter, art. 6 og Rådets direktiv 79/409/EØF af 2. april 1979 om beskyttelse af vilde fugle, art. 3 og 4	NaturErhvervstyrelsen.
1.30	Bekendtgørelse nr. 330 af 19. marts 2013 om fredning af visse dyre- og plantearter mv., indfangning af og handel med vildt og pleje af tilskadekommet vildt, § 14, stk. 2.	Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter, art. 13	NaturErhvervstyrelsen.
1.31	Bekendtgørelse 915 af 27. juni 2013 om erhvervmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. § 19 stk. 1	Direktiv 91/676/EØF af 12. december 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget, artikel 4 og 5, og bilag II, A, nr. 5.	Kommunalbestyrelsen
1.32	Bekendtgørelse nr. 915 af 27. juni 2013 om erhvervmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v., § 19,	Direktiv 91/676/EØF af 12. december 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer	Kommunalbestyrelsen

¹²⁴ Jf. bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007 om afgrænsning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder med senere ændringer.

stk. 2 og 4, jf. bilag 2, nr. 1, 1.pkt. og nr. 2, 1. pkt.	fra landbruget, artikel 4 og 5, og bilag II, A, nr. 5.	
---	--	--

8.2 Område 2 - Folkesundhed, dyresundhed og plantesundhed

2.1	Bekendtgørelse nr. 374 af 27. april 2012 om mærkning, registrering og flytning af kvæg, svin, får eller geder, § 2, stk. 1-3, § 3, § 4, stk. 1 og 2, § 5 og § 6, stk. 1	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1760/2000 af 17. juli 2000 om indførelse af en ordning for identifikation og registrering af kvæg og om mærkning af oksekød og oksekødsprodukter, art. 4.	Fødevarestyrelsen, men kontrollen er ved aftale overført til NaturErhvervstyrelsen
2.2	Bekendtgørelse nr. 374 af 27. april 2012 om mærkning, registrering og flytning af kvæg, svin, får eller geder, §§ 27-29, § 44, stk. 1 og 2, §§ 45-46, § 47, stk. 2, dog undtaget indberetning om tilstand i § 27, stk. 2, nr. 3	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1760/2000 af 17. juli 2000 om indførelse af en ordning for identifikation og registrering af kvæg og om mærkning af oksekød og oksekødsprodukter, art. 7.	Fødevarestyrelsen, men kontrollen er ved aftale overført til NaturErhvervstyrelsen
2.3	Bekendtgørelse nr. 1237 af 30. oktober 2013 om registrering af besætninger i CHR, § 6.	Rådets direktiv 2008/71/EF af 15. juli 2008 om identifikation og registrering af svin, art. 3, Rådets forordning (EF) nr. 21/2004 af 17. december 2003 om indførelse af en ordning for identifikation og registrering af får og geder, art. 3 og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1760/2000 af 17. juli 2000 om indførelse af en ordning for identifikation og registrering af kvæg og om mærkning af oksekød og oksekødsprodukter og om ophævelse af Rådets forordning (EF) 820/92, art. 5.	Fødevarestyrelsen, men kontrollen er ved aftale overført til NaturErhvervstyrelsen
2.4	Bekendtgørelse nr. 374 af 27. april 2012 om mærkning, registrering og flytning af kvæg, svin, får eller geder (med senere ændringer), §§ 21-22, dog undtaget kravet om, at får og geder skal mærkes senest 60 dage efter fødsel, idet denne frist forlænges til 6 måneder efter dyrets fødsel, § 23, stk. 1-4, §§ 24-25	Rådets forordning (EF) nr. 21/2004 af 17. dec. 2003 om indførelse af en ordning for identifikation og registrering af får og geder, art. 4.	Fødevarestyrelsen, men kontrollen er ved aftale overført til NaturErhvervstyrelsen
2.5	Bekendtgørelse nr. 374 af 27. april 2012 om mærkning, registrering og flytning af kvæg, svin, får eller geder, § 39, stk. 1 og 2, §§ 40-41, § 52, stk. 1 og 2, § 53, § 54, stk. 1 og § 55, stk. 2	Rådets forordning (EF) 21/2004 af 17. dec. 2003 om indførelse af en ordning for identifikation og registrering af får og geder, art. 3 og 5.	Fødevarestyrelsen, men kontrollen er ved aftale overført til NaturErhvervstyrelsen
2.5B	Bekendtgørelse nr. 374 af 27. april 2012 om mærkning, registrering og flytning af kvæg, svin, får eller geder, §§ 7-8, § 9, stk. 1-3, § 11, §§ 48-49 og § 51, stk. 2	Rådets direktiv 2008/71/EF af 15. juli 2008 om identifikation og registrering af svin, artikel 4 og 5.	Fødevarestyrelsen, men kontrollen er ved aftale overført til NaturErhvervstyrelsen

2.6	Bekendtgørelse nr. 878 af 1. juli 2013 om overvågning og bekæmpelse af BSE hos kvæg, § 3	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 999/2001 af 22. maj 2001 om fastsættelse af regler for forebyggelse af, kontrol med og udryddelse af visse transmissible spongiforme encephalopatiser, art. 11	Fødevarestyrelsen
2.7	Bekendtgørelse nr. 930 af 7. september 2006 (med senere ændringer) om overvågning og bekæmpelse af TSE hos får og geder, § 3	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 999/2001 af 22. maj 2001 om fastsættelse af regler for forebyggelse af, kontrol med og udryddelse af visse transmissible spongiforme encephalopatiser, art. 11	Fødevarestyrelsen
2.8	Bekendtgørelse nr. 878 af 1. juli 2013 om overvågning og bekæmpelse af BSE hos kvæg § 16 og 17, stk. 1	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 999/2001 af 22. maj 2001 om fastsættelse af regler for forebyggelse af, kontrol med og udryddelse af visse transmissible spongiforme encephalopatiser (med senere ændringer), art. 12 og 13	Fødevarestyrelsen
2.9	Bekendtgørelse nr. 1288 af 20. december 2011 om overvågning og bekæmpelse af TSE hos får og geder, § 15 og § 16, stk. 1 og 3	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 999/2001 af 22. maj 2001 om fastsættelse af regler for forebyggelse af, kontrol med og udryddelse af visse transmissible spongiforme encephalopatiser, art. 12 og 13	Fødevarestyrelsen
2.10	Bekendtgørelse nr. 1276 af 13. december 2004 om samhandel indenfor den Europæiske Union med får og geder samt indførsel af får og geder fra tredjelande, § 5, stk. 1, pkt. 5, stk. 3 og 4, og § 7 og bekendtgørelse nr. 774 af 29. august 2001 (med senere ændringer) om veterinærkontrol ved ind- og udførsel af levende dyr, § 4, stk. 1 og bekendtgørelse nr. 734 af 27. juni 2011 om veterinærkontrol ved indførsel af avlsmateriale og animalske nonfood produkter m.v., § 4, stk. 1	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 999/2001 af 22. maj 2001 om fastsættelse af regler for forebyggelse af, kontrol med og udryddelse af visse transmissible spongiforme encephalopatiser (med senere ændringer), art. 1.	Fødevarestyrelsen
2.11	Bekendtgørelse nr. 1261 af 10. december 2004 om bekæmpelse af mund og klovesyge, § 2, stk. 1 og 2	Rådets direktiv 85/511/EØF af 18. nov. 1985 om fællesskabsforanstaltninger til bekæmpelse af mund- og klovesyge, art. 3 som ændret ved Rådets direktiv 2003/85/EG af 29. sept. 2003 om EF-foranstaltninger til bekæmpelse af mund- og klovesyge, art. 3	Fødevarestyrelsen
2.12	Bekendtgørelse nr. 141 af 6. marts 2003 (med senere ændringer) om bekæmpelse af smitsomt blæreudslæt hos svin, § 3, stk. 1 og 2	Rådets direktiv 92/119/EØF af 17. dec. 1992 om generelle fællesskabsforanstaltninger til bekæmpelse af visse dyresygdomme samt om specifikke foranstaltninger vedrørende blæreudslæt hos svin, art. 3	Fødevarestyrelsen
2.13	Bekendtgørelse nr. 933 af 17. september 2012 om bekæmpelse af blu-	Rådets direktiv 2000/75/EF af 20. november 2000 om vedtagelse af speci-	Fødevarestyrelsen

	etongue, § 3, stk.1 og 3	fikke bestemmelser vedrørende foranstaltninger til bekæmpelse og udryddelse af bluetongue hos får, art. 3	
2.14	Bekendtgørelse nr. 780 af 24. juni 2010 (med senere ændringer) om dyreejeres anvendelse af lægemidler til dyr samt offentlig kontrol og fødevarevirksomheders egenkontrol med restkoncentrationer, § 10, jf. § 3, stk. 1, § 5, stk. 1, § 11, stk. 1 og 2, § 16, stk. 1-3, §§ 17-19	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 af 28. januar 2002 om generelle principper og krav i fødevarelovgivningen, om oprettelse af Den Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritet og om procedurer vedrørende fødevaresikkerhed, art. 14, Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarehygiejne, bilag I, del A, II, pkt. 4 g og j, jf. art. 4, stk. 1, Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 853/2004 af 29. april 2004 om særlige hygiejnebestemmelser for animalske fødevarer, bilag III, afsnit IX, kap. I, I, pkt. 1 d og e, jf. art. 3, stk. 1.	Fødevarestyrelsen og NaturErhvervstyrelsen
2.15	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 af 28. januar 2002 om generelle principper og krav i fødevarelovgivningen, om oprettelse af Den Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritet og om procedurer vedrørende fødevaresikkerhed, art 14, 15 og 20, Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarehygiejne, bilag I, del A, II, punkt 5 f, jf. art. 4, stk. 1, samt Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 183/2005 af 12. januar 2005 om krav til foderstofhygiejne, bilag I, del A, I, punkt 4 e, jf. art. 5, stk. 1 og bilag III, punkt 1 og 2, jf. art. 5, stk. 5, Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 396/2005 af 23. februar 2005 om maksimalgrænseværdier for pesticidrester i eller på vegetabiliske og animalske fødevarer og foderstoffer og om ændring af Rådets direktiv 91/414/EØF, Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 767/2009 af 13. juli 2009 om markedsføring og om anvendelse af foder, ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1831/2003 og ophævelse af Rådets direktiv 79/373/EØF, Kommissionens direktiv 80/511/EØF, Rådets direktiv 82/471/EØF, 83/228/EØF, 93/74/EØF, 93/113/EF og 96/25/EF	Europaparlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 af 28. jan. 2002 om generelle principper og krav i fødevarelovgivningen, om oprettelse af Den Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritet og om procedurer vedrørende fødevaresikkerhed, art. 15 og 20, Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarehygiejne, bilag I, del A, II, nr. 5 f, jf. art. 4, stk. 1 samt Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 183/2005 af 12. januar 2005 om krav til foderstofhygiejne, bilag I, del A, I, nr. 4 e, jf. art. 5, stk. 1 og bilag III, nr. 1 og 2, jf. art. 5, stk. 5, Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) 396/2005 af 23. februar 2005 om maksimalgrænseværdier for pesticidrester i eller på vegetabiliske og animalske fødevarer og foderstoffer og om ændring af Rådets direktiv 91/414/EØF, Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 767/2009 af 13. juli 2009 om markedsføring og om anvendelse af foder, art. 6, stk. 1, Bilag III.	NaturErhvervstyrelsen

	<p>og Kommissionens beslutning 2004/217/EF art. 6, stk. 1, bilag III.</p> <p>Bekendtgørelse nr. 775 af 28. juni 2011 (med senere ændringer) om foder og foderstofvirkomheder, §§ 3 og 6</p>		
2.16	<p>Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 af 28. januar 2002 om generelle principper og krav i fødevarerlovgivningen, om oprettelse af Den Europæiske Fødevarer sikkerhedsautoritet og om procedurer vedrørende fødevarer sikkerhed, artikel 17, stk. 1, samt Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarerhygiejne, bilag I, del A, II, punkt 4 j, jf. art. 4, stk. 1.</p> <p>Europa-Parlamentets og Rådets forordning 1831/2003, art. 3, stk. 1.</p>	<p>Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 af 28. januar 2002 om generelle principper og krav i fødevarerlovgivningen, om oprettelse af Den Europæiske Fødevarer sikkerhedsautoritet og om procedurer vedrørende fødevarer sikkerhed, artikel 17, stk. 1, samt Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarerhygiejne, bilag I, del A, II, nr. 4 j, jf. art. 4, stk. 1</p>	NaturErhvervstyrelsen
2.17	<p>Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 999/2001 af 22. maj 2001 om fastsættelse af regler for forebyggelse af, kontrol med og udryddelse af visse transmissible spongiforme encephalopatis (med senere ændringer), art. 7.</p> <p>Bekendtgørelse nr. 775 af 28. juni 2011 (med senere ændringer) om foder og foderstofvirkomheder, § 3</p>	<p>Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 999/2001 af 22. maj 2001 om fastsættelse af regler for forebyggelse af kontrol med og udryddelse af visse transmissible spongiforme encephalopatis (med senere ændringer), art. 7</p>	NaturErhvervstyrelsen
2.18	<p>Forordning nr. 1107/2009 af 21. oktober 2009 om markedsføring af plantebeskyttelsesmidler og om ophævelse af Rådets Direktiv 79/117/EØF og 91/414/EØF, art. 55, første og anden sætning og Lovbekendtgørelse nr. 878 af 26. juni 2010 (med senere ændringer) om kemikalier, § 3 og § 10, stk. 2.</p>	<p>Forordning nr. 1107/2009 af 21. oktober 2009 om markedsføring af plantebeskyttelsesmidler og om ophævelse af Rådets Direktiv 79/117/EØF og 91/414/EØF, art. 55, første og anden sætning</p>	NaturErhvervstyrelsen
2.19	<p>Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarerhygiejne, bilag I, del A, II, nr. 5 h og III, nr. 9 a, jf. art. 4, stk. 1, Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 183/2005 af 12. januar 2005 om krav til foderstofhygiejne, bilag I, del A, II, nr. 2 a.</p>	<p>Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarerhygiejne, bilag I, del A, II, nr. 5 h og III, nr. 9 a, jf. art. 4, stk. 1, og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 183/2005 af 12. januar 2005 om krav til foderstofhygiejne, bilag I, del A, II, nr. 2 a.</p>	NaturErhvervstyrelsen
2.20	<p>Bekendtgørelse nr. 780 af 24. juni 2010 om dyreejeres anvendelse af lægemidler til dyr samt offentlig kontrol og fødevarer-virkomheders egenkontrol med restkoncentratio-</p>	<p>Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarerhygiejne, bilag I, del A, II, nr. 4 g, jf. art. 4, stk. 1</p>	Fødevarerstyrelsen, men kontrollen er ved aftale overført til NaturEr-

	ner, § 5, stk. 1		hvervstyrelsen
2.21	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 af 28. januar 2002 om generelle principper og krav i fødevarerlovgivningen, om oprettelse af Den Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritet og om procedurer vedrørende fødevaresikkerhed, art 19, og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarerhygiejne, bilag I, del A, II, nr. 6, jf. art. 4, stk. 1.	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 af 28. januar 2002 om generelle principper og krav i fødevarerlovgivningen, om oprettelse af Den Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritet og om procedurer vedrørende fødevaresikkerhed, art. 19 og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarerhygiejne, bilag I, del A, II, nr. 6, jf. art. 4, stk. 1	Fødevarestyrelsen
2.22	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarerhygiejne, bilag I, del A, II, pkt. 4 g og h, jf. art. 4, stk. 1.	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarerhygiejne, bilag I, del A, II, pkt. 4 g og h, jf. art. 4, stk. 1	Fødevarestyrelsen
2.23	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 af 28. januar 2002 om generelle principper og krav i fødevarerlovgivningen, om oprettelse af Den Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritet og om procedurer vedrørende fødevaresikkerhed, art 18.	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 af 28. januar 2002 om generelle principper og krav i fødevarerlovgivningen, om oprettelse af Den Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritet og om procedurer vedrørende fødevaresikkerhed, art 18.	Fødevarestyrelsen
2.24	Bekendtgørelse nr. 780 af 24. juni 2010, som ændret ved bekendtgørelse nr. 1028 af 27. august 2010, om dyreejeres anvendelse af lægemidler til dyr samt offentlig kontrol og fødevarerens egenkontrol med restkoncentrationer, § 15	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarerhygiejne, bilag I, del A, II, nr. 4j, og III, nr. 8 b, d og e, jf. art. 4, stk. 1, og Rådets direktiv 2001/82 EF om oprettelse af en fællesskabskodeks for veterinære lægemidler, art. 69.	Fødevarestyrelsen
2.25	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 af 28. januar 2002 om generelle principper og krav i fødevarerlovgivningen, om oprettelse af Den Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritet og om procedurer vedrørende fødevaresikkerhed, art 14 og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 853/2004 af 29. april 2004 om særlige hygiejnebestemmelser for animalske fødevarer, bilag III, afsnit IX, kap. I, del 1, nr. 1, b og c samt nr. 5, jf. art. 3, stk. 1.	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 af 28. januar 2002 om generelle principper og krav i fødevarerlovgivningen, om oprettelse af Den Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritet og om procedurer vedrørende fødevaresikkerhed, art. 14 og Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 853/2004 af 29. april 2004 om særlige hygiejnebestemmelser for animalske fødevarer, bilag III, afsnit IX, kap. I, del 1, nr. 1, b og c samt nr. 5, jf. art. 3, stk. 1	Fødevarestyrelsen
2.26	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 853/2004 af 29. april 2004 om særlige hygiejnebestemmelser for animalske fødevarer, bilag III, afsnit IX, kap I, I, nr. 2 a i-iii, nr. 2 b i-ii, nr. 2 c, nr. 3 a, b, c, nr. 4 og 5, jf. art. 3, stk. 1.	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 853/2004 af 29. april 2004 om særlige hygiejnebestemmelser for animalske fødevarer, bilag III, afsnit IX, kap I, I, nr. 2 a i-iii, nr. 2 b i-ii, nr. 2 c, nr. 3 a, b, c, nr. 4 og 5, jf. art. 3, stk. 1.	Fødevarestyrelsen

2.27	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 853/2004 af 29. april 2004 om særlige hygiejnebestemmelser for animalske fødevarer, bilag III, afsnit IX, kap. I, del II A, nr. 1, 2, 3 og 4, jf. art. 3, stk. 1.	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 853/2004 af 29. april 2004 om særlige hygiejnebestemmelser for animalske fødevarer, bilag III, afsnit IX, kap. I, del II A, nr. 1, 2, 3 og 4, jf. art. 3, stk. 1	Fødevarestyrelsen
2.28	Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 853/2004 af 29. april 2004 om særlige hygiejnebestemmelser for animalske fødevarer, bilag III, afsnit IX, kap. I, del II, afsnit B, nr. 1 a og d, nr. 2 og nr. 4, jf. art. 3, stk. 1	Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 853/2004 af 29. april 2004 om særlige hygiejnebestemmelser for animalske fødevarer, bilag III, afsnit IX, kap. I, del II, afsnit B, nr. 1 a og d, nr. 2 og nr. 4, jf. art. 3, stk. 1	Fødevarestyrelsen
2.29	Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 853/2004 af 29. april 2004 om særlige hygiejnebestemmelser for animalske fødevarer, bilag III, afsnit X, kap. I, nr. 1, jf. art. 3, stk. 1	Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 853/2004 af 29. april 2004 om særlige hygiejnebestemmelser for animalske fødevarer, bilag III, afsnit X, kap. I, nr. 1, jf. art. 3, stk. 1	Fødevarestyrelsen
2.30	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarerhygiejne, bilag I, del A, II, nr. 5 h og III, nr. 9 a, jf. art. 4, stk. 1 samt Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 183/2005 af 12. januar 2005 om krav til foderstofhygiejne, bilag I, del A, II, nr. 2 a, jf. art. 5, stk. 1.	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarerhygiejne, bilag I, del A, II, nr. 5 h og III, nr. 9 a, jf. art. 4, stk. 1 samt Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 183/2005 af 12. januar 2005 om krav til foderstofhygiejne, bilag I, del A, II, nr. 2 a, jf. art. 5, stk. 1	NaturErhvervstyrelsen
2.31	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 af 28. januar 2002 om generelle principper og krav i fødevarerlovgivningen, om oprettelse af Den Europæiske Fødevarer sikkerhedsautoritet og om procedurer vedrørende fødevarer sikkerhed, art. 18 og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 183/2005 af 12. januar 2005 om krav til foderstofhygiejne, bilag I, del A, II, nr. 2 e. jf. art 5, stk. 1 og 6 og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarerhygiejne, bilag I, del A, III, punkt 8 a, jf. art. 4, stk. 1.	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 af 28. januar 2002 om generelle principper og krav i fødevarerlovgivningen, om oprettelse af Den Europæiske Fødevarer sikkerhedsautoritet og om procedurer vedrørende fødevarer sikkerhed, art. 18 og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 183/2005 af 12. januar 2005 om krav til foderstofhygiejne, bilag I, del A, II, nr. 2 e. jf. art 5, stk. 1 og 6 og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarerhygiejne, bilag I, del A, III, punkt 8 a, jf. art. 4, stk. 1.	NaturErhvervstyrelsen
2.32	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarerhygiejne, bilag I, del A, III, nr. 9 c, jf. art. 4, stk. 1 og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 183/2005 af 12. januar 2005 om krav til foderstofhygiejne, bilag I, del A, I, nr. 4 g, jf. art. 5, stk. 1.	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarerhygiejne, bilag I, del A, III, nr. 9 c, jf. art. 4, stk. 1 og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 183/2005 af 12. januar 2005 om krav til foderstofhygiejne, bilag I, del A, I, nr. 4 g, jf. art. 5, stk. 1	NaturErhvervstyrelsen

	Bekendtgørelse nr. 775 af 28. juni 2011 (med senere ændringer) om foder og foderstofvirksomheder, § 3		
2.33	Ophævet		
2.34	Europaparlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 183/2005 af 12. januar 2005 om krav til foderstofhygiejne, bilag I, del A, II, 2, b, jf. art. 5, stk. 1..	Europaparlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 183/2005 af 12. januar 2005 om krav til foderstofhygiejne, bilag I, del A, II, 2, b, jf. art. 5, stk. 1..	NaturErhvervstyrelsen
2.A1	Bekendtgørelse nr. 825 af 26. juni 2013 om uddannelse af erhvervs-mæssige brugere af plantebeskyttelsesmidler og ansatte hos forhandlere af plantebeskyttelsesmidler, §§ 3-5, § 8, § 9 og § 14.	Forordning 1974/2006, bilag II, punkt 5.3.2.1.	NaturErhvervstyrelsen
2.B1	Bekendtgørelse nr. 1088 af 6. september 2013 som bekæmpelsesmidler, § 27, stk. 2.	Forordning 1974/2006, bilag II, punkt 5.3.2.1. Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/128/EF af 21. oktober 2009 om en ramme for Fællesskabets indsats for en bæredygtig anvendelse af pesticider, art. 13, stk. 1, a).	NaturErhvervstyrelsen
2.C1	Bekendtgørelse nr. 1355 af 14. december 2012 om påfyldning og vask m.v. af sprøjter til udbringning af plantebeskyttelsesmidler, § 4, jf. lovbekendtgørelse nr. 879 af 26. juni 2010 (med senere ændringer) om miljøbeskyttelse, § 7, stk. 1, nr. 1, og § 19, stk. 5.	Forordning 1974/2006, bilag II, punkt 5.3.2.1.	NaturErhvervstyrelsen
2.D1	Bekendtgørelse nr. 1355 af 14. december 2012 om påfyldning og vask m.v. af sprøjter til udbringning af plantebeskyttelsesmidler, § 7 for så vidt angår kontraventil og vandur, jf. lovbekendtgørelse nr. 879 af 26. juni 2010 (med senere ændringer) om miljøbeskyttelse, § 7, stk. 1, nr. 1, og § 19, stk. 5.	Forordning 1974/2006, bilag II, punkt 5.3.2.1.	NaturErhvervstyrelsen
2.D2	Bekendtgørelse nr. 1355 af 14. december 2012 om påfyldning og vask m.v. af sprøjter til udbringning af plantebeskyttelsesmidler, §§ 9 og 10, jf. lovbekendtgørelse nr. 879 af 26. juni 2010 (med senere ændringer) om miljøbeskyttelse, § 7, stk. 1, nr. 1, og § 19, stk. 1 og 5.	Forordning 1974/2006, bilag II, punkt 5.3.2.1.	NaturErhvervstyrelsen
2.D3	Lovbekendtgørelse nr. 879 af 26. juni 2010 om miljøbeskyttelse, som ændret ved lov nr. 553 af 1. juni 2011 og lov nr. 1249 af 18. december 2012, § 21b, stk. 1	Forordning 1974/2006, bilag II, punkt 5.3.2.1.	NaturErhvervstyrelsen

8.3 Område 3 - Dyrevelfærd

3.1	Bekendtgørelse nr. 707 af 18. juli 2000 om mindstekrav til beskyttelse af landbrugsdyr, § 3	Rådets direktiv 98/58/EF af 20. juli 1998 om beskyttelse af dyr, der holdes til landbrugsformål, bilagets pkt. 1, jf. direktivets art. 4	Fødevarestyrelsen
3.2	Lovbekendtgørelse nr. 252 af 8. marts 2013 (dyreværnsloven), § 3, stk. 3, og bekendtgørelse nr. 707 af 18. juli 2000 om mindstekrav til beskyttelse af landbrugsdyr, §§ 4-5	Rådets direktiv 98/58/EF af 20. juli 1998 om beskyttelse af dyr, der holdes til landbrugsformål, bilagets pkt. 2-4, jf. art. 4	Fødevarestyrelsen
3.3	Bekendtgørelse nr. 707 af 18. juli 2000 om mindstekrav til beskyttelse af landbrugsdyr, § 6	Rådets direktiv 98/58/EF af 20. juli 1998 om beskyttelse af dyr, der holdes til landbrugsformål, bilagets pkt. 5-6, jf. art. 4	Fødevarestyrelsen
3.4	Lovbekendtgørelse nr. 252 af 8. marts 2013 (dyreværnsloven), § 3, stk. 1 og 2	Rådets direktiv 98/58/EF af 20. juli 1998 om beskyttelse af dyr, der holdes til landbrugsformål, bilagets pkt. 7, jf. art. 4	Fødevarestyrelsen
3.5	Bekendtgørelse nr. 707 af 18. juli 2000 om mindstekrav til beskyttelse af landbrugsdyr, §§ 7-10	Rådets direktiv 98/58/EF af 20. juli 1998 om beskyttelse af dyr, der holdes til landbrugsformål, bilagets pkt. 8-11, jf. art. 4	Fødevarestyrelsen
3.6	Bekendtgørelse nr. 707 af 18. juli 2000 om mindstekrav til beskyttelse af landbrugsdyr, § 11	Rådets direktiv 98/58/EF af 20. juli 1998 om beskyttelse af dyr, der holdes til landbrugsformål, bilagets pkt. 12, jf. art. 4	Fødevarestyrelsen
3.7	Bekendtgørelse nr. 707 af 18. juli 2000 om mindstekrav til beskyttelse af landbrugsdyr, §§ 12 og 13	Rådets direktiv 98/58/EF af 20. juli 1998 om beskyttelse af dyr, der holdes til landbrugsformål, bilagets pkt. 13, jf. art. 4	Fødevarestyrelsen
3.8	Lovbekendtgørelse nr. 252 af 8. marts 2013 (dyreværnsloven), § 2, og bekendtgørelse nr. 707 af 18. juli 2000 om mindstekrav til beskyttelse af landbrugsdyr, §§ 14-16	Rådets direktiv 98/58/EF af 20. juli 1998 om beskyttelse af dyr, der holdes til landbrugsformål, bilagets pkt. 14-18, jf. art. 4	Fødevarestyrelsen
3.9	Bekendtgørelse nr. 707 af 18. juli 2000 om mindstekrav til beskyttelse af landbrugsdyr, §§ 17 og 18	Rådets direktiv 98/58/EF af 20. juli 1998 om beskyttelse af dyr, der holdes til landbrugsformål, bilagets pkt. 20-21, jf. art. 4	Fødevarestyrelsen
3.10	Lovbekendtgørelse nr. 252 af 8. marts 2013 (dyreværnsloven), § 14, stk. 1 og 2, bekendtgørelse nr. 324 af 6. maj 2003 om halekupeping og kastration af dyr, som ændret ved bekendtgørelse nr. 823 af 24. august 2005, § 1, stk. 1 og 2, §§ 2-3, § 5, stk. 1, § 6 og §§ 8-9, bekendtgørelse nr. 828 af 7. november 1997 om afhorning af dyr, §§ 1-3, bekendtgørelse nr. 757 af 23. juni 2010 (med senere ændringer) om hold af slagtekyllinger og rugeægproduktion, § 21, stk. 1-2, og §§ 22-23, bekendtgørelser nr.	Rådets direktiv af 20. juli 1998 om beskyttelse af dyr, der holdes til landbrugsformål (98/58/EF), bilagets pkt. 19, jf. direktivets art. 4.	Fødevarestyrelsen

	533 af 17. juni 2002 (med senere ændringer) om beskyttelse af æglæggende høner, §§ 10-11, og bekendtgørelse nr. 300 af 1. juli 1951 om øremærkning af dyr, §§ 1-2		
3.11	Bekendtgørelse nr. 999 af 14. december 1993 om beskyttelse af kalve, som ændret ved bekendtgørelse nr. 1075 af 22. december 1997, § 2 a, § 3, § 4, stk. 1, 2. pkt., og stk. 2, dog undtaget de skærpede, nationale krav i § 3 til areal for kalve på over 200 kg.	Rådets direktiv 2008/119/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af kalve, art. 3	Fødevarestyrelsen
3.12	Bekendtgørelse nr. 999 af 14. december 1993 (med senere ændringer) om beskyttelse af kalve, § 6	Rådets direktiv 2008/119/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af kalve, bilagets pkt. 1, jf. art. 4	Fødevarestyrelsen
3.13	Lovbekendtgørelse nr. 252 af 8. marts 2013 (dyreværnsloven), §§ 1-3	Rådets direktiv 2008/119/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af kalve, bilagets pkt. 2, jf. art. 4	Fødevarestyrelsen
3.14	Bekendtgørelse nr. 999 af 14. december 1993 (med senere ændringer) om beskyttelse af kalve, § 7	Rådets direktiv 2008/119/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af kalve, bilagets pkt. 3, jf. art. 4	Fødevarestyrelsen
3.15	Bekendtgørelse nr. 999 af 14. december 1993 (med senere ændringer) om beskyttelse af kalve, § 8	Rådets direktiv 2008/119/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af kalve, bilagets pkt. 4, jf. art. 4	Fødevarestyrelsen
3.16	Bekendtgørelse nr. 999 af 14. december 1993 (med senere ændringer) om beskyttelse af kalve, § 9	Rådets direktiv 2008/119/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af kalve, bilagets pkt. 5, jf. art. 4	Fødevarestyrelsen
3.17	Bekendtgørelse nr. 999 af 14. december 1993 om beskyttelse af kalve, som ændret ved bekendtgørelse nr. 1075 af 22. december 1997 og bekendtgørelse nr. 769 af 23. juni 2010, § 10, stk. 1, stk. 2, 1. pkt., og stk. 4	Rådets direktiv 2008/119/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af kalve, bilagets pkt. 6, jf. art. 4	Fødevarestyrelsen
3.18	Bekendtgørelse nr. 999 af 14. december 1993 om beskyttelse af kalve, som ændret ved bekendtgørelse nr. 1075 af 22. december 1997, § 11	Rådets direktiv 2008/119/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af kalve, bilagets pkt. 7, jf. art. 4	Fødevarestyrelsen
3.19	Bekendtgørelse nr. 999 af 14. december 1993 om beskyttelse af kalve, som ændret ved bekendtgørelse nr. 1075 af 22. december 1997, § 5	Rådets direktiv 2008/119/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af kalve, bilagets pkt. 8, jf. art. 4	Fødevarestyrelsen
3.20	Bekendtgørelse nr. 999 af 14. december 1993 (med senere ændringer) om beskyttelse af kalve, § 13	Rådets direktiv 2008/119/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af kalve, bilagets pkt. 9, jf. art. 4	Fødevarestyrelsen
3.21	Bekendtgørelse nr. 999 af 14. de-	Rådets direktiv 2008/119/EC af 18.	Fødevarestyrel-

	december 1993 om beskyttelse af kalve, som ændret ved bekendtgørelse nr. 769 af 23. juni 2010, § 14, stk. 1, og stk. 2, 1. og 2. pkt.	december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af kalve, bilagets pkt. 10, jf. art. 4	sen
3.22	Bekendtgørelse nr. 999 af 14. december 1993 om beskyttelse af kalve, som ændret ved bekendtgørelse nr. 1075 af 22. december 1997, § 15, stk. 1, og stk. 3-4, dog undtaget de skærpede, nationale krav i § 15, stk. 3, 2. pkt., til fiberholdigt foder	Rådets direktiv 2008/119/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af kalve, bilagets pkt. 11, jf. art. 4	Fødevarestyrelsen
3.23	Bekendtgørelse nr. 999 af 14. december 1993 om beskyttelse af kalve, med som ændret ved bekendtgørelse nr. 1075 af 22. december 1997, § 16	Rådets direktiv 2008/119/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af kalve, bilagets pkt. 12, jf. art. 4	Fødevarestyrelsen
3.24	Bekendtgørelse nr. 999 af 14. december 1993 om beskyttelse af kalve, som ændret ved bekendtgørelse nr. 1075 af 22. december 1997, § 17, dog ikke de skærpede, nationale krav til vanding	Rådets direktiv 2008/119/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af kalve, bilagets pkt. 13, jf. art. 4	Fødevarestyrelsen
3.25	Bekendtgørelse nr. 999 af 14. december 1993 (med senere ændringer) om beskyttelse af kalve, § 18, stk. 1	Rådets direktiv 2008/119/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af kalve, bilagets pkt. 14, jf. art. 4	Fødevarestyrelsen
3.26	Bekendtgørelse nr. 999 af 14. december 1993 om beskyttelse af kalve, som ændret ved bekendtgørelse nr. 1075 af 22. december 1997, § 15, stk. 2	Rådets direktiv 2008/119/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af kalve, bilagets pkt. 15, jf. art. 4	Fødevarestyrelsen
3.27	Lovbekendtgørelse nr. 255 af 8. marts 2013 om indendørs hold af drægtige søer og gylte, § 6, stk. 1 og 2, og § 7 a, stk. 2, og bekendtgørelse nr. 323 af 6. maj 2003 (med senere ændringer) om beskyttelse af svin, §§ 4 og 5	Rådets direktiv 2008/120/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin, art. 3, nr. 1 og 2	Fødevarestyrelsen
3.28	Bekendtgørelse nr. 323 af 6. maj 2003 (med senere ændringer) om beskyttelse af svin, § 6	Rådets direktiv 2008/120/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin art. 3, nr. 3	Fødevarestyrelsen
3.29	Lovbekendtgørelse nr. 255 af 8. marts 2013 om indendørs hold af drægtige søer og gylte, § 5, 1. pkt., og § 6, stk. 3	Rådets direktiv 2008/120/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin, art. 3, nr. 4	Fødevarestyrelsen
3.30	Lovbekendtgørelse nr. 255 af 8. marts 2013 om indendørs hold af drægtige søer og gylte, § 9 og bekendtgørelse nr. 323 af 6. maj 2003 (med senere ændringer) om beskyttelse af svin, § 20, stk. 2	Rådets direktiv 2008/120/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin, art. 3, nr. 5	Fødevarestyrelsen
3.31	Bekendtgørelse nr. 323 af 6. maj 2003 (med senere ændringer) om	Rådets direktiv 2008/120/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af	Fødevarestyrelsen

	beskyttelse af svin, § 18, stk. 2	mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin, art. 3, nr. 6	
3.32	Lovbekendtgørelse nr. 255 af 8. marts 2013 om indendørs hold af drægtige søer og gylte, § 9 a, og bekendtgørelse nr. 323 af 6. maj 2003 (med senere ændringer) om beskyttelse af svin, §§ 17 og 21	Rådets direktiv 2008/120/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin, art. 3, nr. 7	Fødevarestyrelsen
3.33	Lovbekendtgørelse nr. 255 af 8. marts 2013 om indendørs hold af drægtige søer og gylte, § 5, 2. pkt., og bekendtgørelse nr. 323 af 6. maj 2003 om beskyttelse af svin, som ændret ved bekendtgørelse nr. 1120 af 19. november 2004, § 10, stk. 3, og § 11	Rådets direktiv 2008/120/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin, art. 3, nr. 8	Fødevarestyrelsen
3.34	Bekendtgørelse nr. 323 af 6. maj 2003 (med senere ændringer) om beskyttelse af svin, § 7	Rådets direktiv 2008/120/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin, bilagets kapitel I, pkt. 1, jf. art. 4, stk. 1	Fødevarestyrelsen
3.35	Bekendtgørelse nr. 323 af 6. maj 2003 om beskyttelse af svin, som ændret ved bekendtgørelse nr. 1735 af 22. december 2006, § 8	Rådets direktiv 2008/120/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin, bilagets kapitel I, pkt. 2, jf. art. 4, stk. 1	Fødevarestyrelsen
3.36	Bekendtgørelse nr. 323 af 6. maj 2003 om beskyttelse af svin, som ændret ved bekendtgørelse nr. 1735 af 22. december 2006, §§ 12 og 25	Rådets direktiv 2008/120/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin, bilagets kapitel I, pkt. 3, jf. art. 4, stk. 1	Fødevarestyrelsen
3.37	Lovbekendtgørelse nr. 256 af 8. marts 2013 om indendørs hold af smågrise, avls- og slagtesvin, § 5, bekendtgørelse nr. 323 af 6. maj 2003 (med senere ændringer) om beskyttelse af svin, § 20, stk. 1, og lovbekendtgørelse nr. 874 af 29. juni 2013 om udendørs hold af svin, § 13, 2. led	Rådets direktiv 2008/120/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin, bilagets kapitel I, pkt. 4, jf. art. 4, stk. 1	Fødevarestyrelsen
3.38	Bekendtgørelse nr. 323 af 6. maj 2003 (med senere ændringer) om beskyttelse af svin, § 16, stk. 1	Rådets direktiv 2008/120/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin, bilagets kapitel I, pkt. 5, jf. art. 4, stk. 1	Fødevarestyrelsen
3.39	Bekendtgørelse nr. 323 af 6. maj 2003 (med senere ændringer) om beskyttelse af svin, § 18, stk. 1	Rådets direktiv 2008/120/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin, bilagets kapitel I, pkt. 6, jf. art. 4, stk. 1	Fødevarestyrelsen
3.40	Bekendtgørelse nr. 323 af 6. maj 2003 om beskyttelse af svin (med senere ændringer), § 19, og lovbekendtgørelse nr. 874 af 29. juni 2013 om udendørs hold af svin, §	Rådets direktiv 2008/120/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin, bilagets kapitel I, pkt. 7, jf. art. 4, stk. 1	Fødevarestyrelsen

	12		
3.41	Bekendtgørelse nr. 252 af 8. marts 2013 (dyreværnsloven), § 16, bekendtgørelse nr. 323 af 6. maj 2003 om beskyttelse af svin, som ændret ved bekendtgørelse nr. 1735 af 22. december 2006, §§ 13, 22 og 32, og bekendtgørelse nr. 324 af 6. maj 2003 (med senere ændringer) om halekupering og kastration af dyr, §§ 4 og 7	Rådets direktiv 2008/120/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin, bilagets kapitel I, pkt. 8, jf. art. 4, stk. 1	Fødevarestyrelsen
3.42	Bekendtgørelse nr. 323 af 6. maj 2003 (med senere ændringer) om beskyttelse af svin, § 22, stk. 1, 1. pkt., og stk. 2	Rådets direktiv 2008/120/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin, bilagets kapitel II, litra A, jf. art. 4, stk. 1	Fødevarestyrelsen
3.43	Bekendtgørelse nr. 323 af 6. maj 2003 om beskyttelse af svin, som ændret ved bekendtgørelse nr. 1735 af 22. december 2006, §§ 23-24, § 26, stk. 2, og §§ 27-28	Rådets direktiv 2008/120/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin (91/630/EØF), bilagets kapitel II, litra B, jf. art. 4, stk. 1	Fødevarestyrelsen
3.44	Bekendtgørelse nr. 323 af 6. maj 2003 (med senere ændringer) om beskyttelse af svin, § 30, stk. 1, 1. pkt., og §§ 31 og 33	Rådets direktiv 2008/120/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin, bilagets kapitel II, litra C, jf. art. 4, stk. 1	Fødevarestyrelsen
3.45	Bekendtgørelse nr. 323 af 6. maj 2003 om beskyttelse af svin, som ændret ved bekendtgørelse nr. 1735 af 22. december 2006, § 10, stk. 1-2, og § 34	Rådets direktiv 2008/120/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin, bilagets kapitel II, litra D, jf. art. 4, stk. 1	Fødevarestyrelsen

8.4 Område 4 - God Landbrugs- og Miljømæssig stand

4.1	Bekendtgørelse nr. 106 af 29. januar 2014 om god landbrugs- og miljømæssig stand (GLM), § 3, stk. 1-3	Rådets forordning (EF) 73/2009 af 19. januar 2009 om fælles regler for den fælles landbrugspolitik's ordninger for direkte støtte til landbrugere og om fastlæggelse af visse støtteordninger for landbrugere, bilag III, jf. art. 6	NaturErhvervstyrelsen
4.2	Bekendtgørelse nr. 106 af 29. januar 2014 om god landbrugs- og miljømæssig stand (GLM), § 4, stk. 1-2	Rådets forordning (EF) 73/2009 af 19. januar 2009 om fælles regler for den fælles landbrugspolitik's ordninger for direkte støtte til landbrugere og om fastlæggelse af visse støtteordninger for landbrugere, bilag III, jf. art. 6	NaturErhvervstyrelsen
4.3	Ophævet		
4.4	Ophævet		
4.5	Bekendtgørelse nr. 106 af 29. januar 2014 om god landbrugs- og miljømæssig stand (GLM), § 5	Rådets forordning (EF) 73/2009 af 19. januar 2009 om fælles regler for den fælles landbrugspolitik's ordninger for direkte støtte til landbrugere og om fastlæggelse af visse støtteordninger for landbrugere, bilag III, jf. art. 6	NaturErhvervstyrelsen

4.6	Ophævet		
4.7	Bekendtgørelse nr. 1317 af 20. november 2006 (med senere ændringer) om forbud mod markafbrænding af halm m.v. § 1	Rådets forordning (EF) 73/2009 af 19. januar 2009 om fælles regler for den fælles landbrugspolitik's ordninger for direkte støtte til landbrugere og om fastlæggelse af visse støtteordninger for landbrugere, bilag III, jf. art. 6	Kommunalbestyrelsen
4.8	Ophævet		
4.9	Bekendtgørelse nr. 864 af 10. september 2009 om flyvehavre, som ændret ved bekendtgørelse nr. 664 af 17. juni 2010, § 1	Rådets forordning (EF) 73/2009 af 19. januar 2009 om fælles regler for den fælles landbrugspolitik's ordninger for direkte støtte til landbrugere og om fastlæggelse af visse støtteordninger for landbrugere, bilag III, jf. art. 6	NaturErhvervstyrelsen
4.10	Bekendtgørelse nr. 862 af 10. september 2009 om bekæmpelse af kæmpebjørneklo, §§ 1 og 2	Rådets forordning (EF) 73/2009 af 19. januar 2009 om fælles regler for den fælles landbrugspolitik's ordninger for direkte støtte til landbrugere og om fastlæggelse af visse støtteordninger for landbrugere, bilag III, jf. art. 6	Kommunalbestyrelsen
4.11	Lovbekendtgørelse nr. 635 af 7. juni 2010 (med senere ændringer) om vandforsyning m.v., § 18, stk. 1, § 22, stk. 3, og § 58, stk. 2 og 3, Bekendtgørelse nr. 106 af 29. januar 2014 om god landbrugs- og miljømæssig stand (GLM), § 9	Rådets forordning (EF) 73/2009 af 19. januar 2009 om fælles regler for den fælles landbrugspolitik's ordninger for direkte støtte til landbrugere og om fastlæggelse af visse støtteordninger for landbrugere, bilag III, jf. art. 6	Kommunalbestyrelsen
4.12	Bekendtgørelse nr. 106 af 29. januar 2014 om god landbrugs- og miljømæssig stand (GLM), § 6	Rådets forordning (EF) 73/2009 af 19. januar 2009 om fælles regler for den fælles landbrugspolitik's ordninger for direkte støtte til landbrugere og om fastlæggelse af visse støtteordninger for landbrugere, bilag III, jf. art. 6	NaturErhvervstyrelsen
4.13	Bekendtgørelse nr. 106 af 29. januar 2014 om god landbrugs- og miljømæssig stand (GLM), § 7.	Rådets forordning (EF) 73/2009 af 19. januar 2009 om fælles regler for den fælles landbrugspolitik's ordninger for direkte støtte til landbrugere og om fastlæggelse af visse støtteordninger for landbrugere, bilag III, jf. art. 6	NaturErhvervstyrelsen
4.14	Bekendtgørelse nr. 106 af 29. januar 2014 om god landbrugs- og miljømæssig stand (GLM), § 8	Rådets forordning (EF) 73/2009 af 19. januar 2009 om fælles regler for den fælles landbrugspolitik's ordninger for direkte støtte til landbrugere og om fastlæggelse af visse støtteordninger for landbrugere, bilag III, jf. art. 6	NaturErhvervstyrelsen
1.1	Bekendtgørelse nr. 106 af 29. januar 2014 om god landbrugs- og miljømæssig stand (GLM), § 9.	Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 1310/2013 (Overgangsforordningen) om bl.a. ændring af RFO 73/2009, bilag III.	Kommunalbestyrelsen

Bilag 1 - Krydsoverensstemmelseskrav med mulighed for vurdering af overtrædelsen som ”mindre betydelig”

Der er mulighed for at vurdere overtrædelse som mindre ubetydelig for nedenstående kryds-overensstemmelseskrav. En overtrædelse som tildeles en samlet karakter på højest 5, kan afgøres uden at landbrugerens støtte nedsættes, hvis overtrædelsen afhjælpes inden den fastsatte frist. Læs mere i kapitel 5.

MILJØ

Krav 1.2 Anvendelse af spildevandsslam til jordbrugsformål

Krav 1.4 Gødskningsformål, gødningsplanlægning, gødningsregnskab, gødskningsbehov og markplan (spildevandsslam)

Krav 1.5 Maksimale udspretningsmængder for spildevandsslam

Krav 1.7 Indretning af stalde og lignende

Krav 1.8 Opbevaringskapacitet for husdyrgødning, afgasset vegetabilsk biomasse, ensilagesaft og restvand

Krav 1.9 Opbevaring af fast husdyrgødning

Krav 1.10 Opbevaring af kompost i marken

Krav 1.11 Opbevaring af ensilage

Krav 1.12 Opbevaring af flydende gødning samt ensilagesaft, afgasset vegetabilsk biomasse og restvand

Krav 1.13 Udbringningsperiode for husdyrgødning og ensilagesaft

Krav 1.16 2 meter bræmmer langs vandløb og søer

Krav 1.17 Udarbejdelse af gødningsregnskaber

Krav 1.23 Beskyttelse af naturtyper beliggende i et Natura 2000 område

Krav 1.24 Beskyttelse af klitfredede arealer beliggende i et Natura 2000 område

Krav 1.25 Beskyttelse af strandbredder og andre arealer, der ligger mellem strandbredden og strandbeskyttelseslinjen, og som er beliggende i et Natura 2000 område

Krav 1.26 Beskyttelse af arealer i ydre koge i Tøndermarsken beliggende i et Natura 2000 område

Krav 1.29 Om fredsskovspligtige arealer beliggende i et Natura 2000 område

Krav 1.31 Gyllebeholder udstyret med alarm

Krav 1.32 Etablering af gyllebarriere omkring gyllebeholder

FOLKESUNDHED, DYRESUNDHED OG PLANTESUNDHED

Krav 2.6 Anmeldelse af mistanke om BSE hos et kreatur

Krav 2.7 Anmeldelse af mistanke om TSE hos et får eller en ged

Krav 2.11 Tilkald af dyrlæge ved mistanke om mund- og klovesyge

Krav 2.12 Tilkald af dyrlæge ved mistanke om smitsom blæreudslet (SVD) hos svin

Krav 2.13 Tilkald af dyrlæge ved mistanke om bluetongue hos får, geder og kreaturer

Krav 2.14 Veterinære lægemidler

Krav 2.15 Foder og vegetabiliske fødevarer må ikke være farligt, håndtering af foderlægemidler, farlige stoffer og affald

Krav 2.16 Anvendelse af fodertilsætningsstoffer i ren form eller forblandinger

Krav 2.17 Forbud vedrørende animalsk protein

Krav 2.18 Anvendelse af plantebeskyttelsesmidler

Krav 2.19 Anvendelse af plantebeskyttelsesmidler skal listes i en sprøjtejournal

Krav 2.20 Håndtering af affald fra medicinanvendelse

Krav 2.23 Sporbarhed af dyr og fødevarer

Krav 2.24 Journaler til dyr og fødevarer

- Krav 2.25** Sundhedskrav for produktion af mælk og colostrum
- Krav 2.30** Anvendelse af biocid og journal over biocid
- Krav 2.31** Sporbarhed af foder samt forsyning kun fra registreret virksomhed
- Krav 2.32** Journal over analyseresultater og reaktion til myndigheder
- Krav 2.34** Journal over anvendelse af genetisk modificeret frø (GMO-frø)
- Krav 2. A1** Besiddelse af gyldigt sprøjtecertifikat eller sprøjtebevis i forbindelse med anvendelse af plantebeskyttelsesmidler
- Krav 2.D3** Beskyttelseszone på 25 m til vandboringer (vandindvindingsanlæg) ved anvendelse af pesticider

DYREVELFÆRD

- Krav 3.1** Alle landbrugsdyr, personale
- Krav 3.2** Alle landbrugsdyr, tilsyn med syge dyr og passende behandling af syge dyr
- Krav 3.3** Alle landbrugsdyr, optegnelser
- Krav 3.4** Alle landbrugsdyr, bevægelsesfrihed
- Krav 3.5** Alle landbrugsdyr, rum og bygninger til husning af dyr
- Krav 3.11** Kalve, arealkrav og enkeltbokse
- Krav 3.13** Kalve, elektriske installationer
- Krav 3.18** Kalve, bevægelsesfrihed
- Krav 3.20** Kalve, rengøring og desinfektion
- Krav 3.21** Kalve, gulve og lejearealer
- Krav 3.27** Svin, arealkrav
- Krav 3.29** Svin, drægtige søer og gylte i flok
- Krav 3.30** Svin, beskæftigelsesmateriale til søer, gylte og pattegrise
- Krav 3.34** Svin, støjniveau
- Krav 3.35** Svin, belysning
- Krav 3.36** Svin, indretning af stalde
- Krav 3.37** Svin, beskæftigelsesmaterialer
- Krav 3.38** Svin, gulvflader
- Krav 3.42** Svin, særlige bestemmelser for orner
- Krav 3.43** Svin, særlige bestemmelser for søer og gylte
- Krav 3.45** Svin, særlige bestemmelser for fravænnede grise og avls-/fedesvin

GOD LANDBRUGS- OG MILJØMÆSSIG STAND (GLM)

- Krav 4.1** Etablering og bevarelse af plantedække på udyrkede landbrugsarealer
- Krav 4.2** Vedligeholdelse af plantedække på udyrkede landbrugsarealer
- Krav 4.5** Vedligeholdelse af plantedækket på permanente græsarealer
- Krav 4.7** Markafbrænding af halm eller andre lignende dele af landbrugsafgrøder
- Krav 4.11** Forvaltning af vand
- Krav 4.12** Vedligeholdelse af plantedækket på græsarealer i omdrift
- Krav 4.13** GLM-fortidsminder med tilhørende randbeplantning beliggende helt inde i markblok må ikke fjernes eller reduceres i omfang
- Krav 4.14** Jorderosion
- Krav 1.1** Stoffer, der kan forurene grundvand

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
NaturErhvervstyrelsen
Nyropsgade 30
1780 København V

Tlf.: 3395 8000

E-mail: mail@naturerhverv.dk
<http://www.naturerhverv.fvm.dk>

ISBN 978-87-7120-505-3